

www.demokracija.si

Št. 4, leto XI.
26. januar 2006, cena 550 SIT

MEDIJI
SLIVNIKOVO REŠEVANJE
POTAPLJAJOČE SE LADJE

KOLUMNA
KDAJ CEŃEJŠA
IN BOLJŠA RTVS?

DEMOKRACIJA

TLAKOVAL POT V IRAK

Objavljeni dokumenti kažejo, da se je prejšnji premier Anton Rop že leta 2003 dogovarjal o napotitvi slovenskih vojakov v Irak.

SLOVENIJA

Janez Drnovšek

Predsednikovo zdravje – se igra z lastnim življenjem?

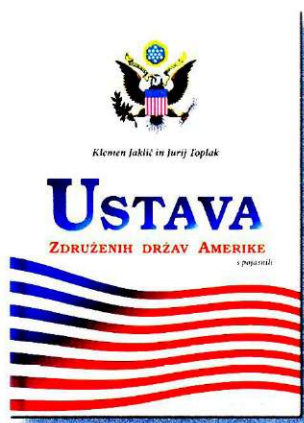
ISSN 1408-0494

9 771408 049069

NOVOSTI ZALOŽBE NOVA OBZORJA

Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili

Avtorja: mag. Klemen Jaklič in
mag. Jurij Toplak
Obseg: 144 strani

Ustava ZDA je najstarejša veljavna pisana ustava v svetu, pa tudi najpomembnejše, najvplivnejše in najbolj študirano pravno besedilo, kar jih je bilo napisanih. Po več kot dveh stoletjih se še danes uporablja v domala nespremenjeni obliki. Neizmeren je tudi njen vpliv na ustavni razvoj v Evropi in drugod po svetu, saj je rabila kot podlaga številnim piscem ustav in mednarodnih dokumentov. Interpretacijo ameriške ustave, še posebno tisto od ameriškega vrhovnega sodišča, študirajo pravni strokovnjaki po vsem svetu in neredko rabi kot pripomoček pri interpretiranju ustav drugih držav, tudi slovenske. Navsezadnje se je na podlagi te ustave v ZDA izoblikovala ena najstabilnejših demokratičnih oblik vladavine z zavirljivo stopnjo spoštovanja človekovih pravic. To so le nekateri izmed razlogov, zaradi katerih je fenomen ameriške ustave vredno študirati in raziskovati.

Knjiga vsebuje prvi prevod ameriške ustave, ki je delo mag. Klemena Jakliča. Prevod je opremljen tudi z razlagalnimi pojasnili v obliki opomb. Poleg slovenskega prevoda ameriške ustave knjiga vsebuje obširno uvodno poglavje mag. Jurija Toplaka, v katerem je predstavljen nastanek ameriške ustave ter njene najpomembnejše značilnosti in načela.

O avtorjih

Mag. Klemen Jaklič je strokovnjak za slovensko, evropsko in ameriško ustavno pravo. Je doktorand na Univerzi v Harvardu, redno raziskuje tudi na Univerzi v Oxfordu. Je sourednik Harvard International Law Review in avtor številnih člankov.

Mag. Jurij Toplak na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru predava ustavno pravo in je generalni sekretar Evropskega združenja za volilno pravo ter član Republiške volilne komisije. Je nekdanji Fulbrightov študent in je med drugim raziskoval na Univerzah UCLA, Georgetown in Oxford. Je avtor in urednik petih knjig ter številnih člankov.

Cena: 4.990 SIT

Državna ureditev Republike Slovenije

Uredniki: prof. dr. Rafael Cijan, mag. Jurij Toplak,
Tadej Dubrovnik
Obseg: približno 350 strani

Knjiga prinaša aktualen pregled zakonodaje s področja države in ustavne ureditve Republike Slovenije. Poleg besedila najpomembnejših predpisov s področja državne ureditve, organov oblasti, človekovih pravic, volitev in referendumov ter ustavnega sodstva daje tudi pregled nad postopkom pred ustavnim sodiščem in nekaterimi njegovimi odločitvami. Knjiga je opremljena tudi z vzorci vlog pred ustavnim sodiščem in z uvodnimi pojasnili prof. dr. Rafaela Cijana, mag. Jurija Toplaka in Tadeja Dubrovnika.

O urednikih

Rafael Cijan, doktor pravnih znanosti, je profesor ustavnega prava, upravnega prava, javne uprave, zdravstvenega prava ter prava varstva okolja na Univerzi v Mariboru. Znan je kot edini Slovenec, ki je bil predsednik Zveznega sodišča SFRJ. Je član Republiške volilne komisije in avtor številnih knjig. *Tadej Dubrovnik* je sourednik dveh knjig in pobudnik več postopkov pred Ustavnim sodiščem RS.

Cena: 9.990 SIT

Cena v prednaročilu: 8.500 SIT (do 31.12.2005)

Pričevanja

Avtor: Viktor Miklavčič
Obseg: približno 300 strani
Izide januarja 2006!

Knjiga odstira tragično usodo Primorcev pod fašizmom in razblinjenje upanja na svobodo pod jugoslovanskim komunizmom. Avtorja spremljamo ob raznarodovalni izkušnji v šoli, vpoklicu v italijansko vojsko in bojih v Afriki med 2. svetovno vojno. Kasneje mu sledimo v angleškem ujetništvu in nato kot vojaku jugoslovanske kraljeve mornarice. Beremo, kako je bil zaradi zavzemanja za priključitev Primorske matici ob službo in kako je v Jugoslaviji zgrmel v ozračje sumničenja in strahu, o ovadah Udbe ter zaporu brez sodbe.

Miklavčič osvetljuje vidike slovenskega antifašizma, ki jih je stroka prezrla, ter jih obogati z osebnimi izkušnjami stranpoti "diktature proletariata" in z njo povezanih lažnih upov. Temu avtor doda lucidna razmišljanja o povojnem času v Jugoslaviji in svetu.

Cena: 5.990 SIT

Cena v prednaročilu: 4.900 SIT (do 31.12.2005)

Boljševiki na okopih

Metod Berlec

Zoločne razprave, ki so se razvlele po odločitvi slovenske vlade, da v okviru Natove misije napoti štiri vojaške inštruktorje v Irak, so šle v nekaterih primerih čez mero dobrega okusa. Tako na nacionalni televiziji kot na glavni komercialni televiziji so o tem organizirali okroglo mizo. Pri obeh se je pojavil nekdanji predsednik vlade in LDS Anton Rop in še enkrat dokazal, da je bilo njegovo vodenje slovenske vlade nekakšna sistemska napaka, ki se je zgodila le zaradi Drnovškovih težav z zdravjem. Z veliko agresivnostjo je poskušal prikriti svoje pogovore z danskim premierjem o morebitni napotitvi slovenskih vojakov v Irak leta 2003. Zmanjševal je tudi pomen odločitve, ki jo je sprejela njegova vlada tik pred iztekom mandata (novembra 2004), da bo Slovenija prispevala pet vojaških inštruktorjev za usposabljanje iraških varnostnih sil. Najdlje pa so šli nekateri Dnevnikovi komentatorji (to niti ne preseneča, saj je ena njihovih časopisnih edicij spet imenovala Milana Kučan za Slovenca leta), ki so razglasili, da bodo štirje slovenski vojaški inštruktorji sodelovali pri okupaciji Iraka. Kot da Natova misija usposabljanja varnostnih sil v Iraku ne bi bila odobrena s strani Severnoatlantskega sveta na podlagi resolucije Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov 1546 in odgovor na uradno prošnjo iraških oblasti. Cilj Natove misije je prav obraten, kot ga želijo prikazati nekateri naši levičarski komentatorji. Ne gre za okupacijo, ampak prav nasprotno – za pomoč, da se ta »okupacija« čim prej konča. To je pomoč pri hitri in ustrezni vzpostavitvi in usposobitvi iraških varnostnih sil. S tem bodo uradne iraške oblasti lahko same poskrbele za varnost v svoji državi, koalicijske sile pod vodstvom ZDA pa se bodo lahko hitreje umaknile iz nje.

Razprave, povezane z napotitvijo slovenskih častnikov v Irak, so pokazale, da se številni "levičarji" in "anarholiberalci" še vedno niso sprijaznili z vključitvijo Slovenije v vojaško organizacijo NATO. Zanje 66-odstotna podpora slovenskemu

vstopu v NATO na referendumu nič ne šteje. Na trenutke se zdi, da še danes žalujejo za Varšavskim paktom in da bi radi hodili po partijske napotke (oziroma usposabljanje) v Moskvo kot njihovi očetje ali dedje. Ob tem preseneča njihova sovražnost do ZDA. Pozabili so, da so v prvi svetovni vojni prav ZDA s svojim posegom v vojno nagnile tehtnico na stran antantnih sil in da so v drugi svetovni vojni pomembno pripomogle k zlomu nacizma in fašizma. Pred leti pa je šele odločno posredovanje ZDA pripomoglo h koncu krvavih balkanskih vojn. Vloga ZDA v mednarodni politiki prav gotovo ni samo pozitivna. Tudi sedanjemu ameriškemu predsedniku Georgeu W. Bushu je mogoče marsikaj očitati, vendar je nemogoče enačiti ZDA s teroristi oziroma opravičevati teroristične zločine z domnevnim imperialističnim ravnanjem največje sile na svetu. Čar ameriške demokracije je namreč v tem, da zna sama korigirati morebitne politične odklone.

V Sloveniji se nekatere stvari ciklično ponavljajo, pri čemer je zanimivo, da obstoječe stanje branijo vedno isti ljudje, pa naj gre za demokratizacijo in osamosvojitve Slovenije, vstop v NATO, Evropsko unijo ali načrtovane reforme. Sprememb se bojijo tudi nekateri novinarji na Delu, ki so vsa leta peli slavo prejšnji politični garnituri, za takratno opozicijo (sedanjo vladajočo garnituro) pa niso našli niti ene lepe besede. Njihovi strahovi in grožnje s stavko ob prihodu Danila Slivnika za predsednika uprave časopisne hiše Delo so očitno posledica slabe vesti. S svojo radikalno levičarsko retoriko so namreč popeljali časnik v težave. Delo je ta čas precej daleč od "osrednjega slovenskega časnika". Kljub povedanemu pa do menjav na Delu prihaja v prvi vrsti zaradi slabih poslovnih izidov v zadnji dveh, treh letih. Delo se mora posodobiti. Ali se tega zavedajo tudi številni novinarski agitpropovci na njem, je seveda vprašanje. Raje razmišljajo, da bi šli na okope in branili obstoječe slabo stanje ...

V Sloveniji se nekatere stvari ciklično ponavljajo, pri čemer je zanimivo, da obstoječe stanje branijo vedno isti ljudje, pa naj gre za demokratizacijo in osamosvojitve Slovenije, vstop v NATO, Evropsko unijo ali za načrtovane reforme.

UVODNE STRANI

- 9 Kmetijstvo na rešetju
- 10 **Pogledi:** Skrajnej izpod Storžiča
- 11 **Kolumna:** Kdaj boljša RTVS?

POLITIKA

- 12 Ropov iraški polom
- 15 Bitka s časom
- 16 Se igra z lastnim življenjem?

GOSPODARSTVO

- 18 Spremembe za krmilom Dela
- 20 Za tretjino bolje plačani
- 22 Tečaji padajo, nafta se draži

SLOVENIJA

- 24 Sporni lekarniški posli
- 26 Zapletene študentske finance
- 28 V Mariboru 700 novih brezposelnih

TUJINA

- 30 Reševanje krize v Darfurju
- 31 **Globus:** Aretiran viceguverner
- 32 **Tuji tisk:** Evtanzije

INTERVJU

- 34 Ivan Simič

NEKOČ IN DANES

- 38 Herojeva vrnitev v Suho krajino
- 41 Režiserjeva vrnitev

KULTURA

- 46 Veliki Slovenec Plečnik
- 47 Umrli Jan Twardowski

OGLEDALO

- 48 **Film:** Prikrite tajne operacije
- 50 **Avtomobilizem:** Tuje zelje
- 52 **Znanost:** Peščena nevarnost
- 54 **Šport:** Pokvarjena športna društva
- 56 **Črna kronika:** Spolitizirana peticija?
- 58 **Rumeno:** »Preoblekel« debelo dekl'co
- 60 **TV-kuloar:** Kretničar
- 66 Uspel mu je veliki met

34 Intervju: Ivan Simič

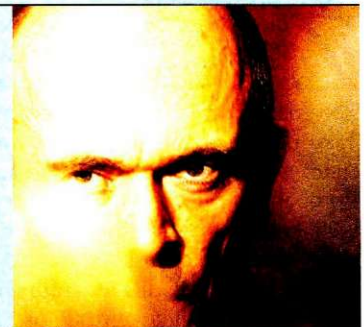
V službo prihajam vsak dan okrog šeste ure zjutraj in ostajam do šeste ali osme ure zvečer. Tega tempa sem navajen že sedemnajst let. Tudi na Davčni upravi Republike Slovenije je veliko dela in ne vidim razloga, da ne bi tudi tukaj delal z enako vnemo kot v svojem podjetju. Čeprav je to verjetno malce nenavadno za državno upravo.

12 Ropov iraški polom

Odločitev vlade, da pošlje v Irak štiri vojaške inštruktorje za urjenje iraških varnostnih sil, je pričakovano povzročila ostre odzive javnosti, zlasti opozicije. Pri tem se je opozicijska LDS skupaj s svojim nekdanjim vodjem Antonom Ropom močno opekla.

16 Se igra z lastnim življenjem?

Predsednik države Janez Drnovšek je pretekli teden presenetil s priznanjem za hrvaški Nacional, da so se mu metastaze na pljučih in jetrih že pred letom dni povečale in da se od takrat ne zdravi več po metodah uradne medicine. Zdravniki opozarjajo na nevarnost takšne odločitve.

18 Sprememba za krmilom Dela

Prejšnji petek je položaj predsednika uprave naše največje časopisne hiše, ki je zadnje čase v resnih težavah, prevzel Danilo Slivnik. Spremenila se je tudi siceršnja podoba vodstva. Bo Slivniku uspelo rešiti potapljaljočo se ladjo?

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 434 54 63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 434 54 62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Mitja Volčanšek, Gregor Drnovšek, Lovro Kastelic, Ana Müllner, Peter Avsenik, Bogdan Sajovic, Lucija Horvat, Petra Janša

Kolumnisti: dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič,

dr. Ljubo Sirc, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić

Stalni zunanji sodelavci: Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Janez Škalič, Vera Ban

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 tolarjev

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor

Poštnina plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Fotografija na naslovnici: Fotomontaža

Geografsko poreklo ščiti majhne pridelovalce

Mitja Volčanšek; foto: Gregor Pohleven

O cvičku in sporni noveli zakona o vinu smo se pogovarjali z Matjažem Jakšetom iz Zveze društev vinogradnikov Dolenjske, ki zagovarja dosedanje delitev na tri vinorodne dežele.

Kako je sploh prišlo do zamisli o sporni delitvi Slovenije na dve vinorodni deželi?

Pobuda za spremembo okolišev in dežel se je prvič pojavila tik pred osamosvojitvijo. Potem je stekla kampanja, v kateri je bilo rečeno, da bodo stvari uredili v skladu z željami vinogradnikov posameznih okolišev. Na začetku se je pojavil zaplet z vinorodno deželo Primorsko, ki je bila uvrščena v drugo cono, s čimer je bilo onemogočeno mešanje s tukajšnjimi vini. Že tedaj je bilo zaznati poskus poenotenja in mešanja vin. Pri tej težnji so bili po moje v ozadju kapitalski interesi. Stanje vinogradnikov na Primorskem, ki so po strukturi vinogradov najmanjši, a praktično nobeden od njih ne opušča dejavnosti, priča, da le ni vse v količini pridelka. Omenjena kampanja je bila pri nas usmerjena v ustvarjanje enega velikega štajerskega okoliša, a te namere po začetni naglici niso izpeljali. Pomen geografskega porekla je v tem, da ščiti majhne pridelovalce, ki smo, čeprav v večini, dokaj neznani širši javnosti. Za nas, Dolenjce, je poročstvo v prepoznavnosti cvička. Ne moremo graditi na količini, saj bi ob združitvi podravske in posavske dežele izgubili to prepoznavnost. Zakaj bi se utapljali v množici, če smo lahko samostojni?

Gre s predlogom razdelitve na dve deželi tudi za vpliv na kakovost vina?

Ne bi si upal reči, da bo to dejansko vplivalo

na kakovost vina. Je pa res, da bi bilo več možnosti za to. Po zakonodaji se namreč ne smejo mešati vina iz različnih vinorodnih dežel, saj bi to povzročilo slabšanje porekla. Lahko bi se pojavile vzporedne blagovne znamke, pridobljene na podlagi podobnega tipa vina, ki bi pri obilnih letnikih zniževale ceno kakovostnemu pridelku. Čim večji je prostor združevanja vin, čim večji je pritisk belih sort, tem bolj naši kraji izgubljajo svojo identiteto, saj so se vinogradniki prisiljeni spuščati v pridelavo vin, ki ne bodo tako uspešna. Najslabše je namreč saditi neko trto samo iz komercialnih razlogov. Vinška moda se menja, trte pa ostanejo.

Je zakonski predlog, ki je bil nazadnje zavrnjen v parlamentu, pisan na kožo velikim vinarjem?

Vrhunec vsakega vinarja je proizvodnja, pri kateri je isti človek vino pridelal in tudi polnil. To pa gre tistim, ki radi trgujejo, zelo na živce. Ker brez oznak, ki zagotavljajo kakovost, lahko kupuješ grozdje iz vse Slovenije, kriješ manjko, ki ga povzročijo naravne ujme, ki lahko povsem uničijo določen letnik na omejenem območju.

Po osamosvojitvi smo se radi hvalili s kakovostjo in raznolikostjo svojih vin, potem pa se je kar čez noč ugotovilo, da imamo v Sloveniji preveč vina, da primanjkuje pravih sort, znanja itd. Na domačem trgu prodaja

mo 90 odstotkov vina, zato je neumno tako govoriti. Vina so različna, toda naša so prav gotovo kakovostna.

Je anketa kmetijskega ministrstva, ki je upoštevala le registrirane vinogradnike, tiste z več kot 5.000 litri letnega pridelka, bistveno vplivala na odločitev ministrstva o dveh vinorodnih deželah?

Rezultati mi še niso znani. Skoraj z gotovostjo pa bi si upal trditi, da je anketa pokazala naklonjenost trem deželam. Če gledamo realno, bi bila natančnejša anketa stroškovno in logistično izredno zahtevna. Ne bi mogel reči, ali je to pravilno, gotovo pa niso povprašali tistih vinogradnikov, ki obdelujejo vinograde na ekstremnih in nerentabilnih strminah, kjer s svojo dejavnostjo ohranjajo kulturno krajino.

Kakšen razplet pričakujete v zvezi z vinškim zakonom?

Po mojih informacijah so se poslanci v različnih strankah različno odločali, tudi glede na regijsko pripadnost. Pri tem se premalo poudarja, da pri zahtevi treh dežel ni bila glasna le Dolenjska, ampak tudi Bela krajina. Mislim, da bi bilo treba stvari še enkrat dobro premisliti in jih obravnavati interdisciplinarno. Sicer pa delitev na tri dežele obstaja, odkar pomnimo, zato nam ni jasno, zakaj se ne iščejo prednosti večjega števila dežel.

Šala, ki kroži

Anton Rop pride na prireditve Slovenec leta, ker pa s seboj nima osebne izkaznice, ga vratar ne spusti v dvorano. Rop: »Jaz sem vendar Anton Rop.« Vratar: »Če ste res Rop, to dokažite.« Rop: »Kako pa naj to dokažem?« Vratar: »Ne vem, ko je prišla Tina Pisnik, je z mano odigrala partijo tenisa, in ko je prišel Jan Plestenjak, je eno zapel ...« Rop: »Joj, jaz pa ne znam ničesar!« Vratar: »Oprostite, gospod Rop, izvolite naprej!«

ISKRICA

Elita

Aleš Kocjan

Mlademu forumu, podmladku bolj slavne SD, je pretekli teden uspel podvig. Njegova mednarodna sekretarka Simona Muršec je namreč postala nova podpredsednica Svetovne zveze socialistične mladine. V podmladku in SD so bili seveda navdušeni. Njihov predsednik Borut Pahor je dejal, da so v stranki na to izredno ponosni, saj je imenovanje Murščeve priznanje tako njej osebno kot Mlademu forumu v celoti, v slednjem pa so na svoji spletni strani zapisali, da jim je uspelo praktično nemogoče. Kaj je tako veličastnega v takšni organizaciji, ki v prvi vrsti podpira pomen in ideje socializma, mi ni jasno, predvidevam pa, da je veselje, ki so ga uprizorili znotraj SD in njegove podmladka, verjetno posledica tega, da je eden izmed njihovih članov podpredsednik organizacije, v katero ne prideš zlepa. Pogoji za članstvo so namreč menda izredno zapleteni: izvirati moraš iz države, ki je v preteklosti imela vsaj deset let komunizem, kar pomeni, da si lepo in enakomerno po vsem duhu in telesu prepojen z edino zveličavno komunistično idejo, vsaj deset let moraš načrtno gojiti kult osebnosti, kar pomeni, da svoje voditelje gledaš kot bogove in ne znaš razmišljati s svojo glavo (slednje je še posebej škodljivo), najmanj enkrat letno pa moraš protestirati proti vsaj eni mednarodni teroristični organizaciji. Med te se štejejo Nato, EZ in vse druge kapitalistične forme.

Če so že pogoji za članstvo v Svetovni zvezi socialistične mladine tako zapleteni, kako mora biti šele zapleteno, da postaneš njen podpredsednik. Kakšne kvalitete in reference ima Murščeva, ne vem, domnevam pa, da bi moral podpredsednik tako elitne organizacije, kot je Svetovna zveza socialistične mladine, znati na pamet vsaj Kapital, vaj ducat revolucionarnih pesmi, pri čemer je Internacionala izvzeta, saj jo zna danes že vsak bedak, in najmanj dve strani življenjepisa tovariša Stalina ali Lenina. Slednje je seveda tisti minimum, ki ga mora poznati vsak dober komunist, zato se hkrati še priporoča, da mora vsak član, ki prevzame katero od vodstvenih funkcij omenjene organizacije, izpolnjevati še tri zahteve, ki jih določi članica organizacije. V Sloveniji bi lahko to bilo vsaj enoletno članstvo v Forumu 21, redno nastopanje na karaokah s partizanskimi pesmimi in vsaj polletne konzultacije pri Slavoju Žižku. Gospod se na socializem pač spozna, in kdor se spozna, sodi med elito. Naj živi komunizem!

H-umor

»Center, kjer bodo nameščeni slovenski vojaki, je eno najbolj varovanih območij v Iraku.«

(Načelnik generalštaba Slovenske vojske Ladislav Lipič zagotavlja, da bodo slovenski vojaki delali v oazi miru sredi nemirnega Iraka.)

»Nisem niti vedela, kaj je to NOB, ker se tam tega nismo učili, pa sem potem spravevala: 'Mami, kaj je to NOB?'«

(Mojca Mavec je imela zaradi nekajletnega bivanja v Nemčiji v času otroštva v znanju zgodovine precejšnje luknje, hkrati pa ji je bila prihranjena revolucionarna indoktrinacija.)

»Predstavljal sem si, da bom na konju jezdil od kmetije do kmetije in obiskoval ljudi ter živel idilično duhovništvo na robu Slovenije.«

(Moralni teolog dr. Ivan J. Štuhec si je svojo duhovniško pot pred četrto stoletja zamišljal čisto drugače.)

»V Bruslju so z vidika higienskih standardov nekatere restavracije takšne, da bi jih v Sloveniji takoj zaprli.«

(Ekonomist dr. Mičo Mrkač meni, da vsaj glede higienskega stanja gostinskih lokalov Slovenija ne potrebuje reform.)

»Smrt fašizmu! Svoboda narodu!«

(Koroška mladina si je v protestnem shodu proti Haiderjevemu izigravanju odločb ustavnega sodišča izposodila tudi nekaj starih gesel. Upajmo, da Haiderja to ne bo spomnilo na avnojske sklepe.)

»Vsi smo v Evropski uniji razen Jörga Haiderja.«

(Vodja avstrijskih Zelenih Alexander Van der Bellen meni, da je v Evropsko unijo vstopila Avstrija, ne pa z njo vsi Avstrijci.)

»Ne taktiziram več, povem tisto, za kar mislim, da je res.«

(Predsednik države Janez Drnovšek je zadnje čase postal zelo iskren.)

»Namesto da bi postregla z argumentacijo, z razlogi, zakaj to počne, nam razlaga, da je to storila že prejšnja vlada.«

(Predsednik LDS Anton Rop je navadno živčen zaradi diskontinuitete, sedaj pa zaradi kontinuitete, saj sedanja vlada nadaljuje njegovo delo.)

»Ljubljana je ljubljena? Od svojih županov prav nič.«

(Založnik Luka Novak je izkusil pregovor, da je kovačeva kobila bosa.)

»Odslej nismo zgolj zatirani, pač pa tudi pomagamo zatirati druge.«

(Novinar Igor Mekina meni, da bodo slovenski vojaki v Iraku očitno uganjali genocid.)

»V nekaterih primerih z državo poslušamo celo bolje kot v preteklosti.«

(Gospodarstvenik Herman Rigelnik kljub oblasti, ki ni njegove politične barve, v podjetju Autocommerce ne občuti političnih pritiskov.)

Dnevnik in Perić kršila kodeks

Potem ko je konec prejšnjega leta nekdanji pripadnik Morisa Darko Njavro na Novinarsko častno razsodišče vložil pritožbo zoper nekdanjega novinarja in urednika Dnevnika Tonija Perića, ker naj bi bil ta kršil novinarski kodeks, je razsodišče pred kratkim objavilo dokončno razsodbo. Ugotovilo je, da sta Dnevnik in Perić kršila novinarski kodeks.

Naj spomnimo. 15. julija lani je Dnevnik objavil članek z naslovom Občutljivi podatki otekatjo iz policijskih vrst, v katerem je njegov novinar pisal o tem, kako so podatki o zadevi Socius prehitro prišli v javnost, pri tem pa tudi zapisal, naj bi jih bil javnosti posredoval Darko Njavro. Na zaslišanju decembra lani, na katerem je častno razsodišče zaslišalo tako Njavra kot Perića, je Njavro dejal, da je takoj po objavi članka zahteval njegov demanti, v katerem

je poskušal zanikati svojo povezanost z odtokanjem informacij iz policije, vendar mu ga Dnevnik ni želel objaviti. Prav tako je dejal, da novinar pri pisanju članka svojih informacij ni poskušal preveriti pri njem, v kasnejših člankih, ki jih je pisal o tem, pa bralcem prav tako ni pojasnil, da je Njavro svojo povezanost z zadevo zanikal. Ker je vse to potrdil tudi Perić, s tem ko je dejal, da ga ni zanimalo, ali je Njavro v zadevo vpleten ali ne, pač pa le tisto, kar se je dogajalo po tem (o tem smo podrobneje pisali že zadnjič), častnemu razsodišču ni ostalo drugega, kot da je ugotovilo, da sta Dnevnik in Perić kršila 1. člen novinarskega kodeksa, ki pravi, da mora novinar preveriti točnost informacije pri vseh virih in biti previden, da se tako izogne nenamernim napakam; če do njih pride, pa jih mora popraviti. A. K.

Častno razsodišče (na sliki Jože Možina, Vili Einspieler in Jasna Tepina) je razsodilo.

Modrosti tedna

»V našem Obramboslovnem raziskovalnem centru na FDV imamo vrsto raziskav, ki kažejo, da je stopnja ogroženosti zaradi terorizma odvisna od mnogih dejavnikov. Zato en sam – štirje vojaki v misiji za stabilizacijo Iraka, ne pa za njegovo bojno rušenje – ne more biti odločilnega pomena. Slovenija je zagotovo že zdaj ogrožena zaradi možnosti terorističnih napadov, tako kot jo neposredno ogrožajo organizirani kriminal in kriminalne poti preko njenega ozemlja. Med temi kriminalci so možni teroristi, ki pa z Irakom nimajo veliko skupnega.«
(Politologinja dr. Ljubica Jelušič)

»Zdaj veliki greh novih vodnikov nacionalne RTV kakopak ne bo ta, da so stvari vzeli v svoje roke. To pričakujemo od njih. Veliki greh bo, če bodo delali točno tista »dela mesa«, kot so jih očitali svojim predhodnikom. »Dela mesa« na nacionalki pa so bila: zloraba civilne družbe v partijske namene in s tem povezan učinek navideznega pluralizma, poseganje v avtonomijo novinarskega dela ter subtilni mehanizmi cenzure, ki sčasoma postanejo samoumevna avtocenzura.«
(Teolog mag. Branko Cestnik)

Povzročena škoda

Mestni odbor SDS in svetniška skupina SDS Ljubljana sta pretekli četrtek pripravila drugo javno tribuno, katere naslov je bil Trg republike – razprodano. Tako kot pove naslov, so na tribuni govorili o sporni prodaji Trga republike, katere rezultat je bil prenos lastništva osrednjega slovenskega prireditvenega trga na zasebno podjetje BSL. V SDS dvomijo, da bo kdo v času, ko mesto vodi Danica Simšič s svojo ekipo, sploh odgovarjal za povzročeno škodo. Zaradi velike proračunske luknje je namreč razprodaja mestnih nepremičnin postala glavna usmeritev zdajšnje ekipe. Sporne so še prodaje funkcionalnega zemljišča ob blokkih v BS3 in Šiški, ki so tudi prešla v zasebno last, do vsega tega pa ne bi moglo priti brez pomoči mestnih oblastnikov. Tako je nastalo stanje, ko javne površine izginjajo in postajajo zasebne. Razveseljivo pa je, da organi pregona zadeve v zadnjem času obravnavajo resneje kot prej. V. K.

Trg republike v Ljubljani

Siolova igra

Akcija, v kateri je Siol zbiral nove naročnike za svoj internetni paket Modri ADSL, se je sprevrgla v farso. V akciji je namreč spodbujal kupce, naj se med 15. novembrom in 31. decembrom odločijo za naročilo paketa in s tem sodelujejo v žrebanju za enoletno brezplačno naročnino na Modri ADSL. Nagrajani bi bili vsi naročniki, ki bi se na paket naročili na izžrebani dan. Akcija je imela velik odmev, saj je Siol v tem času pridobil okrog 10 tisoč novih naročnikov. Zapletlo pa se je pri žrebanju dneva, saj so na Siolu sicer s tričlansko žirijo in tudi navzočo notarko izžrebali 11. december – nedeljo. Ta dan pa so na Siolu prodali le 11 paketov, in še ti so se lahko naročili le prek interneta. Sprašujemo se, ali je res šlo le za nesrečen razplet ali pa je zadaj tudi »nategovanje« novih uporabnikov? G. D.

Siol je prestopil meje dobrega okusa.

SDM ima novega predsednika

Podmladek največje parlamentarne stranke SDS se je pretekli konec teden na Otočcu sešel na 10. volilnem kongresu, na njem pa so izvolili novega predsednika in deset novih članov izvršilnega odbora.

Novi predsednik podmladka je postal dosedanji podpredsednik in član njegovega izvršilnega odbora Nikolaj Oblak iz Sevnice in tako nasledil dosedanjo dolgoletno predsednico in poslanko v državnem zboru Alenko Jeraj. Novi člani izvršilnega odbora so postali Andrej Korpar, Jure Kristan, Zoran Mojškerc, Sandra Letica, Polonca Zor, Žiga Konjar, Tomaž Lisec, Gregor Horvatič, Jernej Zakošek in Andrej Kopušar. Po kongresu je Oblak dejal, da namerava SDM voditi po že začrtani poti s prizadevanjem, da bi imeli mladi v naši družbi enake možnosti in izhodišča za svoj razvoj. »SDM je najmočnejši podmladek v slovenskem političnem

Člani SDM so na Otočcu volili novo vodstvo.

prostoru, zato želimo temu primerno oblikovati svojo pot delovanja,« je dejal Oblak.

Na kongresu, ki sta se ga med drugim udeležila predsednik SDS in vlade Janez Janša ter podpredsednik te stranke in evropski poslanec Miha Brejc, je podmladek SDS podprl vladno politiko, hkrati pa izrazil podporo odločitvi vlade o napotitvi pripadnikov Slovenske vojske v Irak na usposabljanje pripadnikov iraških varnostnih sil. Slednje naj bi bila namreč po mnenju članov edina pot k zagotovitvi miru in stabilnosti v Iraku, hkrati pa naj bi pomembno pripomoglo h graditvi globalnega partnerstva demokratičnih držav.

SDM mora v prihodnjih dneh izvoliti še enega podpredsednika oziroma podpredsednico. To naj bi v skladu s statutom storili na eni izmed prihodnjih sej, po neuradnih informacijah pa naj bi podpredsednica postala Sandra Letica. A. K.

Posledice prevzema

Ljubljanska farmacevtska družba Lek, ki deluje v okviru Novartisove generične družbe Sandoz in je lani ustvarila 101 milijon tolarjev dobička, bo letos predčasno upokojila ali odpovedala delovno razmerje iz poslovnih razlogov nekaj deset zaposlenim. Janja Bratoš, predsednica uprave Leka, je napovedala, da se številka »utegne gibati med 40 in 50, vendar ni dokončna«. Zmanjšanje števila zaposlenih je predvideno na vseh poslovnih področjih z izjemo razvoja in biofarmacevtike. Večina zaposlenih naj bi bila s položajem seznanjena, o višini odpravnin s presežnimi delavci pa se bodo še pogajali. Lek je že lani zmanjšal število zaposlenih za 194, na 2.843. Zmanjševanje števila delovnih mest je posledica nove organiziranosti Sandoza, ki so se ji morali prilagoditi tudi v Ljubljani.

V Leku bodo odpuščali

Slovenec leta?

Kot je bilo mogoče pričakovati, je nekdanji predsednik države Milan Kučan po izboru Nedeljskega dnevnika že trinajstič postal Slovenec leta, naslov pa so mu podelili na prireditvi v Litiji v petek, 20. januarja. Uradno naj bi bil Kučan prejel največ »vabil na kosilo«, kar naj bi bil dokaz, da je še vedno najbolj priljubljen politik v državi,

Milan Kučan in predsednik uprave Dnevnika Branko Pavlin

čprav ni več politično aktiven (vodi le Forum 21). Vendar pa se upravičeno postavlja vprašanje, ali niso Slovenci leta določili kar v uredništvu Nedeljskega dnevnika, ki ga vodi Zlatko Šetinc v navezi s Tonetom Fornezzijem Tofom, saj je Kučanu zaradi nekajletne odsotnosti grozilo, da bo utonil v pozabo. Prihodnje leto bodo namreč predsedniške volitve, na katerih bi utegnil Kučan kandidirati, čeprav sedaj to možnost zanika. G. B.

Kmetijstvo na rešet

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Več denarja za kmetijstvo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki ga vodi ministrica Marija Lukačič, ima letos na voljo 92 milijard tolarjev, kar je 16 milijard več kot lani. Od tega bodo 26 milijard tolarjev namenili za neposredna plačila, 25 milijard za razvoj podeželja, 6 milijard pa za druge ukrepe kmetijske politike. Poleg tega je pomembno vedeti, da Slovenija med novimi članicami dosega najvišjo raven neposrednih plačil, in sicer 95 odstotkov tistih, ki jih prejema kmetje v t. i. starih članicah EU. Sicer pa se razvoj podeželja financira iz državnega proračuna v višini vsaj 20 odstotkov, preostalih 80 odstotkov pa je iz sredstev jamstvenega oddelka Evropskega kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada.

Izplačila subvencij Uredbo o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2006, s katero se predpisujejo način in pogoji, po katerih se bodo lahko porabljala za letos predvidena sredstva kmetijske politike, je pretekli teden potrdila tudi vlada. Razpis za neposredna plačila so podaljšali na 75 dni, pripravili pa so grafične predloge za 70.000 kmetijskih gospodarstev. Tako bodo imeli kmetje za izpolnjevanje vlog dovolj časa in se lanske zapleti ne bodo mogli ponoviti. Za lani so izdali 37.000 odločb, preostalih 25.000 pa bodo izdali do konca februarja; zadnje morajo biti izplačane junija. Ob tem ministrstvo pripravlja reformo neposrednih plačil, kakršna je bila v EU uvedena leta 2005, pri nas pa naj bi jo uveljavili leta 2007. Ta predvideva, da bi subvencije bolj vezali na velikost kmetijskih površin in manj na pridelavo. Število kmetij v Sloveniji se zmanjšuje, vendar Lukačičeva meni, da jih mora biti leta 2013 od 40 do 45 tisoč. Ta čas je približno 2 tisoč velikih, druge so manjše, zato ministrica meni, da morajo te uvajati dopolnilne dejavnosti, kot so turizem, vrtnarstvo in podobno, za kar bo na voljo dovolj denarja. Manjšim kmetijam želijo pomagati tudi tako, da bo že letos zanje začelo veljati določilo, da lahko kmetje pri dohodnini za dopolnilno dejavnost brez knjigovodstva uveljavljajo kar 70-odstotne normirane stroške. Nova postavka v proračunu je tudi subvencioniranje zavarovalnih premij, ki bo letos potekalo prek komercialnih zavarovalnic. V ta namen je zagotovljenih 500 milijonov tolarjev.

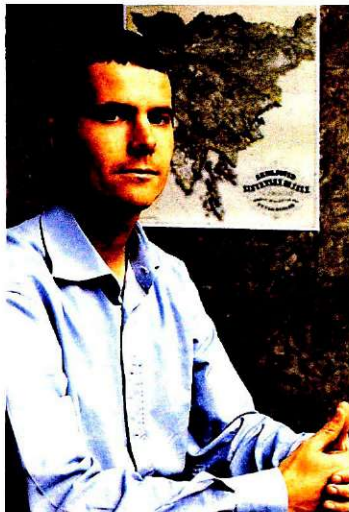
Mladi kmetje V okviru reform na podeželju bo ministrstvo poskušalo finančno podpreti mlade kmete, ki se odločajo za prevzem kmetij. Projekt mladih kmetov Lukačičeva zagovarja tudi v Bruslju. Po njenih zagotovilih bodo vsi mladi kmetje, ki izpolnjujejo zakonske pogoje za prevzem kmetije (starost do 40 let) in razpisne pogoje ministrstva, deležni finančne podpore. Na ministrstvu podpirajo tudi ukrep o zgodnjem upokojevanju kmetov, za katerega 80 odstotkov sredstev namenja EU. Po mnenju Lukačičeve slovenski kmetje ta ukrep še vedno premalo izkoriščajo.

Kljub prizadevanju vlade, da izboljša položaj kmetov, so le ti še vedno v težavah.

Ministrstvo je za leto 2006 pripravilo več ukrepov za pomoč kmetom. Kljub temu se nekatere kmetijske zadruge soočajo s številnimi poslovnimi težavami, probleme pa imajo tudi v Zadržni zvezi Slovenije. Tako kot vsi pomembni projekti bi moralo tudi kmetijstvo imeti nacionalni program.

Zadruge v težavah Ne glede na ukrepe ministrstva in vlade, ki so že sprejeti, pa je na tem mestu treba opozoriti tudi na delo Zadržne zveze Slovenije in težave nekaterih kmetijskih zadrug. Prva se sooča s težavami vodenja, druge pa so v velikih poslovnih škripcih. Naj na tem mestu omenimo samo Kmetijsko zadrugo Krka, ki pokriva velik del Dolenjske in Bele krajine. Težave zadruge, ki se posredno prenašajo tudi na kmete, so namreč izredno velike, zato bi kazalo urediti tudi to področje, saj vse to posredno zelo bremeni kmete, mladi pa se v kljub ugodnostim, ki jim jih ponuja država, ne odločajo za prevzem kmetij.

Odšel je intelektualni upornik

Mitja Volčanšek

Skrajnež izpod Storžiča

Gregor Drnovšek

Danes se kosovski Albanci zadnjič poslavljajo od svojega dolgoletnega političnega vodje Ibrahima Rugove.

Premiril je v najmanj primernem trenutku. V 62. letu starosti je izgubil bitko s pljučnim rakom, s smrtjo pa je pustil na široko odprto razplet kosovskega vprašanja, ki ga je prav on najodločneje artikuliral. Profesor albanske književnosti je aktivno vstopil na politični oder leta 1989, ko se je pojavil med podpisniki poziva kosovskih razumnikov proti dopolnilu k srbski ustavi, ki je odpravljalo avtonomijo pokrajine. Kot oporečnik je bil izključen iz zveze komunistov, istega leta pa je ustanovil Demokrasko zvezo Kosova (LDK) in jo vodil do lanskega leta.

Ob razpadu Jugoslavije so kosovski Albanci oblikovali svoje vzporedne institucije, v katerih je Rugova zasedel položaj predsednika samooklicane kosovske republike. Postopno oddaljevanje iz primeža Beograda je potekalo ob notranjih bojih za prevlado na kosovskem političnem prizorišču. V teh bojih se je Rugova izkazal za zelo zmernega in verodostojnega politika, ki ni imel nič skupnega z nekaterimi zločinskimi ekscesi, do katerih je na Kosovu žal prišlo. Nazadnje je tudi mednarodna skupnost prepoznala v njem privilegiranega sogovornika. Rugova se je kot edini politični voditelj z območja nekdanje Jugoslavije obdržal na čelu svojega naroda vse do danes, in to kljub merjenju moči s tedanjim prvim možem v Beogradu Slobodanom Miloševićem ter navzlic nemirnim razmeram, v katerih je bil tudi sam večkratna tarča atentatov. Tudi to priča o njegovi veličini.

Iz tega razloga so se tudi srbski politiki, tako kosovski kot beograjski, spoštljivo izrekli o preminulem predsedniku, pomenljivo pa je, da sta sožalje svojcem izrekla tudi srbski predsednik Tadić in zunanji minister federacije Vuk Drašković.

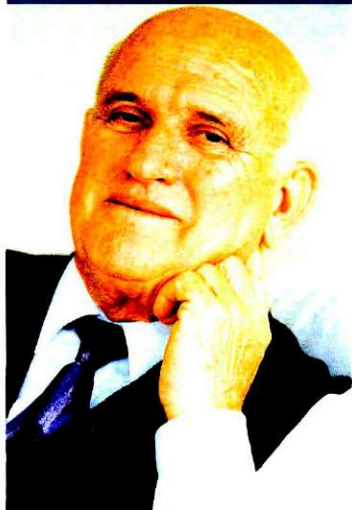
Lani je javnost naposled izvedela za njegovo bolezen, ki pa ni ustavila njegove politične dejavnosti, saj se kljub temu ni odpovedal predsedniškemu položaju. Mogoče bi mu lahko očitali prav slednje. Bil je tako karizmatičen politik, da v njegovi senci ni mogel zrasti noben resen naslednik njegove odločne, a dialoške in miroljubne politike nacionalne samoodločbe. Boj za njegovo nasledstvo utegne biti krut in dolgotrajen, kar nikakor ne bo pripomoglo k reševanju položaja v pokrajini. O njeni prihodnosti bi se morala namreč prav včeraj začeti dolgo pričakovana pogajanja med Beogradom in Prištino, a so jih preložili na naslednji mesec.

Takšnemu slogu se Jelko Kacin ni mogel izogniti niti v intervjuju za Delo ali v govoru na proslavi v Dražgošah.

Če bi tujec, ki ne ve, kje na zemljevidu leži Slovenija, bral intervju v Delu, bi gotovo mislil, da je v Sloveniji stanje demokratičnosti enako kot npr. v Severni Koreji ali drugih totalitarnih državah, Kacin pa je glavni borec za njeno demokratizacijo. Dejstvo pa je, da tisti, ki Slovenijo poznajo, vedo, da stanje pri nas ni alarmantno, kot se ga trudi prikazati predsednik LDS. Kacin se obnaša, kot da LDS nikoli ni vodila koalicije in s tem politike Slovenije. In zato je seveda za vsak »pasji drekec« na slovenskih tleh odgovorna Janševa vlada. Tako denimo pravi, da RKC »postaja vladna Cerkev«. Potem mu uide še, da za druge Cerkve in veroizpovedi ni prostora. Kot da je bilo prejšnji vladni garnituri mar za kakršno koli veroizpoved in Cerkev. Ob sedanjih izboljšanih odnosih med RKC in državo pa se Kacinu in tovarišem hitro v spomin prikradejo druge Cerkve, ki so nenadoma v neenakopravnem položaju.

Podobno je tudi s Kacinovim pogledom na reforme. Zdi se mu, da jih predsednik vlade uporablja samo za slepilo, da lahko medtem mirno kadruje in privatizira. Kacin bi najprej moral pojasniti, zakaj se prejšnje vlade kljub nekaterim napovedim niso upale ugrizniti v kislno jabolko, imenovano reforme. Odgovor je preprost – ker so se pri LDS pač zavedali, da je s populizmom in navideznim socialnim mirom mogoče ostati na oblasti. Ker v preteklosti za konkurenčnost države niso skrbeli, bodo reforme morale biti obsežnejše in zato na krajši rok za nekatere tudi bolj boleče.

Kacin pravi, da je LDS socialno občutljiva stranka, zato podpira sindikate, ki so organizirali proteste proti reformam. Socialno občutljiva je stranka očitno postala šele z njegovim nastopom. Prej kakšnega posebnega zanimanja za socialno ogrožene nista kazala ne LDS ne sam Jelko Kacin. Mirno bi mu lahko pripisali pregovor: Volk dlako menja, čudi nikoli. V opozicijski vlogi je dlako sicer zamenjal, predvsem ko govori z mediji, na drugi strani pa nas s svojim populizmom in napadanjem tistih, ki mu niso všeč, opozarja, da narave ne bo spremenil nikoli.

Kdaj boljša RTVS?

Dr. Janez Jerovšek

Opozicijske stranke LDS in SD kar naprej pozivajo in sprašujejo vladno koalicijo, kdaj bo uvedla parlamentarni program, pocenila RTV-naročnino in izboljšala program, kar je obljubila. Potemtakem bi se po zmagi na referendumu morale obljube vladne koalicije takoj uresničiti. Doslej pa še ni nobenih tovrstnih kazalcev, da se obljube uresničujejo. Pri teh pozivih opozicijskih strank gre za najbolj prozorno propagando.

Opozicijske stranke se že sedaj pripravljajo na vnovični prevzem oblasti in so prepričane, da je za prevzem oblasti propaganda najpomembnejša. V rokah je treba imeti množične medije – in dnevne medije imajo, saj je Tine Hribar na televiziji izjavil, da je Delo glasilo LDS. V vsaki sobotni prilogi napišejo najmanj tri protivladne članke in pri tem pravijo, da so od te vlade v svoji avtonomnosti ogroženi – potem pa je treba metati v te medije propagandne informacije v prepričanju, da bodo državljani zanje prišli. In kaj je udobnejše kot državljanom pripovedovati, da jim je koalicija ob referendumu obljubila boljšo in cenejšo RTV, sedaj pa ni nič iz tega? Zato pogledjmo verodostojnost te propagande.

Zakon o RTV je bil sprejet zato, ker je bil ta medij v rokah dveh prejšnjih vladajočih strank. To sta voditelja teh strank Tone Rop in Borut Pahor v svojih pismih prostodušno priznala. Znano je, da je bil svet RTV organ dveh vladajočih strank, predsednik sveta je bil njihov pomembni član, generalni direktor je bil njihov izbor, prav tako direktorja televizijskega in radijskega programa. Njihovi so bili tudi uredniki najbolj občutljivega informativnega programa. Struktura organizacije RTV je bila anarhična, saj so bile pristojnosti razpršene tako, da odgovornosti na nobeni ravni ni bilo mogoče locirati in je sankcionirati.

Poglejmo nekaj primerov delovanja znotraj takšne strukture. Posebna tuja svetovalna organizacija, ki je delala analizo poslovanja na RTV, je ugotovila, da je v hiši 600 preveč zaposlenih za delo, ki ga opravijo. Namesto da bi se na podlagi določenih ukrepov zaposlenost postopno zmanjševala, se je samo v prvih sedmih mesecih leta 2005 povečala za kar 54 ljudi. Za to povečanje zaposlenosti, ki ni skladu s cilji in strategijo razvoja zavoda, ni nihče odgovoren. Problem te hiše pa so prav visoki stroški dela, ki jih ne bo več mogoče vzdržati. V strukturi stroškov so stroški dela narasli kar na 61 odstotkov. V ORF znašajo stroški dela le 35 odstotkov. S takimi stroški dela pa je tudi pri programu težko varčevati. Povsod v svetu je težnja, da se z manj zaposlenimi več proizvaja, v RTV ta zakonitost ne velja, saj v vodstvu priznavajo, da so se v preteklem letu ob manjšem obsegu programa povečali zaposle-

nost in stroški. Ker celotna organizacijska struktura, ki je bila postavljena s starim zakonom, ni naravnana na varčevanje, takšnega načina trošenja ne bo več mogoče vzdržati. Tako je n. pr. posamezna 50-minutna oddaja neke serije stala kar osem milijonov tolarjev, čeprav bi jo v primerjavi z drugimi tovrstnimi oddajami lahko naredili za milijon tolarjev. Pravna služba RTV je najela posebno odvetniško pisarno, ki jo plačuje s povprečnim mesečnim honorarjem pol milijona tolarjev ne glede na to, ali kaj naredi ali nič. Eden od vodilnih je samo v prvih sedmih mesecih leta 2005 porabil nekaj čez pet milijonov tolarjev za potovanja, in to v času, ko se cela vrsta stvari lahko ureja po elektronski pošti.

Gre torej za to, da je organizacija RTV postavljena tako, da varčevanje sploh ne more biti vgrajeno v sistem oziroma v njeno delovanje. Če bi bila tako organizirana podjetja, ki delujejo na konkurenčnem trgu, bi takoj propadla. In zanimivo: v tej organizaciji so vsi vodilni kot ujetniki te strukture nemočni, in ker so nemočni, ne nosijo nobene večje odgovornosti. Zato za leto 2006 niti niso zmogli izdelati finančnega načrta, ker so postavili zahteve, ki s prihodki niso pokrite. Zato bodo financirani po dvanajstih. Iz teorije pa vemo, da je odgovornost izpeljana samo v primeru, ko je povezana s sankcijami. Iz vsega tega sledi, da na RTV na hitro in z obstoječo organizacijsko strukturo ni mogoče ničesar spremeniti in je zato očitek opozicijskih strank vladajoči koaliciji, da se v primeru RTV ne drži svojih obljub, čista propaganda. Danes, ko

Da bo prišlo do obljubljenih sprememb, je potreben določen čas.

sta propaganda. Danes, ko to pišem, je RTV še vedno v rokah dveh sedaj opozicijskih strank. Da bo prišlo do obljubljenih sprememb, je potreben določen čas. Zato bo opozicija lahko propagandno izstrelila še veliko streliva in bo pri tem lahko celo deloma uspešna. Znano je, da smo Slovenci postali dokaj konservativni in nas je težko politično premakniti in pogrtati v neko gibanje. Od tod privlačnost tistih medijskih in opozicijskih propagandnih tem, ki so usmerjene proti reformam, čeprav je smisel teh reform prilagajanje naše družbe na spremembe v okolju, ki nas ogrožajo. Vse vitalne evropske države se na globalizirane spremembe prilagajajo, če hočejo preživeti. Pri tem pa nobena ne obljublja izboljšanja življenjskih razmer, temveč jih dejansko slabšajo. Izrazit primer je Nemčija. ■

Ropov iraški polom

Gašper Blažič, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Odločitev vlade, da pošlje v Irak štiri vojaške inštruktorje za urjenje iraških varnostnih sil, je pričakovano povzročila ostre odzive javnosti, zlasti opozicije. Pri tem se je opozicijska LDS skupaj s svojim nekdanjim vodjem Antonom Ropom močno opekla.

Že ob polemiki o vstopu Slovenije v Nato je bila sporna morebitna udeležba slovenskih vojakov na svetovnih kriznih žariščih, kjer naj bi se dejansko bojevali za tuje interese, pri čemer je bila javnost posebej občutljiva za nabornike. Teh danes ni več, saj se je Slovenska vojska medtem profesionalizirala. Takrat je bilo mogoče slišati zagotovila, da Slovenija ne bo sodelovala v enostranskih vojaških intervencijah, ampak le v okviru mirovnih misij.

Ropov preobrat Da bo vsakršno vojaško sodelovanje Slovenije v Iraku kot ta čas najbolj »vroči« krizni točki na svetu sprožilo oster notranjepolitični spopad, je bilo jasno že ob spornem podpisu t. i. vilenske zjave leta 2003, ko

se je pod pritiskom obtožb znašel tedanji (in sedanji) zunanji minister Dimitrij Rupel, češ da se je Slovenija vsaj načelno pridružila ameriški vojaški intervenciji v Iraku. Tedanji predsednik vlade Anton Rop je v zunanji politiki glede podpore protiteroristični koaliciji deloval precej nenačelno, saj je po eni strani želel pridobivati zaveznike na mednarodni ravni, po drugi pa je popuščal pritiskom na domačem političnem prizorišču, predvsem protinatovskemu lobiju tako v LDS kot v tedanji koalicijski (ZL)SD. Tako se je Ropu marca 2003 primerila precejšnja nerodnost, ko je bila Slovenija uvrščena na seznam prejemnic izjemne finančne pomoči s strani ZDA, kar bi pomenilo, da je Slovenija na strani

»koalicije voljnih«. Rop je tedaj omenjeno potezo ocenil kot »pomoto«, potem pa je iz ZDA dobil opozorilo: »Not so fast, Anton,« kar je zvenelo kot precej oster poduk, da v tako pomembnih

Obrambni minister Karl Erjavec

projekth, kot je Irak, ni prostora za izmikanje. Pomenljivo je, da je prav Rop ob objavi novice o napatitvi štirih vojakov inštruktorjev v Irak najglasneje kritiziral omenjeno vladno odločitev in tako zavzel nenadoma zelo načelno stališče, s svojim nasprotovanjem pa je celo preglasil poslanca SD Aurelia Jurija, tradicionalnega nasprotnika zveze Nato in politike ZDA. Odločitev vlade je podprl Janez Drnovšek, Zmago Jelinčič Plemeniti pa je izrazil presenetljivo umirjeno stališče, da navzočnost slovenskih vojakov v Iraku ni sporna, če bodo pomagali Irčanom pri utrjevanju demokracije in mirovnega procesa.

Dokumenti govorijo drugače
Dvojna vloga Antona Ropa v za-

devi Irak se je pokazala ob razkritju dokumentov o Ropovih pogajanjih s političnimi predstavniki Danske spomladi in poleti 2003 o vključitvi slovenskih vojakov v danski kontingent, ki naj bi bil nastanjen v britanski okupacijski coni v Iraku. Spomnimo se: Rop je takoj po objavi novice, da bo Janševa vlada v Irak poslala štiri vojake, dejal, da je Janša pokleknil pred pritiski iz tujine in da se je Slovenija s tem neposredno vmešala v iraško krizo. Za Ropa je ta odločitev slaba, nepremišljena in škodljiva za Slovenijo, saj naj bi se zaradi tega varnostne razmere v Sloveniji močno poslabšale; drugačnega mnenja so dr. Ljubica Jelušič s Katedre za obramboslovje na FDV in še nekateri drugi strokovnjaki (glej pogovor z Borutom Grgičem v nadaljevanju). Rop se je torej ujel v zanko, ko je ocenil, da je sedanja vlada naredila »obrat v slovenski zunanji politiki« in da je prejšnja vlada obljubila le sodelovanje pri humanitarni pomoči in usposabljanju varnostnih sil, vendar je hkrati vedno odločno zavračala pritisk v zvezi z napotitvijo slovenskih vojakov v Irak. Resničnost in legitimnost teh stališč so ovrgli že omenjeni dokumenti,

MNENJE

Sociolog dr. Matej Makarovič:

»Odločitev za napotitev je popolnoma normalna. Gre za vprašanje odgovornosti do naših zaveznikov v zvezi NATO, ki lahko zagotavlja varnost in stabilnost le ob realnem prispevku svojih članic, sorazmerno z njihovo močjo. Prav tako pa gre tudi za vprašanje naše globalne odgovornosti, etičnih načel, ki nas zavezujejo, da pomagamo tistim, ki so v stiski, tako kot bi mi pomoč pričakovali od drugih, če bi bili sami v stiski. Tu gre predvsem za to, da pomagamo Iračanom, da si bodo lahko ti čim prej sami zagotavljali lastno varnost.«

predvidenih operacijah v okviru danskega kontingenta.

Kdo se spreneveda? Anton Rop se je glede napotitve vojakov v Irak dejansko pogovarjal že 26. maja 2003, ko se je na obisku na Danskem srečal z danskim premierjem Rasmussenom, pri čemer sta govorila o preučitvi možnosti o ustreznosti slovenski navzočnosti v stabilizacijskih silah v okviru danskega kontingenta štiristo vojakov. Slo naj bi za povojno obnovo Iraka in napoti-

tev omejenega števila vojakov ter častnikov v Irak, pri čemer je bil glavni pobudnik te zamisli prav Rop, Rasmussen pa je priporočil, naj se o tem dogovorita obrambna ministra obeh držav. Že naslednji dan je na ministrstvo za obrambo prispel dopis poveljnika generalštaba Slovenske vojske brigadirja Ladislava Lipiča, v katerem je ocenil takratne možnosti sodelovanja slovenskih vojakov v Iraku. 19. junija istega leta je bil dosežen dogovor med obema obrabnima ministroma. Sledil

je sestanek delegacije ministrstva za obrambo (MO) z dansko delegacijo. Na pogovorih se je prvič pojavila ocena, da bodo slovenski vojaki s tem dobili status okupacijske sile, saj naj bi izvajali klasične bojne operacije. 4. julija je na MO prispela natančnejša analiza možnosti sodelovanja SV v Iraku. Ključni dokument pa je tajno pismo tedanjega obrabnega ministra Antona Grizolda predsedniku vlade Ropu 8. julija. V njem ga je seznanil s podrobnostmi, omenil pa je tudi, da se je varnostni položaj v danskem sektorju v tistem času močno poslabšal. MO je ocenilo, da lahko pošlje v Irak dva častnika in tri podčastnike vojaške policije sredi oktobra 2003, kasneje pa še enega častnika in oddelek vojaške policije. Za tovrstno sodelovanje bi bilo treba skleniti mednarodno pogodbo z Veliko Britanijo kot nosilno državo sektorja, kar bi moral ratificirati državni zbor. Junija 2004 je na vrhu Nata v Carigradu Rop privolil v sodelovanje Slovenije pri urjenju iraških varnostnih sil. Novembra istega leta je njegova vlada sprejela sklep o napotitvi petih pripadnikov Slovenske vojske za pomoč pri urjenju iraških varnostnih sil v tretjih državah, vendar je aprila

Nekdanji obrabni minister Grizold

ki jih je na tiskovni konferenci v torek, 16. januarja, predstavil obrabni minister Karl Erjavec, potem ko je z njih umaknil oznako »zaupno«. Gre predvsem za dopisovanje med predstavnikoma Danske in Slovenije oz. med tedanjima premierjema Ropom in Rasmussenom ter obrabnima ministroma Grizoldom in Jensbyjem pa tudi za izmenjavno mnenj med ministrstvom za obrambo in generalštabom Slovenske vojske glede možnosti sodelovanja Slovenske vojske v

ZAUPNO	
STOPNJA TAJNOSTI:	ZAUPNO
DATUM DOLOČITVE TAJNOSTI:	04.07.2003
NACIN PRENEHANJA TAJNOSTI:	po odločitvi pooblaščenca
POOBLAŠČENA OSEBA:	dr. Antoj Željko
ŠIFRA IN DATUM POOBLASTILA:	Šifra: 871-3/2006-2 z dne 16. 1. 2006
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OBRAMBO KABINET MINISTRA Kardeljeva ploščad 25, 1000 Ljubljana Telefon: (01) 431 9195, faks: (01) 431 8300 Šifra: Z 870-10-6/2003-9-6569 Datum: 08.07.2003 VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE g. mag. Anton Rop, predsednik	
ZADEVA: Sodelovanje Slovenske vojske v Iraku – Informacija Delegaciji ministrstva za obrambo Republike Slovenije in Kraljevine Danske sta se sestali 01.07.2003 na podlagi dogovorov med predsednikoma vlad in ministroma za obrambo Republike Slovenije in Kraljevine Danske. Pogovori so potekali o možnem sodelovanju slovenskega kontingenta v sestavi danskega kontingenta v Iraku. V Iraku poteka povojna operacija s tremi fazami. V prvi fazi je potrebno zagotoviti stabilno okolje, v drugi pričeti z procesom obnove, cilj tretje pa je prenos odgovornosti za upravljanje na iraške oblasti. Ključne vojaške naloge okupacijskih sil so zagotovitev varnosti na mejah, vzdrževanje notranje varnosti, zaščita sil, varovanje vitalnih objektov in infrastrukture, pomoč pri upravljanju in obnovi infrastrukture, uveljavljanje spoštovanja zakonov, preprečevanje vojnega kriminala ter izgradnja iraške vojske.	
REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA OBRAMBO GENERALŠTAB SLOVENSKE VOJSKE Kardeljeva ploščad 25, 1000 LJUBLJANA Šifra: 804-01-15/2003-5 Datum: 04.07.2003 URAD ZA OBRABNO POLITIKO ZADEVA: Sodelovanje SV v operaciji v Iraku Glede na pismo o nameni Ministra za obrambo RS in na obisk delovne skupine MORS na Danskem vam poročamo zmožnosti SV za sodelovanje v operaciji v Iraku. 1. SV lahko sodeluje v operaciji v Iraku s kontingentom v sestavi danskega kontingenta (DANCON) oz. natančneje v sestavi danskega bataljona, ki izvajajo tudi svojo potrebno logistično pomoč za našo enoto. Predvidene naloge v okviru danskega bataljona so naslednje: - izvajanje vojaško-policijskih nalog v pomočju bataljona in na terenu - nudenje pomoči pri formiranju iraške policije. 2. Zmožnosti SV so naslednje: a. V sestavi danskega bataljona sodelujemo s: (1) skupino 3-5 stanih častnikov - podčastnikov vojaško-policijske specialnosti in sicer: - 1-2 stanih častnika in - 2-3 stanih podčastnikov; (2) oddelkom VP (skupaj 10 oseb) sestave: - 1 poveljnik oddelka	
1/3 ZAUPNO	

Dokumenti, ki pričajo o Ropovih namerah

► lani Severnoatlantski svet sklenil, da urjenja zunaj Iraka ne bo.

Stabilno javno mnenje Dokumenti torej dokazujejo, da je Rop v oddaji Pod žarometom na TV Slovenija zavajal javnost z izmikanjem, češ da se ni dogovarjal o napotitvi vojakov v Irak. To pa tudi pomeni, da sedanja vlada dejansko samo nadaljuje to, kar je Ropova začela, pri čemer pa se je odločila v Irak poslati precej manjše število vojakov, kot je bilo predvideno. Dejstvo pa je, da bo morala vlada v primeru smrti katerega izmed štirih inštruktorjev prevzeti polno odgovornost, kar bi utegnilo povzročiti pravcati javnomnenjski pogrom. Za zdaj ankete javnega mnenja kljub medijski gonji kažejo dokaj dobro, saj se je po podatkih Nina-medie podpora vladi celo nekoliko povišala, tudi nasprotovanje vojaškemu sodelovanju v Iraku je čedalje manjše. Vsekakor pa si je Rop z mlačnim odnosom do slovenskega članstva v Natu in s sprenevedanjem pred televizijskimi kamerami prisluzil precejšnjo črno piko. **D**

ANKETA

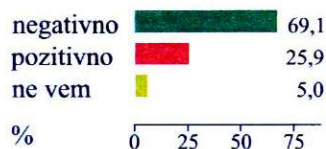
Se strinjate z napotitvijo štirih slovenskih častnikov v Irak?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna

Kako ocenjujete povečano angažiranje Janeza Drnovška?

Glasovalo: 971

DEMOKRACIJA

STABILNOST V IRAKU JE BISTVENA ZA EVROPSKO VARNOST

Pogovor z Borutom Grgičem, direktorjem Inštituta za strateške študije

Slovenija se je odločila poslati kontingent štirih vojakov-inštruktorjev v Irak, čeprav je v javnosti doslej prevladovalo mnenje, da naši vojaki ne bodo odhajali na krizna žarišča. Ste tako odločitev pričakovali?

Da. Varnostna situacija v Iraku postaja vse bolj drastična – to mislim v negativnem smislu –, kar pomeni predvsem višanje stopnje tveganosti za Evropo in z tem tudi neposredno za Slovenijo. Koncept varnosti se v Slovenji pogosto narobe razume. Mnogi so še vedno prepričani, da se je nevarnosti mogoče izogniti, s tem da ostaneš nekje na obrobju in se ne izpostavljaš. To je nerealno. Globalizacija je pripomogla k temu, da se danes dejansko ne da ostati zunaj igre. Tako kot danes podjetja ne morejo računati na dobiček brez globalne angažiranosti, tudi država ne more zagotavljati varnosti, ne da bi upoštevala fenomen globalizirane nevarnosti.

Ali tovrstna poteza pomeni, da je Slovenija postala del »koalicije voljnih«?

Ne. Slovenija je postala del Natove operacije, ki je v Iraku zato, da pomaga iraški vladi pri vzpostavljanju varnostne infrastrukture. Slednja pa je temeljni pogoj za kakršno koli dolgoročno stabilnost v Iraku.

Številni politiki opozarjajo, da se bo zaradi slovenske udeležbe v Iraku močno povečala ogroženost Slovenije zaradi potencialnih terorističnih napadov. Se je s to oceno mogoče strinjati?

Mislím da ne. Sodoben terorizem je predvsem strogo racionalen, kar zadeva naložbe in iztržek. Sredstva Al Kaide nikakor niso neomejena, zato je zanje pomembno, koga, kje in kdaj napadejo. Lahko bi rekli, da je Al Kaide ekonomski terorizem. Zanj je napad naložba. Tako je donos te naložbe eden ključnih dejavnikov, na podlagi katerega operatorji Al Kaide prirejajo strategijo. Donos napada na Slovenijo bi bil zelo majhen v primerjavi z napadi na New York, Moskvo, London, Madrid, Pariz, Rim ... Zato menim, da ostaja Slovenija za teroriste zanimiva tudi po odločitvi napotitve vojakov v Irak. Pa še to. V Sloveniji preveč ljudi misli, da je terorizem samo tisto, kar eksplodira. Moramo pa vedeti, da teroristi države izrabljajo tudi kot logistične centre. Bojim se, da je Slovenija za teroriste zanimiva predvsem v tem pomenu.

Nasprotniki vojaškega sodelovanja v Iraku navajajo, da največje evropske države v Iraku nimajo vojakov, čeprav so članice zveze Nato. Kaj dejansko pomeni njihova odsotnost?

To, da večje evropske države v Iraku nimajo vojakov, niti ni pomembno. Slej ali prej jih bodo imele, saj je stabilnost v tej državi bistvena za evropsko varnost, ni pa realno pričakovati, da

bodo Američani obdržali isto število čet v Iraku, kot jih imajo tam ta hip. Kot veste, bodo leta 2008 v Ameriki potekale predsedniške volitve in umik ameriških sil iz Iraka bo prav gotovo ključna tema razprave. Se pravi, Evropa bo, če bo hotela ali ne, v Iraku morala okrečiti svoj vložek. Zakaj torej ne bi bila Slovenija enkrat med prvimi, ki bo to naredila? Kot drugo pa je popolnoma irelevantno, na kakšen način so se druge evropske države odločile pomagati krepiti stabilnost v Iraku. Ni mamo vsi istih možnosti, pa tudi potrebe v Iraku so različne. S tem da je Slovenija ena izmed tistih držav EU, ki bo poslala svojo vojsko na iraško ozemlje, si je zagotovila tudi nekaj političnega kapitala, ki ga bo lahko v dogledni prihodnosti unovčila – tudi za naftne posle. Politična situacija v Iraku se lahko obrne tudi na glavo in lahko se izkaže, da vložek ni bil pravi. Toda verjetnost je velika, da bo sedanja iraška vlada ostala na vrhu, kar pa pomeni nove točke za Slovenijo.

Kakšne koristi lahko pričakuje Slovenija od vojaškega sodelovanja v Iraku?

Prvič, povečana varnost v Iraku pomeni večjo stabilnost na Bližnjem vzhodu, to pa pomeni tudi večjo varnost za Evropo in Slovenijo. Drugič, stabilnost v Iraku bo odprla veliko novih ekonomskih priložnosti – tako energetskih kot drugih. Slovenija je s svojo odločitvijo, da pošlje vojake v Irak, podala tudi zaupnico novi šiitski vladi. To bi moralo odpreti vrata tudi slovenskemu gospodarstvu. Nazadnje pa bo stabilnost Iraka pripomogla k realizaciji iraškega naftnega potenciala. Investicija v iraški naftni trg bi bila za Slovenijo strateškega pomena, saj bi olajšala slovensko odvisnost od ruske energije.

Bitka s časom

Mitja Volčanšek

Parlamentarce je ves prejšnji in dobršen del tega tedna najbolj mučila razrešitev gordijskega vozla Vzajemne pred njenim preoblikovanjem v delniško družbo 1. februarja.

Vlado je namreč pri vložitvi predloga dopolnitve zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki bi omogočil preoblikovanje Vzajemne, prejšnji teden za nekaj minut prehitela poslanska skupina SNS s predlogom, ki bi preoblikovanje omogočil. Z vladnim predlogom naj bi nasprotno preprečili oškodovanje zavarovancev, ki niso prejeli certifikatov o lastništvu zavarovalnice, in države. Za preoblikovanje v delniško družbo, do katerega bi kasneje prišlo z *ad hoc* zakonom, bi se moralo po vladnem predlogu odločiti najmanj 75 odstotkov zavarovancev.

Temeljni spor je v pojmovanju izvora kapitala Vzajemne. Slednja je po mnenju vlade nastala s sredstvi države in rezervacij zavarovancev. V primeru neukrepanja bi zavarovanci ne imeli nobenih pravic odločanja na skupščini zavarovalnice, preoblikovanje v delniško družbo pa bi prineslo podražitev zavarovalnih premij. Za SNS je bila Vzajemna ustanovljena iz zvišanja premij zavarovancev, ta sredstva pa naj bi se jim zdaj vrnila v obliki delnic.

Ker je v ponedeljek SNS pravočasno in že v drugo zbrala potrebne podpise za svojo dopolnjeno referendumsko pobudo, parlament ni mogel opraviti sklepne

obravnave vladnega predloga, ki ga sicer vse stranke z izjemo SNS podpirajo. S tem je SNS navidezno preprečila sprejetje ustreznega zakona pred 1. februarjem.

V skladu s sklepom odbora za zdravstvo je DZ v tork naposled sklenil povprašati ustavno sodišče (US), ali je vsebina referendumске pobude v nasprotju z ustavo in ali bi na njeni podlagi zaradi odložitve uveljavitve novele nastale protustavne posledice. Poslanci so tudi dopolnili sklep, s katerim US predlagajo zadržanje izvajanja predpisov, ki bi omogočili preoblikovanje Vzajemne. S tem pa so ustavili tako referendumsko pobudo kot sprejete vladne novele, kar glede na dolgotrajnost odločanja US bržkone pomeni konec upov na pravočasen razplet celotne zadeve.

Blizu soglasju o imuniteti Prejšnjo sredo je na pobudo 60 poslancev stekel postopek za spremembo treh členov ustave, ki zadevajo poslansko imuniteto. Predlog z osnutkom ustavnega zakona, ki so ga poleg prvega podpisanega Franceta Cukjatija podpisali v vseh parlamentarnih strankah razen v LDS, predvideva razširitev poklicne in odpravo nepoklicne imunitete. Njegov nastanek pomeni kompromis, dosežen po enoletnih usklajevanjih. Število

podpisnikov prav tako z veliko verjetnostjo zagotavlja končni uspeh predloga.

V skladu s slednjim bi nepoklicno, procesno imuniteto v celoti odpravili ter s tem omejili njeno zlorabo. Poklicno oziroma materialnopravno imuniteto pa bi tako razširili, da bi zajela tudi odškodninsko odgovornost poslanca in začetek postopka zoper njega za mnenje, izrečeno pri opravljanju poslanske funkcije. Slednje je sicer mišljeno širše kot samo mnenje, izrečeno na sejah DZ ali njegovih delovnih teles. Sprememba imunitete bi v skladu z ustavo poleg poslancev zadela tudi imuniteto državnih svetnikov ter ustavnih sodnikov.

Predlog so na ustavni komisiji DZ soglasno podprli vsi člani, kljub temu pa imajo v LDS pomisleke in se nagibajo k omejitvi materialnopravne imunitete na področju odškodninske odgovornosti. V LDS predlagajo, da imuniteta ne bi veljala v primeru žaljivih obdolžitvev. Takšno dopolnitev podpirajo tudi Socialni demokrati, ki pa je ne pogojujejo s podporo predlogu. Za Branka Grimsa (SDS) je treba glede žalitev ukrepati drugače, saj je takšno varovalko predvideval že sedanji sistem, pa ni delovala.

Črta pod nove občine Odbor DZ za lokalno samoupravo in

regionalni razvoj je prejšnji tork obravnaval parlamentarni postopek odločanja o ustanavljanju novih občin. Na odločitev DZ so se v sedmih primerih s pritožbo obrnili na ustavno sodišče (US) s pobudo za presojo ustavnosti teh odločitev. Za vseh sedem primerov, pri katerih naj bi bil DZ ravnal arbitrarno, je komisija v odgovoru US ugotovila (predstavniki LDS in SD niso glasovali), da je parlament dosledno upošteval kriterij zagotavljanja primarnega zdravstvenega varstva in torej obstoja zdravstvenega doma na območju občine. Nobeden izmed zavrženih predlogov tega kriterija ni izpolnjeval. Razprava je bila zanimiva tudi zato, ker so možnost referendum za omenjene nove občine zagovarjali tudi nekateri koalicijski poslanci. Ti so kritično opozorili, da je bilo v koaliciji premalo volje, da bi zakon o zdravstveni dejavnosti uskladili tako, da bi lahko več občin hkrati poskrbelo za zdravstveni dom. Zakonodajnoppravna služba DZ je dopustila možnost, da se sporni primeri znova obravnavajo v DZ.

V ponedeljek pa je US ugotovilo nepravilnosti pri postopku ustanovitve nove občine Izlake (v sedanji občini Zagorje ob Savi) in zato razveljavilo odločitev DZ o izvedbi referendum za njo. ■

Se igra z lastnim življenjem?

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven, Nacional Zagreb

Predsednik države Janez Drnovšek je pretekli teden presenetil s priznanjem za hrvaški Nacional, da so se mu metastaze na pljučih in jetrih že pred letom dni povečale in da se od takrat ne zdravi več po metodah uradne medicine.

Najprej si pogledimo zgodovino Drnovškove bolezni. Novica o predsednikovi bolezni je v javnost prvič prišla sredi leta 1999, ko so iz Kliničnega centra v Ljubljani javnosti sporočili, da so morali predsednika vlade nujno operirati. V začetnih poročilih o tem, za kakšno bolezen gre in kaj so mu operirali, so bili zdravniki zelo skopi, dejali so le, da je šlo za tvorbo in da je bila operacija uspešna, pozneje pa je v javnost le pricurljal podatek, da je imel Drnovšek raka na desni ledvici. Zdravniki so tedaj dejali, so mu desno ledvico odstranili, s tem pa najverjetneje tudi preprečili, da bi se bolezen širila na druge organe. Nekaj časa je nato res kazalo, da se Drnovšku bolezen ni razširila. Zdravniki so se namreč bali, da bi se tumor razširil na pljuča, kosti ali bezgavke, o čemer so govorila tudi vsa uradna poročila, ki so jih javnosti pošiljali Drnovšek in zdravniki. Govorila so o tem, da pri

Drnovškovem zdravljenju ni posebnosti in da se rak ni razširil na druge organe, dokler ni v začetku oktobra leta 2001 Drnovšek javnosti sam sporočil, da je dobil mnenje zdravniškega konzilija Kliničnega centra v Ljubljani, v katerem je zapisan sum, da je prišlo do širitve bolezni tudi na pljuča. Poznejše preiskave so potrdile, da je prišlo do metastaz na pljučih in tudi jetrih, kar je po-

Zdravnik dr. Pavel Poredoš

menilo, da se je Drnovšku bolezen razširila tudi na druge organe.

Metastaze so se razširile Po tem odkritju se je Drnovškova bolezen nekako pomaknila v ozadje in se o njej v javnosti ni veliko govorilo. Ker pa je predsednik Drnovšek v zadnjem letu nadvse dejaven, začel se je ukvarjati s številnimi svetovnimi problemi, vmes pa se je preselil tudi v hišo na Zaplani pri Vrhniki, so ugibanja o njegovi bolezni potihnila, mnogi so bili celo prepričani, da je z njegovim zdravjem vse v redu in da bolezen, če že ni pozdravljena, vsaj ne napreduje več. Za novo presenečenje v zvezi z boleznijo je pretekli teden poskrbel Drnovšek sam. V intervjuju za hrvaški Nacional je namreč potrdil, da so zdravniki že pred enim letom odkrili, da pri metastazah ne kaže na izboljšanje, ampak so se te v zadnjem času celo nekoliko povečale. »Tumor, ki so ga operirali, je precej

poseben – gre za kromofobni tumor, po katerem se redko razvijejo tudi metastaze. Toda če se to zgodi, potem uradna medicina za to še nima pravega odgovora ... Januarja sem bil na pregledih v Kliničnem centru in izboljšanja ni bilo, metastaze so se celo malo povečale,« je dejal Drnovšek. Hkrati je tudi priznal, da se že eno leto ne zdravi več po metodah uradne medicine, glede bolezni pa je poiskal nasvet pri hrvaškem zdravilcu Oskarju Kelemenoviću, ki živi v Sloveniji. »Razumljivo je, da sem ob nemoči uradne medicine iskal rešitve tudi pri alternativni medicini. Posvetoval sem se z nekaterimi strokovnjaki za alternativno medicino in med njimi leta 2003 z gospodom Keleminovičem, ki mi ga je predstavil naš znani umetnik Oskar Kogoj. Keleminovič je bil zelo korekten, z nasveti pa v neki fazi iskanja rešitve za mojo bolezen tudi koristen. Mislim, da lahko alternativna medic-

na da impulz, da se človek prebudi in da začne tudi sam iskati odgovore. Tu pride do veljave še lasten instinkt. Kaj spremeniti v življenju? Kako spremeniti dosedanje vzroke za reagiranje na okolje, na medosebne odnose, kako spremeniti prehrano? « Kot je dejal Drnovšek, se ta čas z boleznijo spopada tako, da jo je izbrisal iz spomina in da je spremenil način življenja: »Poenostavil sem si življenje. Iz Ljubljane sem se preselil na Zaplano, ker sem želel biti v naravi. Imam krušno peč

je bila njegova odločitev, da se ne bo več zdravil po metodah uradne medicine, pravilna. Kot je za Dnevnik dejal predsednik Slovenskega zdravniškega društva dr. Pavel Poredoš, sam ne verjame, da bi sprememba življenjskega sloga lahko pozdravila tako resno bolezen, kot je rak. Po njegovih besedah sprememba življenjskega sloga lahko okrepi telo, poveča odpornost, vendar si sam ne more predstavljati oprijemljivega mehanizma, da bi človek lahko na tak način ozdravel.

Hrvaški Nacional

in si pečem kruh. Ne jem ne mesa ne živalskih izdelkov, kot so jajca ali mleko. Namesto mesa jem tofu in podobno. Poleg kruha jem oreške, lešnike, brusnice, krompir in veliko zelenjave. Ne pijem alkohola, največ popijem vode, toda v hišo sem vgradil filter, da vodo prečisti.«

Zdravniki zaskrbljeni Čeprav je torej Drnovšek prepričan, da bolezen lahko izgine, če jo bo odmisliš in če se bo pravilno prehranjeval, pa nekateri zdravniki dvomijo, da se lahko pozdravi na ta način in da

V tak način zdravljenja ne verjame niti strokovnjakinja za raka ledvic na Onkološkem inštitutu v Ljubljani dr. Tanja Čufer. Čuferjeva, ki je odgovarjala le na splošna vprašanja o metastazah in raku, pravi, da v spontano izginotje rakave bolezni oziroma v tako imenovano čudežno ozdravitev strokovnjaki ne verjamejo, zato je za vse bolnike z rakavo boleznijo priporočljivo, da hodijo na redne preglede. Slednje je po njenem prepričanju še toliko pomembnejše zato, ker po njenih besedah današnja medicina lahko

Ne verjame v t. i. čudežne ozdravitve

Dr. Tanja Čufer, strokovnjakinja za raka ledvic in raziskovalka na Onkološkem inštitutu v Ljubljani

Kaj so metastaze?

Metastaze so zasevki rakavih celic, ki so se iz organa, v katerem je tumor zrastel, razširili v druge organe.

Koliko časa potrebujejo metastaze, ki iz ledvic preidejo na jetra in pljuča, da se razvijejo v kritično fazo?

Ali se pojavijo zasevki rakave bolezni in kdaj, je odvisno od vrste raka, razširjenosti bolezni ob njenem odkritju, bioloških značilnosti vsakega posameznega tumorja, starosti, splošne kondicije bolnika in še drugih dejavnikov. Zaradi številnih dejavnikov se poteka rakave bolezni ne da predvideti.

Ali uradna medicina lahko zdravi tovrstne metastaze?

Rak ledvic in vse druge rake uradna medicina danes lahko zdravi.

So bili že primeri, ko so metastaze na jetrih in pljučih zaradi drugačnega načina prehranjevanja ali življenja izginile same od sebe?

V spontano izginotje rakave bolezni in tako imenovane čudežne ozdravitve strokovnjaki na podlagi izkušenj ne verjamemo.

Je za osebe s tovrstnimi metastazami priporočljivo, da redno hodijo na preglede?

Za vse bolnike z rakavo boleznijo je priporočljivo, da hodijo na redne preglede.

Zdravstveno stanje premierja in nadškofa

Janez Drnovšek ni edina visoka javna oseba, ki ima ali je imela težave z zdravjem. Tako so sredi aprila lani iz vladnega kabineta sporočili, da so v mariborski splošni bolnišnici zaradi ukleščene kile operirali predsednika vlade Janeza Janšo. Operacija je bila uspešna, Janša pa je že čez nekaj dni nadaljeval z delom. Sredi januarja letos je javnost presenetila novica, da nadškof Alojz Uran trpi za srčno aritmijo. Kot so sporočili iz urada Slovenske škofovske konference, Uran za aritmijo trpi že deset let, bolezen pa ga ne ovira pri njegovem delu. Vse to potrjuje, da so tudi visoke osebnosti navsezadnje samo ljudje.

zdravi vse vrste raka. Če to drži, se predsednik s svojo odločitvijo, da se bo odrekel uradni medicini in da bo poskušal raka pozdraviti samo z drugačnim pogledom na svojo bolezen in s spremenjenim načinom prehranjevanja in ži-

vljenja, igra z lastnim zdravjem in življenjem. Tega mu seveda nihče ne more preprečiti. Odločitev o tem, kako se bo zdravil, je samo njegova, pri tem pa seveda vsi, ki mu želimo, da bi čim prej ozdravel, upamo, da je pravilna. ■

Danilo Slivnik in Tomaž Perovič

Sprememba za krmilom Dela

Mitja Volčanšek, Gregor Pohleven, arhiv Demokracije, BOBO

Prejšnji petek je po več namigovanjih položaj predsednika uprave naše največje časopisne hiše, ki je zadnje čase v resnih težavah, prevzel Danilo Slivnik. Spremenila se je tudi siceršnja podoba vodstva.

Ozračje v časopisni hiši Delo je bilo že dlje časa napeto, odnosi med novinarji in vodstvom pa vse prej kot idilični, kar smo v Demokraciji že pred časom razkrili z objavo elektronske korespondence med odgovornim urednikom Darijanom Koširjem in novinarjo Mijo Repovž. Po prihodu Danila Slivnika za člana uprave za tehnične zadeve oktobra lani je bil v zraku tudi dolgo napovedovani prevzem Slivnikovega »otroka« – tednika Mag, do katerega je potem prišlo 1. januarja.

Nova ekipa Zadnja poteza je prišla na vrsto prejšnji petek, ko je nadzorni svet (NS) časopisne hiše sprejel odstopne izjave treh članov uprave od štirih. Poleg dotedanjšega predsednika uprave Tomaža Peroviča sta podobno

odločitev sprejela še Nataša Šuklje Velkavrh in Matija Vojsk. NS pa je četrtega člana uprave Slivnika določil za novega predsednika uprave. Na seji je odstopil tudi predsednik nadzornega sveta Robert Šega, na njegovo mesto pa je prišel Boris Zupančič. Začasno sestavo uprave naj bi popolnili prek javnega razpisa, s katerim bi določili člana uprave, ki bo odgovoren za področje financ in marketinga.

Slivnik je že predstavil dokaj realistične ambicije za kratek rok; po njegovo bi bil uspeh že, če bi v naslednjem letu dni obdržali ali minimalno zvišali število prodanih izvodov. Med prednostnimi nalogami je gotovo tudi imenovanje odgovornega urednika s »popolno vsebinsko avtonomijo«, kot od njega pričakujejo tisti predstavniki novinarjev, ki so že prejšnji teden napovedali stavko. Tako

je zdaj predsednik aktiva novinarjev Dela Jože Poglajen napovedal »nadzor« nad naslednjimi Slivnikovimi potezami. Če bi te ocenili kot zgrešene, je dal vedeti, da bi to lahko privedlo do stavke.

Politična ofenziva Pred odločilnimi spremembami na vrhu časopisne hiše pa so predstavniki Delovih novinarjev javnosti postregli s političnim napadom, odetim v sindikalne zahteve. Z njim so pravzaprav stopili iz sence neodvisnosti in pokazali svojo pravo usmerjenost. Med njimi sta bila v prvi vrsti že omenjena Jože Poglajen in predsednica izvršnega odbora Sindikata novinarjev Dela Mija Repovž. V svojih zahtevah, naslovljenih na upravo časopisne hiše, so tožili, da prihaja do političnih pritiskov, ki potekajo posredno prek vplivanja na lastnike. Med

drugim so napadli tednik Mag in zahtevali, naj se tudi za slednjega uvede pregledna metodologija za korektno prikazovanje poslovnih izidov posameznih časopisov. Podpisniki zahtev so se pritoževali tudi nad uredniškim kaosom, ki je posledica dejstva, da je bil časnik dolge mesece brez odgovornega urednika s polnim mandatom. Če njihove zahteve ne bodo izpolnjene, so podpisniki zagrozili s stavko.

Pri tem je zanimivo, da so Delovi novinarji v omenjenem dokumentu sami priznali upadanje naklade, ki je bržkone pravi razlog za poteze, ki so sledile, namreč zamenjavo v vodstvu. Neprikritim namigovanjem predsednika LDS Jelka Kacina, da je bil Perovič predsednik uprave le na papirju in da »novinarjem ne ostane nič drugega kot ljudem v času nemške okupacije: upor«,

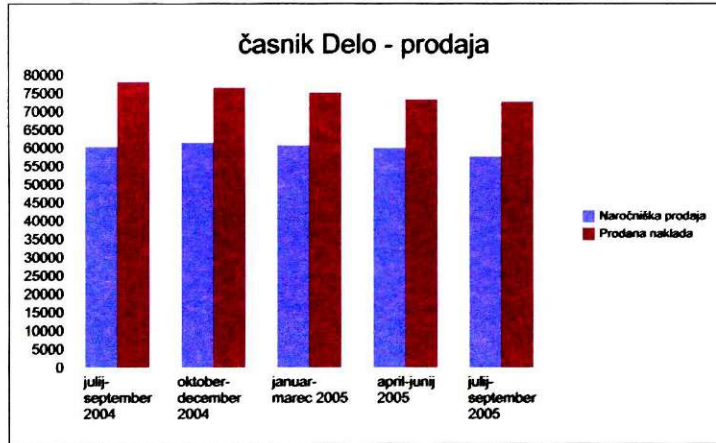
je dejansko sledil upor. Takšno sosledje dogodkov pa navaja k sklepu, da so omenjene grožnje predvsem ideološko obarvane.

Na to je opozoril tudi odgovorni urednik Maga Janez Markeš v pozivu upravi, naj zagotovi, da se bodo napadi na integriteto Maga nehali. Repovževa je namreč na televiziji napadla Markešev teden in s tem škodovala časopisni hiši kot celoti. Markeš je poleg tega zavrnil zahtevo o preglednem primerjalnem prikazovanju poslovnih izidov, saj mu je Mag vse od prevzema podvržen. Še več, »uporniki« so po njegovo prekršili svoje pogodbe, s tem da so »zavestno, javno, materialno in moralno škodovali ediciji Dela (Magu, op. av.) ter s tem poslovnim rezultatom celotne založniške hiše«.

Delova kriza Ker gre za veliko časopisno hišo, kakšnih tektonskih premikov za zdaj ni mogoče pričakovati. Ne nazadnje bi bili ti tudi precej tvegani, in to predvsem zaradi možnosti stavke, ki kot Damoklejev meč visi nad nadaljnjimi Slivnikovimi potezami. A dejstvo je, da je Delo tudi zaradi ideologizacije nekaterih uredništev (problem je prej v njih kot pa v novinarjih) začelo izgubljati bralce. Poslovni izidi se slabšajo, dosežki upravi pa je visoke dobičke iz prejšnjih let z nesmotrnimi potezami, kot je bilo izdajanje zdaj že propadlega športnega dnevnika As, uspelo močno oklestiti. Slivnik se vrača v hišo, v kateri se je proslavil, preden je moral zaradi svojih neortodoksnih stališč iz nje oditi. Spremembe so nujne, novi predsednik uprave bo moral ugrizniti v marsikatero kisló jabolko. V posameznih edicijah (v prvi vrsti v Sobotni prilogi Dela) je opazna ekstremnost stališč in neuravnoteženost pogledov, mnogi bralci pa tako pogrešajo nekoč stalne prevode člankov iz najuglednejšega tujega tiska.

Med prvimi Slivnikovimi potezami naj bi bilo imenovanje novega odgovornega urednika. Po nekaterih informacijah naj bi spet kandidiral Jani Virk.

Špekulira pa se že tudi o prestopu več Delovih novinarjev k neposrednemu Delovemu tekmeu Dnevniku. S tem bi nezadovoljniji pokazali svojo pravo

Delo - prodaja (po podatkih Slovenske oglaševalske zbornice)

barvo, kot so to storili že z grožnjo stavke. Zanj po Slivnikovo ni bilo racionalnih razlogov in je brez potrebe škodovala ugledu časnika, saj bi bilo mogoče vse zahteve rešiti v okviru podjetja.

Slabi rezultati uprave Ker smo dobili informacije, naj bi prejšnja uprava prikazovala večji dobiček na račun zmanjševanja plač (kar naj bi izhajalo tudi iz dejstva, da ima hiša preveč zaposlenih), smo na upravo naslovili nekaj vprašanj o poslovnih plati njihovih potez. Iz Dela nam je odgovoril Peter Penko in nam razložil, da zaradi kotiranja na borzi obstajajo omejitve zaradi »finančne občutljivosti informacij«, ki nam jih smejo posredovati. Upravičenost nekaterih naših domnev pa potrjuje članek v Demokraciji, ki sledi pričujočemu.

Dr. Marko Milosavljevič

Kar smo lahko preverili tudi na spletnih straneh Slovenske oglaševalske zbornice, pa dokazuje opazen trend upadanja prodaje v zadnjem obdobju (razvidno na tabeli).

Tvegane poteze Za komentar o poti, ki jo je v bližnji preteklosti ubralo Delo, smo vprašali nekatere poznavalce medijske scene.

Pri tem smo opazili precejšnjo previdnost v ocenah, vseeno pa nam je uspelo pridobiti mnenji dr. Marka Milosavljeviča s FDV in mag. Andreja Aplenca. Po Milosavljevičevih besedah Delo zaseda edinstven položaj v slovenskem prostoru, ki izhaja tudi iz tega, da je v nasprotju z drugimi vodilnimi časopisi nekdanjega vzhodnega bloka uspešno prestalo obdobje tranzicije. To je po njegovo dokaz zaupanja bralcev, ki izhaja iz verodostojnosti časopisa. Delo je, kot meni Milosavljevič, odigralo ključno vlogo, saj je bralcem na verodostojen način predstavljalo vse relevantne informacije. V času, ko so časopisi v sosednjih državah prehajali v tuje roke in pristajali na raven tabloidov, so slovenski tiskani mediji ohranili visoko stopnjo kakovosti. Med njimi je

Urednik Maga Janez Markeš

na prvo mesto pred dolgoročnim razvojem, kar lahko privede do iztrošenja časopisovih zmogljivosti in novinarskih kadrov. V zadnjih letih, ugotavlja Milosavljevič, se je tržni pritisk na medije zelo povečal, tudi pri Delu. To pa je, kot priznava, privedlo do nekaterih tveganih potez, ki so se izkazale za neuspešne naložbe kot npr. lani ustanovljeni in tudi ugasli As.

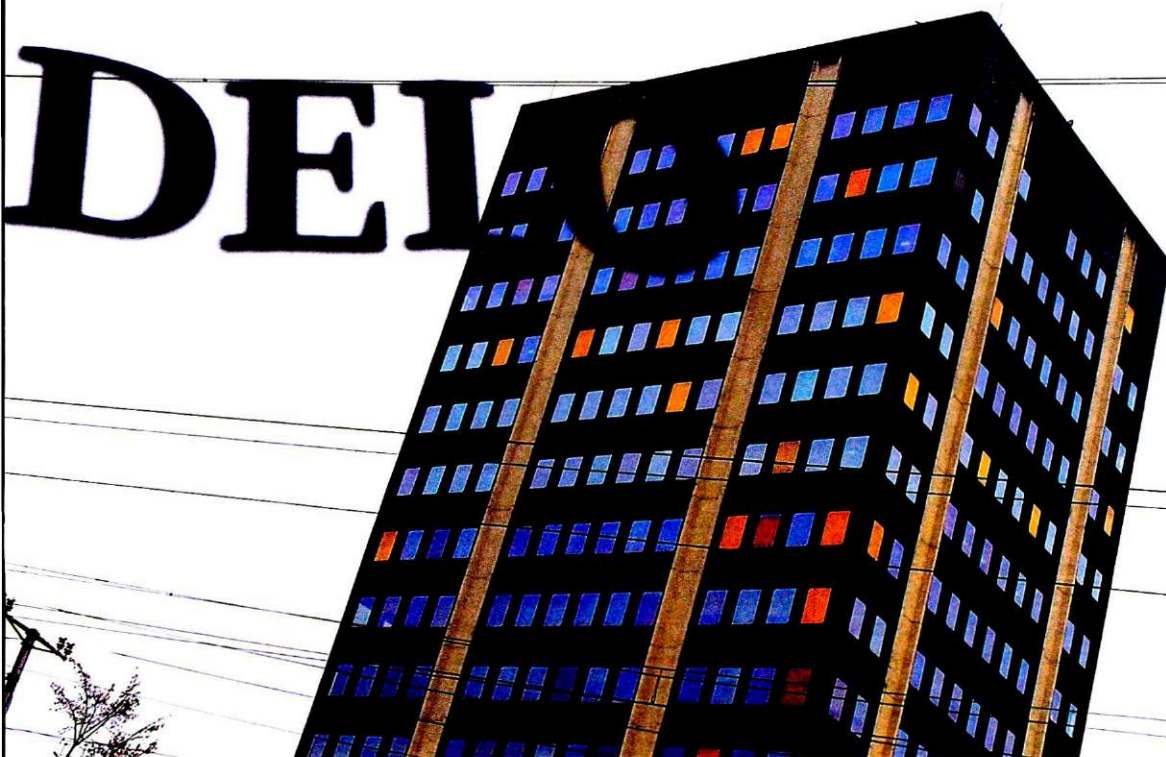
Milosavljevič zavrača tezo, da gre pri upadu prodaje Dela za hujšo krizo, pri tem pa spominja, da je padanje naklade (ki nikakor ni radikalno) splošen mednarodni pojav. Prepričan je, da je bila v primeru Dela ustvarjena nekakšna psihoza o domnevnem propadanju časopisne hiše. Ta nevarnost po njegovo ne obstaja, saj naj bi bilo Delo še zmeraj visoko donosno podjetje, le da je ta čas nekoliko manj donosno kot prej. Pravo nevarnost vidi Milosavljevič v možnosti, da bi časopis dobil kakšen politični predznak. Njegova vloga mora nasprotno ostati podobna kot pri vodilnih tujih medijih, da torej še naprej pokriva tudi manj brana in manj donosna področja, da ponuja različna, tudi nasprotujoča si mnenja in ohrani najkompetentnejše pisce.

Aplenc je bil v svoji oceni neposrednejši. Po njegovo so spremembe na Delu posledica evropeizacije slovenskih medijev, ne pa vpliva politike. »Pričakovanja politične kontinuitete, da bo ohranila me-

Mija Repovž

dije pod svojim vplivom ... so bila zgrešena,« je prepričan Aplenc. Po njegovem mnenju se tudi mediji tako kot vse druge družbene dejavnosti »nezadržno približujejo ureditvam« zahodnih demokracij. Omenjene spremembe so tako »nujen in sestavni del demokratičnega razvoja« in je bilo »le vprašanje časa, kdaj se bodo zgodile«. ■

Vrednost delnice se je precej dvignila, četudi so poslovni izidi slabi.

Za tretjino bolje plačani

Vida Kocjan, arhiv Demokracije

V Delu so z nižjimi prihodki ustvarili manj dobička, plače pa so kljub temu enormno visoke. V letu 2005 se je poslovanje delniške družbe Delo precej poslabšalo.

Uradni podatki za devet mesecev leta 2005 kažejo, da so bili čisti prihodki od prodaje za 6 odstotkov nižji od načrtovanih, celotni prihodek pa je bil za 7 odstotkov nižji od prihodkov v istem obdobju leta 2004. Če pogledamo, kaj to pomeni finančno, vidimo, da je družba lani ustvarila manj kot 13 milijard tolarjev prihodkov (v letu 2004 je bilo teh več kot 14 milijard). Ob tem je nižji tudi dobiček, v devetih mesecih ga je bilo v višini 284 milijonov tolarjev (leta 2004 v istem času 709 in ob koncu leta 728 milijonov tolarjev). Ob vsem tem je Tomaž Perovič, nekdanji predsednik Delove uprave, dejal, da bo dobiček 2005 presegal 700 milijonov tolarjev. Takšni so bili seveda njegovi načrti.

Oglasi plahnijo Pri vsem tem je treba vedeti, da Delo ustvarja prihodke iz več virov in ne samo

s prodajo časnika in njegovih prilog v obliki raznih priloženih revij, kar je javnosti najbolj znano. Tako Delo ustvarja prihodke od časopisov, knjižnih projektov in DVD, pomembni pa so tudi prihodki od oglaševanja, ki pred-

stavljajo skoraj 40 odstotkov vseh prihodkov. Lanske slabše poslovne izide je nekdanje vodstvo pojasnilo z. manjšimi prihodki zaradi manjšega obsega prodaje knjig in manjših prihodkov iz oglaševanja. V poročilu, ki ga mora objaviti

vsaka delniška družba, katere delnice kotirajo na borzi vrednostnih papirjev, so pri podatkih za poslovanje v lanskih treh trimesečjih zapisali, da so se povečali stroški plač dopisnikov v tujini in stroški avtorskih honorarjev, in to pripisali novi davčni zakonodaji. Vse leto so tarnali, da so nižji tudi prihodki od oglaševanja, niso pa povedali za koliko. Kljub temu je družba 16. maja lani kupila 51.180 delnic Večera, časopisno-založniškega podjetja, d. d., iz Maribora, in s tem postala njegova 19,9-odstotna lastnica.

820 tisoč za vsakega Pri pregledu bilanc družbe za pretekla leta smo ugotovili, da so se prihodki vsako leto precej povečevali, kritični sta bili že leti 2002 in 2003, posebej kritično pa je bilo leto 2005. S slabšimi prihodki se je nihal tudi dobiček na zaposlenega, saj naj bi bil ta v letu 2005 skoraj trikrat nižji od dobička v letu 2004. Kljub temu so se plače 445 zaposlenih povečevale, po naših podatkih so bile lani kljub nižjim prihodkom višje za dobrih 8 odstotkov. Ob vsem tem Delo zaposlenim izplačuje še druge ugodnosti iz dela. Po teh podatkih je bil povprečni mesečni strošek za vsakega zaposlenega kar 820.000 tolarjev (povprečna čista brutoplača je bila na primer 582.000). Če primerjamo te stroške na zaposlenega s stroški drugih časopisnih hiš, ugotovimo, da Delo izplačuje kar za 35 odstotkov večje plače, kot je povprečje v drugih družbah. Samo za primerjavo dodajmo, da imajo novinarji na Delu v povprečju po 350.000 tolarjev neto na mesec, kar je bistveno več kot v drugih družbah.

Vrednost delnice Ob slabših poslovnih izidih družbe se zmanjšuje tudi vrednost delnice. Če je bila njena knjigovodska vrednost na dan 31. 3. 2005 še 9.131 tolarjev, se je ta v pol leta znižala na 8.772 tolarjev, to je za 4 odstotke. Ob vsem tem je vrednost delnice družbe na Ljubljanski borzi, kjer delnice kotirajo od začetka januarja 1999, še vedno razmeroma visoka. Konec leta 2005 je bila delnica vredna 30.000 tolarjev, tri tedne pozneje pa 1.000 tolarjev manj. Zakonitosti trgovanja na trgu vrednostnih papirjev

Celotni prihodek družbe Delo, d. d.

LETO	ZNESEK V TISOČ TOLARJIH	RAST V ODSOTOKIH
1994	3.247.479	-
1995	3.876.029	19,3
1996	4.770.846	23,1
1997	5.333.521	11,8
1998	6.233.205	16,9
1999	7.564.616	21,3
2000	8.361.631	10,5
2001	10.296.904	23,1
2002	11.168.282	8,4
2003	11.754.229	5,2
2004	14.001.300	19,1
1-9 2005	9.569.245	-

Vir: I-Bon in spletna stran družbe Delo, d. d.

Čisti dobiček, št. zaposlenih in dobiček na zaposlenega

LETO	ČISTI DOBIČEK	ŠT. ZAPOSLENIH	DOBIČEK/ZAP.
1994	43.047	326	132,04
1995	82.830	329	251,76
1996	127.742	325	393,05
1997	244.420	326	749,75
1998	586.214	323	1.814,90
1999	784.895	364	2.156,30
2000	889.281	385	2.309,82
2001	957.353	423	2.263,24
2002	780.468	446	1.749,93
2003	933.708	446	2.093,51
2004	729.216	445	1.638,68
1-9/05	283.991	445 (ocena)	638,18

Podatki kažejo, da je družba Delo največji dobiček na zaposlenega ustvarila v letu 2000.

Opomba: Podatki o čistem dobičku in čistem dobičku na zaposlenega so v tisoč tolarjih. Za devet mesecev poslovanja leta 2005 ni znano število zaposlenih, zato smo vzeli oceno oziroma isto število, kot jih je bilo konec leta 2004.

Vir: I-bon, spletna stran družbe Delo

Povprečna mesečna plača na zaposlenega

LETO	ZNESEK	ODSTOTEK POVEČANJA
1994	190.000	-
1995	224.000	17,9
1996	265.000	18,3
1997	289.000	9,1
1998	339.000	17,3
1999	392.000	15,6
2000	442.000	12,7
2001	482.000	9,0
2002	521.000	8,1
2003	548.000	5,2
2004	582.000	6,2
2005	630.000 (neuradni pod.)	8,2

V podatkih so zajete povprečne brutoplače na zaposlenega, kar pomeni, da znaša netoplača vsakega zaposlenega v povprečju v letu 2005 več kot 300.000 tolarjev. Podatki za leto 2005 so ocena. Po doslej objavljenih podatkih znaša plača novinarja na Delu 350.000 tolarjev neto, kar pomeni približno 780.000 tolarjev bruto. Objavljeni zneski so brez dodatkov in bonitet, ki pripadajo vsakemu zaposlenemu.

Rast vrednosti delnice družbe Delo na Ljubljanski borzi

DATUM	VREDNOST
Začetna vrednost 13. 1. 1999	7.636,77
30. 12. 1999	15.600,00
29. 12. 2000	15.102,00
28. 12. 2001	13.694,24
30. 12. 2002	25.750,00
30. 12. 2003	27.735,97
30. 12. 2004	29.020,88
30. 12. 2005	30.000,00
20. 1. 2006	29.000,00

Datumi so zajeti na zadnji trgovni dan v posameznem letu na Ljubljanski borzi. Knjigovodska vrednost delnice na dan 30. 9. 2005 je bila na primer 8.772 tolarjev.

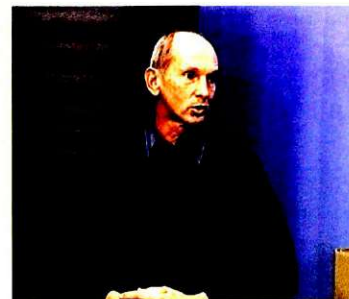
so namreč drugačne, saj gre za pomembno podjetje, oziroma so, kot so zapisali na svoji spletni strani, »pomemben oblikovalec javnega

mnenja«. Če je bila delnica 13. januarja, ko so začeli z njo trgovati na borzi, vredna 7.636,77 tolarja (to je bila knjigovodska vre-

Madagaskar kliče

Igor Gošte

Pred kratkim sem imel čast v studiu lokalne televizije ETV gostiti tri zanimive osebe, ki so vsaka po svoje povezane z daljnim otokom Madagaskar. Prvemu je ime Janko Slabe in je kar četrto stoletja kot misijonar preživel na tem otoku med Antešaki. O tem za mnoge pozabljenem ljudstvu je napisal tudi dve knjigi: Med Antešaki in Spremljevalci mojega življenja. Kolikor bo našel pokrovitelja, bo šla v tisk še njegova tretja knjiga, tokrat Malgaško-slovenski slovar. Imel sem ga čast videti in moram priznati, da bo popotnikom, humanitarnim organizacijam dobrodošel priročnik. No, Janko Slabe se je moral zaradi bolezni pred več leti vrniti v Slovenijo. Sedaj živi v župniji Izlake, kjer okoliškim duhovnikom pomaga, kolikor je v njegovi moči. Predvsem pa skrbi, da s svojo redno mesečno oddajo Duhovna misel na televiziji ETV zasavskim in dolnjskim gledalcem ter vsem drugim prek svetovnega spleta (p)opisuje korake skozi življenje na svojstven, lahko bi rekli misijonarski način. Nevsiljivo, z veliko energije in z ogromno ljubezni, ki jo premore do vere in ljudi. Drugi gost humanitarne trojice je Janez Krmelj.

Misijonar Janez Krmelj

Zanj bi v pravem pomenu besede lahko dejali, da je naslednik Janka Slabeta, ki je na Madagaskarju, dokler je bil še zdrav, poučeval tamkajšnji jezik, ga seznanil z nalogami in dolžnostmi in ga popeljal v skrivnost življenja med Antešaki in širše Malgaši. Slabeta poznam zadnji dve leti in sva v tem času stkala pristni prijateljski odnos, kar s tako odprtim, širokim človekom ni težko. Janeza Krmelja poznam dober teden dni, a se mi zdi, da ga poznam mnogo dlje. Tudi on izžareva pripravljenost pomagati ljudem na tem daljnem otoku, ki jih je prizadela huda lakota. "Ne morem vam povedati, kako hudo je, ko otroci od lakote umirajo v mojih rokah," je dejal. V misijonu, kjer je prej deloval Slabe, sedaj pa Krmelj, skoraj nimajo hrane, še tistega, kar skoraj nima energijske vrednosti in je bolj namenjeno polnjenju praznih želodcev, jim zmanjkuje. Prosijo za riž, ki so jim ga s polji vred odnesle poplave. In z njimi vred vse ribe v rekah. Tretji, ki prosi zanje, je Robin Dewa. Ker se na srečo pozna s sedanjim misijonarjem na Madagaskarju Janezom Krmeljem, katerega je nekoč, ko je bil kaplan v Sloveniji, poučeval verouk, je iz njegovih ust kmalu izvedel za tragedijo na tem afriškem otoku. Zbral je ekipo glasbenikov, s katerimi so posneli zgoščenko. Vse, kar bodo zaslužili s prodajo, bodo namenili za pomoč revnim na Madagaskarju.

Vsi, ki bi radi pomagali trpečim (Janez Krmelj pravi, da smo Slovenci pravi dobrotniki), lahko to storite tako, da pokličete na 051-606-847 in oglasil se vam bo Robin Dewa, s katerim se boste dogovorili na nakup zgoščenke in s tem prispevali 2.900 tolarjev v humanitarne namene.

dnost), ugotovimo, da se je realna vrednost družbe v sedmih letih povečala za slabih 15 odstotkov. Zaradi zanimivosti družbe pa se

je vrednost delnice na trgu povečala kar 3,92-krat. To pa pomeni, da je družbo trg »dvignil«, prav tako pa jo lahko tudi »spusti«. **D**

Tečajji padajo, nafta se draži

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba, d. d.

Pretekli teden je bil vsekakor eden tistih, ki bi jih investitorji v vrednostne papirje najraje pozabili. Razlogov za njihovo slabo voljo je več, vendar lahko tudi na padce gledamo optimistično, saj je to idealna priložnost za nakup delnic.

PORTFELJ 10 DELNIC NA DAN 20.01.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 20.1.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 ETF Japonska	Amerika	ASQ	USD	411	12,26	13,21	7,75	1.077.511
2 Pif BIG	BIH	BIFX	BAM	811	10,06	9,37	-6,86	930.833
3 Safenet	Amerika	NYQ	USD	170	33,65	31,45	-6,54	1.061.076
4 Pfizer	Amerika	NYQ	USD	251	22,79	24,71	8,42	1.230.902
5 Intel	Amerika	NMS	USD	191	26,37	21,75	-17,52	824.460
6 China Life	Hongkong	HKG	HKD	5176	7,4	7,65	3,38	1.033.664
7 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7,69	7,56	-1,69	981.697
8 Zijin mining	Honk Kong	HKG	HKD	9885	3,875	4,175	7,74	1.077.350
9 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42,52	42,52	0,00	998.333

Denar v SIT 1.549.833 • Skupaj 10.765.658

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10.023.326 • Vrednost portfelja 20.01.2006 → 10.765.658 • Donosnost portfelja v odstotkih → 7,41 • Donos portfelja v SIT → 742.332
EUR → 239,5831 • USD → 198,4618 • HKD → 26,105 • BAM → 122,493

V Ameriki se je nadaljevala sezona objavljanih poslovnih izidov, ki pa niso izpolnili pričakovanj. Rezultati podjetij niso bili slabi, vendar pa so bili slabši od pričakovanih borznih analitikov. Dow Jones je v petek padel za 213,32 točke ali 1,96 odstotka, na 10.667,39, kar pomeni, da je v tednu dni izgubil 2,67 odstotka vrednosti. Za ljubitelje statistike naj povemo, da je, gledano točkovno, to največji padec od 24. marca 2003, v odstotkih pa takega padca ne pomnimo od 15. aprila lanskega leta. Nasdaq se je v petek ustavil pri 2.247,7 točke ali za 2,99 odstotka nižje kot teden poprej, k čemur je največ pripomogel Google s 8,47-odstotnim padcem. Zanimiv je tudi podatek, ki ga je objavila Bank of America in govori o sredstvih v delniških skladih. V štirih tednih pred 4. januarjem naj bi se bilo iz ameriških skladov odlilo 2,07 milijarde dolarjev, 802 milijona dolarjev pa naj bi bilo prilivov v sklade, ki investirajo v neameriške delnice.

Po raziskavi, ki so jo sprožili v Livedoorju, enem izmed japonskih internetnih podjetij, je

borzni indeks v torek in sredo izgubil 6 odstotkov vrednosti, v četrtek je na borzo po medvedjem lomastenju znova prispel bik, kar se je pokazalo z 2,3-odstotno rastjo tečajev. Kljub temu je Nikkei 225 končal teden za 4,6 odstotka nižje kot teden poprej. Analitiki pojasnjujejo, da lahko še naprej pričakujemo veliko nestabilnost na trgu, saj nivoji, na katerih se bo indeks ustalil, še niso določeni. Kljub vsem nevšečnostim ne smemo prezreti dejstva, da je Japonska centralna banka znova izdala

pozitivno mesečno mnenje o stanju japonskega gospodarstva.

Tudi Evropa v rdečem Tudi indeksi na stari celini niso imuni na dogodke po svetu. Prejšnji teden so tako vodilni indeksi končali pri naslednjih vrednostih: nemški DAX pri 5.349,02 točke, francoski CAC 40 pri 4.773,48 točke in angleški FTSE 100 pri 5.672,40 točke. Poleg dogajanja na svetovnih borzah je na evropske indekse vplivala tudi odločitev, ki jo je sprejela iranska osrednja banka. Iranci so se namreč odločili, da bodo zaradi stra-

hu pred sankcijami svoje devizne rezerve, ki jih imajo v evropskih bankah, preselili na neznano lokacijo. Vpliv te informacije se je pokazal tudi pri nafti, saj so tečajji poskočili na ravni malce pod 70 USD in samo vprašanje časa je, kdaj se bodo testirale tudi te ravni.

Na slovenski borzi smo dočkali rekordni tečaj delnice Krke, saj je med tednom dosegla tečaj 111.999,90 tolarja. Kot kaže, tečaj dvigujejo tuji portfeljski vlagatelji.

Naš portfelj se je gibal podobno kot indeksi, saj so največ izgubile tehnološke delnice, kot je Intel. Nakup, ki smo ga izvedli prejšnji teden (Zijin mining), pa se je izkazal kot dobra naložba, saj je od prejšnjega tedna pridobil 7,74 odstotka vrednosti. Tudi ta teden smo se odločili in naredili spremembo v portfelju. Prodali smo BASE, kjer smo ustvarili 4,93-odstotni kapitalni dobiček, kupili pa DJ Stoxx sm 600 oil & gas, ki je v bistvu košarica naftnih družb. Menimo namreč, da bo nafta prebila mejo 70 USD in v tem primeru bomo s to delnico udeleženi pri morebitni nadaljnji rasti naftnih delnic. Z delom portfelja še vedno ostajamo v denarni poziciji. ■

*Za požnavalce
z okusom.*

Novo iz Gorenjke:

ŽLAHTNA TEMNA ČOKOLADA Z ARANCINI.

PRIVOŠČITE SI RAZKOŠJE PRAVE ČOKOLADE!

ŽLAHTNA TEMNA ČOKOLADA GORENJKA S 70% KAKAVA IN ŽLAHTNO NOTO POMARANČNE LUPINE.

RAZKOŠJE UŽITKA V PRAZNIČNIH DNEH.

Sporni lekarniški posli

Peter Avsenik, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Računsko sodišče RS zadnje tedne javnosti predstavlja čedalje šokantnejše podatke. Pred tedni je dodobra osramotilo mariborsko in ljubljansko mestno upravo, tokrat pa je predstavilo poslovanje Dolenjskih in Mariborskih lekarn v letu 2004.

O bema je računsko sodišče izreklo negativno mnenje, največ nepravilnosti pa so ugotovili pri javnem zavodu Dolenjske lekarne Novo mesto. Znano je, da je med lekarnarji že dolgo navzoče vprašanje spoštovanja zakona o javnih naročilih. A v zvezi s poslovanjem lekarn na območju Novega mesta je računsko sodišče (v nadaljevanju RS) odprlo še nekaj problemov, pri čemer najbolj bodoče v oči previsoki dodatki k plačam tako direktorice kot nekaterih drugih zaposlenih ter neustrezna usposobljenost zaposlenih za delovna mesta. Tako so najmanj štirje zaposleni v Dolenjskih le-

karnah razporejeni na delovna mesta, za katera ne izpolnjujejo pogojev, ki so določeni v aktu o sistemizaciji. Pri določanju dodatkov k plačam pa naj Dolenjske lekarne ne bi izpolnjevale zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in lokalnih skupnostih, zakona o delovnih razmerjih in kolektivnih pogodb. Tako so bili izplačani dodatki k plačam po mnenju RS v letu 2004 kar dobrih 38 milijonov tolarjev previsoki. Problematičen naj bi bil tudi dodatek direktorici Dolenjskih lekarn, ki naj bi bil dobra 2 milijona tolarjev previsok, ter vrednostni boni, ki so jih dobili zaposleni. Glede zakona o jav-

nih naročilih skoraj nima smisla izgubljeni besed. Tega namreč ne kršijo le Dolenjske lekarne, ampak tudi nekatere druge.

Mimo zakona Dolenjske lekarne izvajajo lekarniško dejavnost na območju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje. Sprva so imele sedež v Trebnjem, a so ga kasneje preselili v Novo mesto. Obsegajo devet lekarn in dve lekarniški podružnici, v katerih si kruh služi 72 delavcev. Lekarne so javni zavodi in tu se pravzaprav zaplete; po zakonu o javnih naročilih morajo javni zavodi za pridobitev blaga, materiala, storitev in drugih sred-

stev, potrebnih za svoje delovanje, objaviti javni razpis.

Kar nekaj lekarn pa je, ki se tega zakona ne držijo, med njimi naj ga ne bi upoštevali v Novem mestu. Direktorica Dolenj-

Direktorica DL Janja Fortuna

skih lekarn Janja Fortuna nam je pojasnila, da imajo lekarne z (ne)objavami javnih razpisov že dolgo težave. »Razpisi za zdravila so problematika slovenskih lekarn, odkar imamo zakon o javnih naročilih. Od vsega začetka pa smo imeli od ministrstva za finance potrdilo, da smo dejavnost, ki ji javnih razpisov ni treba opravljati.« Predsednica Lekarniške zbornice Slovenije Andreja Čufar nam je dejala, da nekatere lekarne sicer kršijo zakon, a da so na tem področju posebnost. »Taka je pač interpretacija organov, ki so pristojni za nadzor nad izvrševanjem zakona o javnih naročilih. Vendar pa so lekarne v tem primeru postavljene v specifično situacijo. Gre za to, da lekarne naročajo zdravila za nadaljnjo prodajo in ne za lastno uporabo; to že dlje časa poskušamo razložiti tudi ministrstvu za finance. Lekarne namreč zdravila naročajo na podlagi strokovne odločitve zdravnika, katero zdravilo je za pacienta najpomembnejše. Mi pa ne vemo, niti kaj bodo zdravniki predpisali niti kako se bodo smernice uporabe zdravil spreminjale. S tem vprašanjem smo se na zbornici podrobno ukvarjali in prišli do ugotovitve, da enostavno ni mogoče slediti duhu zakona,« je dejala Čufarjeva.

Na področju razpisov za zdravila torej vre. Vse kaže, da bi bilo na tem področju dejansko treba spremeniti zakon ali pa kaznovati kršilce. Potrdilo, ki ga je omenjala Fortunova, je namreč sledil preklicni dokument, ki lekarnam nalaga izvajanje javnih razpisov. Direktorica Dolenjskih lekarn je že napovedala presojo ustavnosti omenjenega zakona.

Previsoke plače Nepravilnosti, ki se konkretnije tičejo Dolenjskih lekarn, pa so po mnenju RS dodatki k plačam. Za kakšne vsote gre, si lahko ogledate v povzetku revizijskega poročila. Na tem mestu naj omenimo le obračunavanje plače direktorice. Ministrstvo za zdravje je namreč o določitvi osnovne plače izdalo uredbo, po kateri je količnik osnovne plače direktorice lekarn 6,00 osnovne plače. Pri obračunu pa so Dolenjske lekarne kot količnik osnovne plače uporabile

Andreja Čufar, lekarniška zbornica

Nepravilno obračunavanje dodatkov

Pri določanju in obračunavanju dodatkov Dolenjske lekarne niso upoštevale zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti, zakona o delovnih razmerjih in kolektivnih pogodb. Tako so določale in obračunavale dodatke zaposlenim neupravičeno in v nepravilni vrednosti ter izplačevale dodatke, ki niso imeli podlage v veljavnih predpisih. Izplačila so bila za 38.282 tisoč tolarjev previsoka; tudi pri določanju in obračunavanju dodatkov direktorici Dolenjskih lekarn niso upoštevale veljavnih predpisov: neupravičeno so določile dodatek za deljen delovni čas in obračunale nekatere dodatke v nepravilni vrednosti ter tako direktorici izplačale 2.090 tisoč tolarjev dodatkov preveč; zaposlenim so Dolenjske lekarne izročile vrednostne bone v skupni vrednosti 1.400.000 tolarjev, za kar ni podlage v veljavnih predpisih.

Vir: Računsko sodišče RS, Revizijsko poročilo o pravilnosti poslovanja Dolenjskih lekarn Novo mesto v letu 2004

Večino očitkov RS vodstvo Dolenjskih lekarn zavrača, zdi pa se, da o nekaterih pomembnih aktih odgovorni niso dobro poučeni.

količnik 9,00. Tako so bili vsi dodatki, vezani na ta količnik, previsoki, v enem letu pa se je nabralo kar 2 milijona tolarjev preveč izplačanega denarja; od tega dober milijon za deljen delovni čas, ki naj ga po mnenju RS direktorica ne bi bila opravljala. »Pravijo, da ne opravljam

deljenega delovnega časa, a za to nimajo nobenega dokaza,« nam je dejala Janja Fortuna. Priznala pa je, da dokazil, ki bi jih RS sprejelo, nima.

Prenizka izobrazba Po mnenju sodišča štirje zaposleni (oziroma zaposlene) ne izpolnjujejo

pogojev za svoje delovno mesto. Tri imajo za eno stopnjo, ena pa celo za štiri stopnje nižjo izobrazbo, kot je potrebna za zasedbo delovnega mesta, pri čemer dobivajo plače, primerne delovnim mestom. Direktorica nam je pojasnila, da so bile te delavke na delovna mesta razporejene, še preden je sama postala direktorica: »To so ljudje, ki so pri nas v službi že trideset let, in čeprav nimajo ustrezne izobrazbe, delo dobro opravljajo in jim zaupam.« Seveda gre za kršenje akta o sistematizaciji in glede na njihove plače tudi zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in lokalnih skupnostih. Fortunova je zatrdila, da hierarhije predpisov, ki določajo višino plač, ni poznala. Res je sicer, da je pomembnejša primerna usposobljenost delavcev kot samo izobrazba, a kar se tiče njihovih plač, bi tudi direktorju moralo biti jasno, da s tem nekaj ni v redu.

Kot kaže, bo morala direktorica Dolenjskih lekarn temeljiteje preučiti zakone, ki opredeljujejo njeno dejavnost. Večino očitkov Dolenjske lekarne sicer zavračajo, o nekaterih stvareh pa odgovorni preprosto niso poučeni. Zagotovo pa varujejo tudi svoje interese. Zakaj bi sicer tako ostro nasprotovali prodaji aspirina v trgovinah? ■

Za naročanje zdravil je po zakonu predviden javni razpis.

Javna naročila so potrebna

Zakon o javnih naročilih – ZJN-1 (Ur. l. RS št. 36/04 – uradno prečiščeno besedilo) v 2. a členu opredeljuje pojem naročnika. Če je lekarna naročnik na podlagi 2. a člena ZJN 1, potem mora oddajati javna naročila v skladu z določbami ZJN 1, sicer bi lahko šlo za prekršek po 1. točki 1. odstavka 131. člena ZJN 1.

Pojasnilo ministrstva za finance

Zapletene študentske finance

Gregor Drnovšek, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

V prejšnji številki Demokracije smo poročali o odpravi možnosti plačevanja študentskih bonov za prehrano z bančnimi karticami. Podrobneje smo pogledali, kako se deli denar Študentski organizaciji Slovenije in njenim organizacijskim oblikam.

Naj spomnimo, da so na enotah Študentske organizacije univerze (ŠOU) v Ljubljani, kjer prodajajo bone za prehrano, študentom delili obvestila, v katerih jih obveščajo, da se možnost plačevanja bonov s plačilnimi karticami odpravlja zaradi drastičnega zmanjšanja sredstev ŠOU v Ljubljani. To je po njihovo poslovno motivirano dejanje, saj jim je kljub doseženim ugodnostim pri poslovanju z bankami to prineslo okrog 10 milijonov tolarjev letnih stroškov.

Na NLB smo o pogojih pri prometu s plačilnimi karticami in morebitnih količinskih popustih za komentar zaprosili Mojco Strojano, pristojno za stike z javnostjo. »Provizije se gibljejo med 2 in 4

odstotke, odvisno od vrste kartice, ki jo prodajno mesto sprejema, in seveda odvisno od vrste dejavnosti, obsega prometa in poslovnega sodelovanja. Povsem pravilno ugotavljate, da se pri sklepanju pogodb o uporabi naših POS-terminalov za plačevanje s plačilnimi karticami lahko dogovori tudi o morebitnih popustih. Drži tudi, da je imela ŠOU dogovorjen popust glede na obseg posla.«

Posredovali manj del Z vprašanji o zmanjšanju sredstev smo se obrnili na ljubljanski e-študentski servis, ki je poleg mariborskega največji v državi. Na vprašanje o tem, koliko sredstev so namenili za poslovanje študentskih organizacij v letu 2005, so odgovorili:

»Koncesijska dajatev Študentski organizaciji Slovenije je znašala 430 milijonov tolarjev, dodatna koncesijska dajatev ŠOS pa 171 milijonov.« Skupaj so torej v letu 2005 ŠOS namenili 601 milijon tolarjev. Kako pa se odvajajo sredstva, ki jih pridobijo s posredovanjem študentskih del? Po njihovih besedah znašajo dajatve, ki jih zaračunajo svojim strankam, 14,4 odstotka. »Od koncesijske dajatve zadrži servis za svoje poslovanje polovico oz. 5 odstotkov. Drugih 5 odstotkov se nakaže ŠOS. Dodatno 2-odstotno koncesijsko dajatev servis odvede ŠOS v celoti. DDV se odvede državi.« Svojih stroškov poslovanja še niso mogli predstaviti, ker bilanca za leto 2005 še ni priprav-

ljena. Ko smo jih vprašali, ali so se sredstva, ki jih odvajajo za delovanje študentskih organizacij, v zadnjem letu zmanjšala, so nam odgovorili: »V našem primeru so ostala približno na istem nivoju, ker smo prešli v višji razred – 50 odstotkov odvajanja sredstev ŠOS«. Promet jim je letos upadel, vendar sta se ta učinka približno izničila in v obeh letih so ŠOS nakazali približno enako sredstev. Ocenjujejo, da so izdali okrog 150.000 naptnic za študentsko delo. »Posredovali pa smo nekaj manj del, ker se delo lahko ponovi naslednji mesec in pride študent samo še po naptnico.« Dobiček iz poslovanja servisa za leto 2005 bo znašal približno 45 milijonov tolarjev.

Leta 2005 je e-študentski servis ŠOS nakazal 601 milijon tolarjev.

Na ministrstvu pravijo, da se je obseg študentskega dela zmanjšal za četrtrino.

ŠOS 3,1 odstotka dajatev Na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, ki je deloma odgovorno tudi za študentsko problematiko, nam je na vprašanja odgovorila Aleksandra Klinar Blaznik iz službe za odnose z javnostmi. Najprej smo jo vprašali, koliko sredstev z naslova koncesij ali drugih postavk so v letu 2005 namenili ŠOS? »Ta čas razpolagamo samo s podatkom o skupnem fakturiranem prihodu v letu 2004, ki je znašal 8.188.444.246 SIT, od česar je ŠOS prejela 3.744.812.358 SIT. Podatek za leto 2005 bo znan aprila 2006, saj so študentski servisi do 15. aprila dolžni oddati letno poročilo o opravljeni dejavnosti v preteklem letu, na podlagi česar ministrstvo pripravi poročilo koncesijske dajatve za preteklo leto.« O tem, kako se na ministrstvu ta denar zagotovi, pa Blaznikova pravi, da sredstva iz naslova koncesij za posredovanje začasnih in občasnih del dijakom in študentom nakazujejo študentski servisi ŠOS na podlagi koncesijskih pogodb in pripadajočih aneksov. »V koncesijski pogodbi je določena obveznost koncesionarja plačevati mesečne akontativne zneske ŠOS, ki so izračunani kot razlika med priznanimi stroški študentskega servisa (določeni v odstotku od fakturiranega prihodka študentskega servisa v preteklem letu) in fakturiranega prihodka v predpreteklem mesecu (študentski servisi so dolžni v tekočem mesecu sporočiti višino fakturiranega prihodka v preteklem mesecu). Na podlagi pridobljenih podatkov ŠOS izstavi

zahtevek študentskemu servisu, ta pa nato sredstva nakaže ŠOS. Ta sredstva ŠOS nadalje deli svojim organizacijskim oblikam. »V skladu s prvo alineo prvega odstavka 88. člena Študentske ustave naj bi ŠOS za svoje delovanje prejela 3,1 odstotka koncesijskih dajatev, ki jih študentski servisi odvedejo ŠOS.« Vprašali smo jo tudi o tem, kako se prerazporejajo sredstva, ki jih zberejo študentski servisi s posredovanjem študentskih del. »88. člen Študentske ustave določa, da se sredstva iz

zmanjšanje obsega sredstev, ki jih prejema ŠOS, vendar zmanjšanje ni posledica predpisov v pristojnosti ministrstva.«

ŠOU v Ljubljani z 1,1 milijarde

Kolikšna sredstva prejema ŠOU v Ljubljani s strani ŠOS, smo vprašali tudi Matejo Uršič, svetovalko za odnose z javnostmi pri ŠOU v Ljubljani. Pravi, da se ŠOU v Ljubljani pretežno financira s koncesijskimi dajatvami. S koliko denarja pa razpolaga? »Po proračunu za leto 2005 je ŠOU v

Ljubljani razpolagala s koncesijskimi dajatvami v višini 1,1 milijarde tolarjev. Skupaj z drugimi lastnimi prihodi je ta denar namenila za izvedbo številnih dejavnosti in projektov, ki so pripomogli k izboljšanju kakovosti študija, študentskega življenja in dela.« ŠOU je po njenih besedah zaradi negotove prihodnosti študentskega dela začela postopek racionalizacije poslovanja.

Z vprašanji smo se obrnili tudi na predsednika ŠOS Miho Ulčarja. O zmanjšanju sredstev ŠOS pravi: »V lanskem letu so se sredstva za financiranje študentskih organizacij zmanjšala s 3.683.537.169,08 tolarja na 2.769.414.695,05 tolarja, torej je prišlo do upada za 25 odstotkov.« S koliko sredstvi pa razpolaga ŠOS na letni ravni za svoje delovanje? »Za svoje delovanje je Študentska organizacija Slovenije lani razpolagala s 103.951.112,89 tolarja.

Zdi se, da bi lahko denar prihranili na drugih področjih, kot so npr. plače in sejnine študentskih funkcionarjev.

koncesijskih dajatev, ki jih prejme ŠOS, delijo med Študentsko organizacijo Slovenije in njene organizacijske oblike.«

Zanimalo nas je še, ali so se ŠOS res znatno zmanjšala sredstva, ki jih prejema s strani proračuna. »Glede na razpoložljive podatke za leto 2005 ocenjujemo, da se je v letu 2005 obseg študentskega dela zmanjšal za okoli 25 odstotkov, kar pomeni posredno

Miha Ulčar, predsednik ŠOS

PRERAZPOREJANJE KONCESIJSKIH DAJATEV

- 3,1 %** Za delovanje Študentske organizacije Slovenije (ŠOS)
- 63,9 %** Za delovanje študentskih organizacij univerz (ŠOU): od tega 38,6% za ŠOU v Lj.,
- 20,3%** za ŠOU v Mariboru in 5% za ŠOU na Primorskem
- 33 %** Za delovanje študentskih klubov

Vir: MDDSZ

Prihraniti na drugih področjih

Do upada sredstev za delovanje študentskih organizacij je torej prišlo, vendar je to povezano predvsem z zmanjšanjem posredovanih del s strani servisov in posledičnim zmanjšanjem koncesijskih dajatev. Zdi se, da bi lahko denar prihranili na drugih področjih, kot so npr. plače in sejnine študentskih funkcionarjev, ter tudi z zmanjševanjem promocijskega materiala, pri čemer gre za res visoke zneske. To, da se skuša prihraniti pri tako utečeni stvari, kot je plačevanje s plačilnimi karticami, lahko resnično smatramo samo kot poskus vnašanja slabe volje med študente, da bi pri njih ustvarili nezadovoljstvo s sedanjo vladno politiko, ki pa pri notranjem financiranju ŠOS nima besede. ■

Proizvodnja v Vesni je obstala v začetku tega leta.

V Mariboru nova odpuščanja

Mojca Hanžič

V dveh nekdanjih zelo uspešnih mariborskih podjetjih se že kažejo vplivi globalizacije. Cenejša tuja delovna sila je vplivala na odločitev o likvidaciji Vesne, zaradi česar bo brez dela ostalo 225 delavcev, v Sitecu pa bo delo izgubilo kar 350 delavcev.

Nekdanji industrijski Maribor je danes po številu brezposelnih še vedno v slovenskem vrhu. Konec decembra lani je bilo registriranih 14.351 brezposelnih, leto pred tem pa 14.503. Statistično gledano je v letu dni zaposlitev pridobilo 150 oseb, zato ni zanemarljivo dejstvo, da bo v kratkem na vrata zavoda za zaposlovanje potrkalo skoraj 700 oseb iz le dveh podjetij: Vesne in Siteca.

Uničenje Vesne načrtno? Vesna, nekoč uspešno industrijsko podjetje v Mariboru, ki je izdelovalo svetovno znane akumulatorje, je svojo proizvodnjo preselilo v Makedonijo, kjer so že pred dobrima dvema letoma prevzeli tamkajšnjo tovarno akumulatorjev Sap. Vendar pa je selitev boleča za številne delavce, ki so tako čez noč ostali brez dela. O tem, naj bi si lastniki (večinski lastnik je borzna hiša Veritas) želeli čimprejnjega propada Vesne, se je med delavci šušljalo že od lanskega novem-

bra. Trdili so, da je postal Veritas večinski lastnik leta 2003, ko je bilo poslovanje podjetja še pozitivno. Leto kasneje pa naj bi jih po mnenju sindikata delavcev doletela nepričakovana in po njihovo nelogična izguba, saj naj bi je bili pridelniki kar 811 milijonov tolarjev izgube. Tudi leto 2005 se je končalo z negativno bilanco. Sindikati trdijo, da se je to zgodilo zaradi najetih bančnih posojil v višini 1,6 milijarde tolarjev, za kar naj bi kot hipoteko zastavili celotno premoženje družbe. Hkrati jih je presenetilo dejstvo, da ob tako visokem »vlaganju v družbo«

ni prišlo niti do programa reorganizacije družbe. Predstavniki delavcev naj bi kmalu zatem spregledali namero večinskega lastnika, ta naj bi si prizadeval za čimprejšnjo likvidacijo podjetja, kar pa je vodstvo Vesne takrat zanikalo. »Uprava je umaknila predlog za likvidacijo in tega predloga ne namerava več uvrstiti na skupščino,« je še novembra zatrjeval predsednik uprave mag. Marko Pogorevcnik. Pa vendar so se napovedi delavcev le nekaj dni za tem uresničile, saj se je večinski lastnik odločil za predlog redne likvidacije. In če so delavci za uničenje podjetja

krivili lastnike, so lastniki krivili sindikat in slovensko zakonodajo. Kot so zatrjevali, naj bi si bili prizadevali za dokapitalizacijo podjetja, do nje pa naj ne bi bilo prišlo predvsem zaradi številnih stavk delavcev. »Uprava si je dve leti prizadevala sprejeti interne akte družbe zaradi obvladovanja stroškov dela. Po predaji naših predlogov potencialnim socialnim partnerjem so ti naše predloge neargumentirano zavračali, najbrž načrtno,« je razlagal Damijan Verdenik, prokurist Veritasa.

Ob novem letu stečaj Konec decembra so lastniki dokončno zapečatili usodo Vesne. Dokapitalizacije v skupni višini 400 milijonov tolarjev na skupščini niso sprejeli, saj so bili mnenja, da takšen znesek za sanacijo družbe ne bi zadoščal. 7. januarja so tako delničarji s 97-odstotno večino izglasovali likvidacijo podjetja. Kot so zapisali v sporočilu za javnost, so se za ta korak odločili zaradi dviga cen svinca in zaradi neuspešnih poskusov

Marko Pogorevcnik

Draga Olga Rojko

sanacije. Dodali so, da zdajšnje premoženje Vesne zadošča le še za poplačilo upnikov vključno s plačami zaposlenih in poplačilom drugih pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja. Medtem pa je odvetnik Aleksander Tušek, ki v zadevi Vesna pooblašča svet delavcev, manjšinske delničarje in KNSS Neodvisnost, dejal, da za izgubo Vesne ni kriv dražji svinec, ampak Veritasovo nepravilno poslovanje. Kaj se bo zgodilo z 225 delavci, bo v kratkem odločil stečajni upravitelj, vendar pa prav veliko možnosti najbrž nimajo. »Z odgovornimi, ki vodijo celoten postopek, smo že v kontaktu, vendar za zdaj podrobnejših podatkov še nimamo,« je dejal Matjaž Antolinc iz Zavoda za zaposlovanje Maribor.

Podobno tudi v Sitecu V Sitecu je sicer manj prerekanj o tem, kdo je kriv za usodo podjetja, zato pa ni nič manj tistih, ki bodo prej ali slej ostali brez dela. Prvih 30 delavcev je že dobilo odpovedi, večina preostalih (neuradno nekaj čez 200) pa naj bi brez dela ostala konec februarja, ko naj bi se proizvodnja

zaprtje mariborskega Siteca odločil zaradi težkega položaja na trgu svetil, čeprav je mariborsko podjetje poslovalo z dobičkom. »Dejali so nam, da ne vidijo druge rešitve kot to, da proizvodnjo avtomatizirajo. Dela, ki pa se opravljajo ročno, naj bi prenesli v cenejše države s cenejšo delovno silo, kot sta Kitajska in Vietnam,« razlaga Draga Olga Rojko, direktorica Siteca. Na Kitajskem naj bi bila delovna sila več kot 10-krat cenejša od slovenske, hkrati pa so tamkajšnji pogoji dela bistveno drugačni, pravice delavcev pa veliko manjše. Večina jih stanuje kar v podjetjih, kjer del prostega časa prespijo, drugače pa delajo. V primerjavi z avtomatiziranimi proizvodnjami in azijsko konkurenco je tako proizvodnja v Mariboru nekonkurenčna, razlaga jo lastniki mariborske družbe.

V Sitecu bodo delavce odpuščali postopno, kljub temu pa jih bo najkasneje do konca junija letos brez dela ostalo 350. »Aktivnosti v zvezi z zagotovitvijo zaposlitve delavcem Siteca potekajo že pred samo prijavo na ZRSJ. Zadovoljni smo, da je

Delavci Vesne so ogorčeni.

dokončno ustavila. Preostalih delavcem naj bi delovno razmerje prenehalo najkasneje do konca junija letos.

Sedež podjetja Holding Siteco, ki se ukvarja s proizvodnjo in prodajo svetil, je v Nemčiji. Lastnik podjetja, ameriško podjetje JP Morgan, naj bi se bil za

vodstvo podjetja navezalo stike s potencialnimi delodajalci, ki imajo potrebe po novih zaposlitvah,« razlaga Antolinc.

Z Vesno in Sitecom pa naj se zgodba o presežnih mariborskih delavcih še ne bi končala. Neuradno naj bi podobna usoda kmalu doletela tudi delavce Preventa. **D**

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablinskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremenska napoved "6 dni" najdete tudi na Mobiltelefonem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Reševanje krize v Darfurju

Ana Müllner, foto: Reuters, arhiv Demokracije

Svetovna javnost je spet postala pozorna na humanitarno krizo v sudanski pokrajini Darfur, potem ko je slovenski predsednik Janez Drnovšek predstavil svoje predloge za rešitev krize v tej nemirni pokrajini.

Čeprav se po podpisu mirovne pogodbe med sudansko vlado in uporniki, ki sta jo obe strani podpisali preteklega januarja, politična stabilnost počasi vrača v Sudan, pa je položaj prebivalcev Darfurja še vedno krut. Od leta 2003, ko je v tej revni sudanski pokrajini začelo prihajati do večjih oboroženih spopadov, je umrlo 70 tisoč ljudi, 200 tisoč jih je pobegnilo v sosednji Čad, kar 1,65 milijona ljudi pa je moralo zapustiti svoje domove in so razseljeni po državi. Letos bo minilo dvanajst let od genocida

v Ruandi, do katerega je prišlo pred očmi svetovne javnosti, in od takrat je bilo mnogokrat slišati besede, naj se to ne bi ponovilo, a vedno bolj se zdi, da se na črni celine dogaja prav to.

Razdeljena država Politične in humanitarne krize Sudanu že dolgo niso več neznanca, kajti ta država se že od nekdanj ukvarja z razlikami, ki jo ločujejo, naj gre za verske, rasne ali politične. Državljska vojna med sudanskimi oblastmi in Sudanskim osvobodilnim gibanjem (SOG) se je začela leta 2003, ko je bilo

ustanovljeno SOG, katerega privrženci so predvsem prebivalci Darfurja. Njihove zahteve so bile jasne: razvojgospodarsko zaostale pokrajine in več avtonomije v odnosu z vlado v Kartumu. Vlada v Sudanu pa se je odzvala tako, da je v Darfur poslala t. i. džandžavide, nekakšno mešanico med paravojaškimi enotami in razbojniki. Slednji so zadolženi za obračun z darfurskim civilnim prebivalstvom, iz vrst katerega se mobilizirajo uporniške skupine. Sudanska vlada se sicer uradno distancira od paravojaških skupin, a v resnici ni nika-

Opustošenje sejejo džandžavidi.

kršnih dvomov, da jih prav vlada v Kartumu opremlja z orožjem in oblačili in tudi neposredno sodeluje z njimi v vojaških ak-

Razmere v revni sudanski pokrajini Darfur so iz dneva v dan slabše.

cijah. Do prej omenjenega mirovnega sporazuma je prišlo predvsem zaradi stopnjevanja pritiska s strani mednarodne javnosti. Do večjega napredka, predvsem kar se tiče vračanja razseljenega prebivalstva na njihove domove, pa do zdaj še ni prišlo. Pri iskanju rešitve za Darfur bo najpomembnejšo vlogo odigral dialog s predstavniki vlade v Kartumu in s sudanskim predsednikom Omarjem al-Baširjem, ki so v prvi vrsti odgovorni za humanitarno katastrofo na jugu Sudana.

Drnovškova pobuda Po besedah predsednika Janeza Drnovška je treba v zvezi z Darfurjem ukrepati čim prej, kajti situacija v pokrajini se iz dneva v dan slabša. Predsednik predlaga čim hitrejši sklic mednarodne konference, na kateri bi sodelovali Afriška unija, zveza Nato, Evropska unija, skupina najrazvitejših držav G 8 kot tudi predstavniki Sudana in Čada. Na njej bi udeleženci poskušali doseči rešitev za Darfur tako na političnem in varnostnem področju kot tudi sprejeti gospodarsko strategijo za to pokrajino. Vendar hkrati dodaja, da bi bilo takšne sklepe težko doseči. Svoje predloge je že predstavil generalnemu sekretarju Združenih narodov Kofiju Ananu, ki se mu je zahvalil za njegova prizadevanja, ter tudi drugim evropskim in svetovnim voditeljem.

Največ kritik za nesodelovanje pri iskanju rešitve za Darfur leti predvsem na račun držav, ki imajo v Sudanu gospodarske interese. Med njimi je v prvi vrsti Kitajska, ki je močno odvisna od tamkajšnje nafte. Vendar pa je kitajsko sodelovanje pri pogovorih o Darfurju nepogrešljivo, kajti kot stalna članica ZN je nemalokrat uporabila veto in s tem zavarovala svoje interese kot tudi blokirala vse predloge za morebitne rešitve.

Afriški uniji zmanjkuje denarja Generalni sekretar Združenih narodov Kofi Anan je na začetku leta napovedal, da bo Afriški uniji (AU) že sredi marca zmanjkalo denarja za izvajanje mirovne misije v Darfurju. S tem pa

Slovenski predsednik Drnovšek in generalni sekretar ZN Kofi Anan

Sudanski predsednik Omar Hasan al-Bašir

se odpira vprašanje, kdo bo v prihodnosti skrbel za ohranjanje miru v tej pokrajini. Če bi različne države in donatorji finančno podprli AU, bi le-ta lahko z mirovno misijo nadaljevala. A verjetnejša je možnost, da bodo mirovno misijo prevzeli ZN, kar bi v mnogih pogledih izboljšalo

položaj v Darfurju. S prevzemom mirovne misije se je AU zavezala, da bodo v njej sodelovali le vojaki s črne celine, če pa bi vodilno vlogo prevzeli ZN, bi sodelujoči vojaki najverjetneje prihajali iz drugih držav. Pri tem bi ZN najverjetneje za pomoč prosili države, katerih vojaške

sile so visoko mobilne, sposobne hitrega posredovanja in dobre logistične podpore. Tako bi v Darfurju delovale države, ki imajo dobro izurjene in opremljene vojaške enote, česar ne moremo vedno trditi za vojaške enote AU, od katerih sta odvisna mir in stabilnost v Darfurju. ■

Kako ocenjujete pobudo predsednika države za rešitev krize v Darfurju? Ali lahko Slovenija pomaga pri stabilizaciji razmer?

Slovenija na tem področju lahko stori veliko, tako kot so se v zadnjih letih na humanitarnem področju še posebej uveljavile skandinavske države. Norveška že nekaj časa aktivno sodeluje pri reševanju problema Darfurja, prav tako tudi Danska. Jasno pa je, da se več pričakuje od držav, ki v Sudanu nimajo gospodarskih interesov, kot jih imata npr. Kitajska in EU. Slovenija bi bila verjetno uspešna tudi zato, ker smo majhni in bi bili deležni manj strahu in več zaupanja. Predlog

Dogajanje v Darfurju je sramota za leto 2006

Pogovor s Tomom Križnarjem, Drnovškovim svetovalcem za Darfur

predsednika države je zelo pozitiven in mislim, da lahko veliko pomaga pri stabilizaciji razmer v Darfurju. Drnovšek se ne zavzema za lasten ugled, ima močno voljo in vrednote. Predstavlja moralno avtoriteto, je svetovljan, ki pozna tretji svet, in gleda širše.

Ali so Združeni narodi v preteklosti storili dovolj pri preprečevanju humanitarne katastrofe ali bi lahko storili več?

Mislim, da bi moral ves svet oditi v Kartum in protestirati pred predsedniško palačo, kajti to, kar se dogaja v Sudanu, je nesprejemljivo. To, kar se dogaja v Darfurju, je sramota za leto 2006 in še večja sramota za politike, ki so bili izvoljeni in niso na noben način ukrepali. ZN bi lahko storili veliko več, če ne bi Rusija in Kitajska vedno uporabljali veta in tako blokirali pogovorov. Kofi Anan je bil eden prvih, ki je opozarjal na katastrofo v Darfurju, vendar pa je tudi sam le uradnik, ki ne more storiti več.

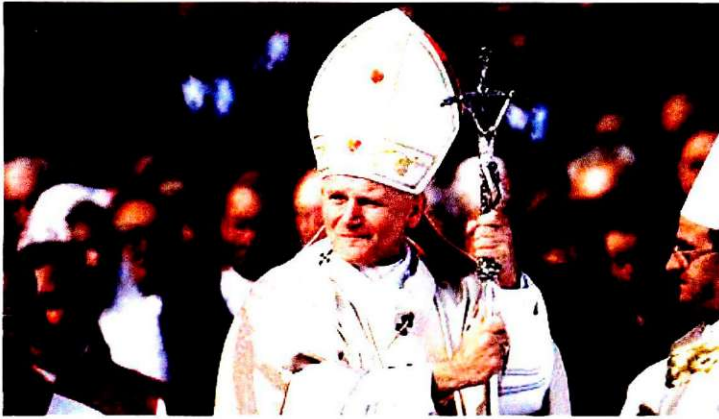
Ali bi bila morebitna mirovna misija pod vodstvom ZN učin-

kovitejša, kot je zdajšnja, ki deluje v okviru AU?

Afriška unija je brez večje podpore neučinkovita. Šest tisoč vojakov, kolikor jih imajo v Darfurju, ne more varovati prebivalcev; nimajo niti osnovnega transporta in se večinoma zadržujejo v vojaških taboriščih. ZN bi morda lahko storili več. Humanitarni aktivisti pa zatrjujejo, da je treba dobro organizirati AU in njihove vojaške enote. To bi lahko bila najučinkovitejša rešitev.

V torek ste se znova sešli s predsednikom države. Kakšni so sklepi tega srečanja?

Predsednik Drnovšek nas z novo energijo in novimi idejami vedno bolj preseneča. Kot kaže, ima več energije kot večina drugih sodelujočih. Na srečanju smo sklenili, da bomo predvidoma 13. in 14. februarja obiskali Kartum in poskušali doseči dogovor s tamkajšnjimi oblastmi. Mogoče pa je tudi, da bo delegacija mednarodna in bodo v njej tudi nekateri politiki, ki ne prihajajo iz Slovenije.

Skrivnosti

Karol Wojtyła – Skrivnosti nekega papeža je naslov dokumentarne drame nemške televizije ZDF, ki so jo začeli snemati v Rimu in Vatikanu. Film bo zgodba o papežu iz Poljske. Odločilni trenutki pontifikata bodo posneti na izvornih prizoriščih v Vatikanu. Dokumentarna drama bo osvetlila celotno življenjsko pot Karola Wojtyły (1920–2005) ter ga prikazala ob njegovih najtežjih preizkušnjah: v času II. svetovne vojne v njegovi domovini Poljski in v vročem obdobju zatona komunističnih sistemov. Dokumentarno dramo bodo prikazali predvidoma spomladi, ob prvi obletnici smrti Janeza Pavla II.

Odpustili direktorja Evropski parlament je odpustil vodjo enega od svojih direktoriatov v Bruslju, ker ga ta ni obvestil, da proti njemu poteka preiskava zaradi suma korupcije v prejšnji službi in mu grozi štiriletna zaporna

kazen. Skupaj s še 12 sodelavci je obtožen podkupovanja belgijskih državnih uradnikov v zvezi z graditvijo nekega predora. Belgijec je kot projektni vodja za evropski parlament začel delati leta 1993, od leta 1998 pa je v parlamentu redno zaposlen. Tudi v tem času pa so se v zvezi s njim pojavljala namigovanja o nepravilnostih, v dveh primerih je celo potekala preiskava, a so jo obakrat ustavili.

Aretiran viceguverner V Beogradu so zaradi utemeljenega suma, da je storil kaznivo dejanje sprejemanja podkupnine, aretirali Dejana Simića, viceguvernerja osrednje srbske banke (NBS), ki je svoj položaj prevzel avgusta 2004. V juliju 2004 sta odstopila dva viceguvernerja NBS, Miloško Arsić in Dušan Stojanović,

predstavništvu avstrijske svetovalne hiše CMS Strommer Reich-Rohrweg Karasek Hainz.

Roparsko vozilo Vozilo, ki so ga roparji, ki so izvedli največji bančni rop v švicarski zgodovini, uporabili na begu, je na ogled v Muzeju za komunikacije v Frankfurtu na Majni. Roparji so leta 1997 iz banke odnesli okrog 53 milijonov švicarskih frankov (34,2 milijona evrov). Fiat florino, s katerim so pobegnili, je postal osrednji eksponat razstave z naslo-

in takrat so beograjski mediji namigovali, da sta se za ta korak odločila zato, ker naj bi se ne strinjala z guvernerjem Radovanom Jelašićem. Vsi trije so to zanikali, avgusta pa je svet NBS potrdil Simićevo imenovanje. Simić je bil pred tem zaposlen v beograjskem

TUJI TISK

Independent

Dvomljiva zgodba

Zgodba prvih ameriških naseljencev Donner party je postala ena najbolj znanih epizod v ameriški zgodovini. Ti naseljenci naj bi bili v hudih zimskih razmerah 1846–1847 v Sierrri Nevadi prišli v tako obupen položaj, da so se začeli prehranjevati s trupli umrlih tova-

rišev. Sodobniki so bili zgroženi, kraj pa je v novejšem času postal priljubljena turistična točka. Toda sodnomoedicinski izvedenci in antropologi iz Oregona in Montane, ki so v preteklih treh letih raziskovali ostanke teh nesrečnih naseljencev, niso našli nobenih sledi kanibalizma. Preverjali so DNK 16 tisoč fragmentov kosti, ki so jih našli v enem od taborov Donner partyja in ugotovili, da so naseljenci jedli živino, konje in nazadnje celo pse. Toda med vsemi temi kostmi niso našli niti ene človeške, kar pričča o tem, da kanibalizma sploh ni bilo ali pa ga je bilo izredno malo. Pred to raziskavo je bilo razširjeno mnenje, da so naseljenci začeli za hrano uporabljati človeško meso februarja leta 1847, mesec dni prej, preden so preživele rešili.

The Times

Pametnejše

Mnoge mlade starše bo to preseñtelo: znanstveniki so odkrili, da materinstvo pri ženski spodbudi sposobnost pomnjenja in učenja. Pozitivni učinek rojstva otroka je povezan s spremembami velikosti in oblike posameznih delov možganov in lahko traja nekaj deset

let. Že mogoče, da je beseda mladih mater omejena na pomanjševalnice, toda njihovi možgani se skokovito razvijajo. Opaža se celo izostritev dojemanja, zaradi česar ženske otroka bolje opazujejo in se orientirajo tudi glede na vonjave in zvoke. Materinstvo je tako povezano z mnogimi prednostmi. Težava je v tem, da so mlade matere prvi čas po porodu telesno preveč izmučene, da bi lahko aktivno uporabljale svoje nove umske sposobnosti, ki so prikrite tudi z neizbežnim pomanjkanjem spanca. Vzroki za pozitivne spremembe možganov so povezani tako s hormoni kot tudi z aktiviranjem možganskih struktur zaradi skrbi za otroka. Hormonska nihanja med nosečnostjo, porodom in dojenjem povečujejo velikost celic v posameznih delih možganov.

vom Denar ali življenje! Od roparskih napadov na poštne kočije do virtualne kraje podatkov.

Maslo stran Skoraj neopazno se je v mnogih britanskih gospodinjstvih odvila prava mala revolucija. Pod vplivom znanih televizijskih kuharskih mojstrov, kot sta Jamie Oliver in Gordon Ramsey, so težko kuhinjsko maščobo v mnogih britanskih gospodinjstvih zamenjali za lažje olivno olje. V Veliki Britaniji tako že prodajo več olivnega kot običajnega

olja. Zgledu zvezdniških kuharjev sledi tudi britanski prestolonaslednik princ Charles. Kuharjem v gradu Windsor je tako naročil, da ob banketih sedaj namesto tradicionalnih koščkov masla na mize postavijo olivno olje.

Nov sodnik Nadaljevanje sojenja proti nekdanjemu iraškemu predsedniku Sadamu Huseinu in sedmim soobtoženim zločinov proti človeštvu pred visokim iraškim

kazenskim sodiščem bo po odstopu glavnega sodnika Rizkarja Mohameda Amina vodil nov sodnik. Sodnik Amin, ki je predsedoval visokemu kazenskemu sodišču, je bil od začetka sodnega procesa pogosta tarča kritik visokih političnih predstavnikov blizu vladi, ker naj bi bil dovolil, da je sojenje ušlo izpod nadzora, ter zaradi pomanjkanja odločnosti ob Huseinovem bojevitnem obnašanju. Nekdanjemu iraškemu diktatorju in njegovim sedmim sodelavcem, med katerimi je nekdanji iraški podpredsednik Taha Jasin Ramadan, sodijo za pokol 143 prebivalcev šiitske vasi Duzjailne severno od Bagdada leta 1982. To je doslej edini primer, za katerega so končali preiskavo.

Mozartov rokopis V okviru praznovanj 250. obletnice rojstva avstrijskega skladatelja Wolfganga Amadeusa Mozarta (1756–1791) so v Britanski knjižnici (British Library) rekonstruirali Mozartov rokopis. Mozartova vdova Constanze je namreč rokopis pretrgala na dva dela leta 1835, 44 let po skladateljevi smrti, da bi tako povečala njegovo vrednost. Zgornji

del je prodala ali podarila dvornemu glasbeniku Juliusu Leidku, spodnjega pa je poslala vladnemu uradu Bavarske. Listi omenjenega rokopisa so popisani z obeh strani, na eni strani je Menuet za godalni kvartet iz leta 1773, na drugi

pa dve kadenci h klavirskima koncertoma. Britanska knjižnica ima spodnji del rokopisa v lasti že od leta 1953, zgornji del pa je bil do pred nedavnim v rokah nekega zasebnega zbiralca. Zdaj je rokopis razstavljen kot celota.

Tretji na svetu

Po napovedih ameriškega urada za popis prebivalstva bo januarja spočet trisotomilijonti Američan, ki se bo rodil oktobra. Napoved temelji na zadnjem popisu, ki kaže, da je v ZDA okoli 297.900.000 prebivalcev. Glede na dejstvo, da se vsakih osem sekund rodi en otrok, vsakih 12 sekund nekdo umre in vsakih 31 sekund na ameriška tla stopi en priseljencec, se prebivalstvo poveča za enega človeka vsakih 14 sekund. V devetih mesecih se bo prebivalstvo ZDA tako povzpelo na 300 milijonov. Po številu prebivalstva so ZDA tretje na svetu, za Kitajsko in Indijo.

TUJI TISK

Corriere della Sera

Vnovični obisk

Dvajset let po tem, ko je Janez Pavel II. obiskal rimsko sinagogo, bo tudi papež Benedikt XVI. obiskal najstarejše judovsko svetišče na Zahodu, ki že več kot dva tisoč let stoji v središču Rima. Povabilo mu je poslal glavni rabin Ricardo di Sena. Papež je pokazal zaskrbljenost zaradi anti-

semitizma, ki se v svetu periodično pojavlja. Toda njegov obisk se ne bo ujemal z obletnico obiska Janeza Pavla II.; slednji je sinagogo obiskal 13. aprila leta 1986. Benedikt XVI. bo sinagogo obiskal takoj po veliki noči. Zamisel, da bi praznovali obletnico prvega obiska katoliškega papeža v judovski sinagogi v zgodovini, se je pojavila še pred smrtjo Janeza Pavla II. »Janez Pavel II. je bil papež, ki je med vsemi poglavarji Katoliške cerkve naredil največ za izboljšanje odnosa med kristjani in Judi,« je dejal di Sena Benediktu XVI. Odločilno vlogo je odigrala tudi njegova misel, da je sodelovanje med kristjani in Judi odločilnega pomena za blagor vseh narodov, za resnico in svobodo. Papež Benedikt pa v sinagogi ne bo prvič: 19. avgusta lani je obiskal sinagogo v Kölnu.

Daily Telegraph

Evtanazije

V Veliki Britaniji so zdravniki leta 2004 na dan povzročili vsaj osem prostovoljnih ali neprostovoljnih odhodov na oni svet, je zapisano v nekem poročilu. Poročilo Clivea Sila, profesorja sociologije Brunelske univerze pravi, da je bilo kar 1.930 smrti posledica evtanazije brez soglasja pacienta. Takšna praksa

se imenuje neprostovoljna evtanazija ali umor iz usmiljenja. To označuje ustavitve življenja človeka, ki o tem, ali bi še živel ali ne, ne more odločiti, ker je na primer v komi. Vrsta smrti, kar 936, pa je bila posledica prostovoljne evtanazije. Skupaj je bilo leta 2004 izvedenih 2.866 primerov evtanazije, kar pomeni osem smrti na dan. Ena tretjina ljudi oziroma 192 tisoč pacientov, ki so v Veliki Britaniji umrli leta 2004, teh je bilo skupaj 585 tisoč, je svoj odhod »pospešila« s pomočjo pripravkov proti bolečinam. Te smrti so bile označene kot smrti med lajšanjem simptomov, ki pa v nekaterih primerih privede do smrti. Manj kot ena tretjina smrti je bila posledica odtegnitve zdravniške pomoči, kadar zdravnik pasivno spremlja umiranje pacienta, ker meni, da je to v pacientovem interesu.

INTERVJU

Ivan Simič

Davčno upravo želim narediti prijaznejšo

Denis Vengust, foto: Gregor Pohleven

Je vršilec dolžnosti direktorja Davčne uprave Republike Slovenije. Po končani Višji pravni šoli v Mariboru se je zaposlil na takratni upravi za notranje zadeve, kjer se je dve leti ukvarjal s preprečevanjem in odkrivanjem tihotapstva ter trgovine z mamili. Študij je nadaljeval na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in se po koncu študija za štiri leta zaposlil v Iskri. Leta 1989 je ustanovil svoje podjetje in se zadnjih sedemnajst let v okviru podjetja Simič in Partnerji (takrat Kontrakt) ter svojih drugih podjetij ukvarjal s knjigovodstvom in predvsem z davčnim svetovanjem. Njegovo življenje je vseskozi neločljivo povezano tudi s športom.

Kot smo lahko videli, ste na prvi delovni dan v službo prišli pred šesto uro zjutraj. Je bilo tako le prvič ali tako zgodaj prihajate vsak dan in koliko časa namenjate službi?

V službo prihajam vsak dan okrog šeste ure zjutraj in ostajam do šeste ali osme ure zvečer. Dnevno torej delam od dvanajst do štirinajst ur. Tega tempa sem navajen že sedemnajst let. Tudi na Davčni upravi Republike Slovenije (DURS) je veliko dela in ne vidim razloga, da ne bi tudi tukaj delal z enako vnemo kot v svojem podjetju. Čeprav je to verjetno malce nenavadno za državno upravo.

Kaj je bil glavni razlog, da ste prišli na to delovno mesto? Vaše prejšnje delo je bilo verjetno precej bolje plačano.

Ko prideš do neke faze v svojem življenju, vidiš, da denar ni vse. To delovno mesto sem sprejel zavoljo velikega izziva, da poskusim urediti davčno področje in narediti DURS prijaznejši zavezancem.

Se že kažejo učinki vašega prihoda na vrh DURS? Ste opravili že kakšne kadrovske menjave? Ali se zaradi vašega osebnega hitrega delovnega tempa tudi na splošno na DURS več dela?

Nekaj kadrovskih potez sem že potegnil, in sicer tam, kjer sem presodil, da je to nujno potrebno. Nekaj jih bom zagotovo še naredil. Ampak za to potrebujem čas, da spoznam ljudi, njihov delovni tempo in ustreznost za nalogo, ki jih opravljajo. Včasih je treba opraviti

kakšne zamenjave in dati priložnost drugim, da stvari lažje stečejo. Delovni tempo sodelavcev za zdaj težko komentiram, saj menim, da so tisti, ki sedaj ostajajo dlje v službi, tako počeli tudi prej. Nesporno je obseg dela zelo velik in si pred prihodom niti sam nisem predstavljal, da gre za tolikšen obseg nalog. Vsekakor drži, da se delo na ene bolj lepi kot na druge. Svoje sodelavce načeloma ocenjujem pozitivno, a kot sem že dejal, bo za končno oceno treba več časa.

Dejali ste, da vas je obseg dela na DURS prese-netil. Katere so najboljše delovne naloge?

Delo je strokovno precej zahtevno. Že tekočega dela je precej. Poleg tega je še veliko vprašanj zavezancev, precej več, kot sem pričakoval, je tudi novinarskih vprašanj. Obiskujem tudi vse davčne urade in njihove izpostave. Obiskati nameravam slehernega od vseh 2.654 zaposlenih na DURS, mu dati roko in se z njim pogovoriti o njegovih željah, potrebah in predlogih.

Katera so tista delovna področja, na katerih bo treba najbolj »zavihat rokave«?

Ena od najpomembnejših nalog bo, da spremenimo nekatera stališča iz preteklosti. Vsako stališče DURS bo treba v prihodnje mnogo skrbneje pretehtati in oceniti iz vseh zornih kotov, preden ga objavimo in uporabimo v praksi. Iz dolgoletne prakse na področju davčnega svetovanja namreč vem, da so mnoge odločitve DURS, med njimi nekatere vrednostno zelo velike in javno odmevne, padle na višjih ravneh presojanja. V teh primerih mora država oškodovanim zavezancem vračati preveč plačane ali neupravičeno odmerjene davke skupaj z velikanskimi zneski zamudnih obresti. Želim, da bi bilo preuranjenih napačnih odločitev v prihodnje čim manj, ker so veliko breme za državni proračun. Prepričan sem, da moramo tam, kjer obstaja kakšen dvom, odločiti v korist zavezanca.

Ali ne bo takšna praksa vodila v manjši skupni obseg pobranih davkov oziroma v manjše prihodke državnega proračuna?

Treba se je zavedati, da je neto davčni izku-

piček najpomembnejši. Odvisen je tako od obsega pobranih davkov kot od vrednosti vračila neupravičeno odmerjenih davkov skupaj z neupravičeno odmerjenimi zamudnimi obrestmi in kaznimi vred. Visok obseg pobranih davkov nam nič ne koristi, če moramo potem pomemben del teh davkov vrniti zavezancem skupaj z zamudnimi obrestmi, kaznimi in stroški postopkov. Nič nimam proti, da se davek odmeri tam, kjer ga je treba plačati. Vendar se ne sme dogajati, da se v inšpekcijskih pregledih odmeri višji davek, kot bi ga zavezanec dejansko moral plačati. To razmišljanje bom skušal razširiti med zaposlenimi prek osebnih obiskov, s pomočjo sodelavcev in z organizacijo posebnih izobraževanj za zaposlene v DURS, na katerih bom med drugimi sam predaval.

Kakšno je stanje neplačanih davčnih dolgov? Pri katerih vrstah davka se je nabralo največ neporavnane dolga?

Ena od prvih stvari, ki sem jih zahteval po prihodu na DURS, je bila izdelava natančne evidence davčnega dolga. O točni vrednosti ta čas še težko govorim, saj so z novim letom davčni dolgovi, ki so starejši od deset let, zastarali skupaj s pripadajočimi zamudnimi obrestmi. Evidence se še prečiščujejo. Največji del dolga prav gotovo izvira iz naslova zamudnih obresti in ne iz samih neplačanih davkov.

Novi dohodninski obrazci so bistveno obsežnejši od dosedanjih. Glede na to, da so mnogi zavezanci imeli težave že z dosedanjimi, me zanima, ali lahko v prihodnje pričakujemo poenostavitve?

Težave so povezane s strahom do izpolnjevanja dohodninskih napovedi, ki se pojavlja pri nekaterih zavezancih. Žal se po mojih izkušnjah strah najpogosteje pojavlja pri zavezancih, ki dohodke prejema le iz enega, dveh ali treh različnih virov. Njihove napovedi so najpreprostejše. Če namreč nekdo prejema le plačo ali pokojnino in prejme še kakšno dividendo, vse te podatke prejmemo že od izplačevalcev, zavezanec pa od izplačevalca prejme potrdilo o izplačanih dohodkih. S tega potrdila nato dohodke le prepíše v ustrezne rubrike dohodninske napovedi. ▶

- Nov dohodninski obrazec ima osem strani in je posledica spremenjenega zakona o dohodnini. Dokler bo zakon takšen, kot je, mu mora ustrezati tudi obrazec. Daljši obrazec je posledica širitve baze obdavčljivih dohodkov.

Ali se strinjate s široko bazo obdavčljivih dohodkov?

Zavzemam se, da je baza obdavčljivih dohodkov čim širša in da so davčne stopnje hkrati čim nižje.

DURS verjetno lahko bistveno pripomore k poenostavitvi dohodninskih napovedi.

Že v t. i. Kranjčevi davčni skupini, v kateri sem sodeloval, smo dosegli bistvene poenostavitve davčnega obrazca. Mislim, da bo reformna skupina Jožeta P. Damijana nadaljevala s tem delom in predlagala nove poenostavitve. Na DURS že razmišljamo, da bi prihodnje leto davčnim zavezancem poslali že predizpolnjene davčne obrazce za napoved za odmero dohodnine. Vpisali bi torej vse podatke, s katerimi DURS razpolaga, zavezanci bi vpisali le morebitne manjkajoče podatke. V Kranjčevi skupini smo to že predlagali, vendar potem ni bilo vključeno v zakonske spremembe. Za udejanjenje te zamisli bi bilo namreč treba spremeniti zakon. Upam, da bomo to lahko izvedli prvič že pri napovedi dohodnine za leto 2006. S tem bi se tudi na DURS močno zmanjšal obseg dela, povezanega z dohodninskimi napovedmi. Pri večini napovedi bi namreč odpadlo ročno vnašanje podatkov v računalnike.

Kako je z e-davki oziroma z elektronsko napovedjo davkov?

Že danes je mogoče nekatere obrazce oddati v elektronski obliki. Izdanih je približno 30.000 certifikatov, ki omogočajo elektronsko oddajanje obrazcev. Dejansko je zavezancev, katerih napovedi se oddajajo na ta način, še več, saj računovodski servisi en certifikat uporabljajo za oddajanje napovedi več zavezancev. DURS je zainteresiran, da se čim več obrazcev odda v elektronski obliki tudi zato, ker je klasično vnašanje podatkov povezano z visokimi stroški in zahteva veliko ljudi. Čim več bo elektronske oddaje obrazcev, bolj se bodo lahko zaposleni, ki se sedaj ukvarjajo z vnašanjem podatkov, posvetili delu z zavezanci. Ta čas po elektronski poti davčne obrazce oddaja približno 12 odstotkov zavezancev, dohodninsko napoved pa manj kot 2 odstotka vseh zavezancev za dohodnino.

Kako davčne zavezance spodbuditi, da bodo v čim večjem številu elektronsko oddajali davčne obrazce?

Davčne zavezance lahko samo pozivamo k temu, ne moremo pa jih siliti. Sami morajo spoznati, da je elektronsko poslovanje zanje ugodnejše. A je pač tako, da imajo nekateri delo z računalniki raje kot drugi.

Izkušnje drugih držav, ki so uvedle enotno, nižjo stopnjo, kažejo, da so tudi po spremembi pobrale enako, če ne še več davkov.

Ali informatizacija dela DURS pomeni tudi zmanjševanje števila zaposlenih?

V skladu s politiko zmanjševanja števila zaposlenih v javni upravi bomo morali tudi pri nas zmanjšati število zaposlenih. Kot je znano, je v skladu s tem predvideno zmanjševanje števila zaposlenih za 1 odstotek na leto. Dodatnih zmanjševanj ne načrtujem. Dela je namreč čedalje več. Zavezancev, davkov in obrazcev je čedalje več, zato potrebujemo dovolj ljudi. Namesto da se izgubljajo v kupih obrazcev, računam, da se bodo zaposleni, ki jih bo razbremenila informatizacija dela DURS, posvetili kakovostnemu delu z zavezanci.

Kako po vaše povečati storilnost v javnem sektorju?

Po mojih izkušnjah je večina ljudi pridna in delavna. Nekateri morda vendarle delujejo po načelu manj delaš, manj grešiš. Vendar ne maram te logike. Kdor dela, kdaj tudi greši, to je normalno. Kolikor časa bom na DURS, bom poskušal sodelovati z delovnimi ljudmi, ki jim lahko zaupaš.

Kako boste preprečevali, da se ne bi tako kot doslej dogajalo, da posamezni davčni uradi v podobnih primerih sprejemajo nasprotujoča si tolmačenja in odločitve?

Posamezni davčni uradi ne morejo sprejemati svojih tolmačenj davčnih predpisov. Generalni davčni urad skrbi za enotno izvajanje davčnih predpisov. Posredovali jih bomo vsem davčnim uradom in objavljeni bodo tudi na spletni strani. In potem ni razloga, da jih ne bi upoštevali vsi davčni uradi. V preteklosti se je res dogajalo, da so nekateri davčni uradi oziroma inšpektorji sprejemali nasprotujoče si

odločitve. V takšnih primerih se bom zavzel, da tisti, ki je sprejel neko odločitev v nasprotju z navodili, pojasni, zakaj je ravnal tako. Če se nekdo nekaj odloči, mora za tem stati do konca in seveda nositi tudi posledice.

Sedemnajst let ste podjetjem svetovali, kako naj ravnajo, da bi plačala čim manj davkov. Boste te svoje izkušnje prenesli tudi v postopke davčnega preverjanja?

Moja filozofija ostaja vseskozi enaka: plačaj natanko toliko davka, kot ga moraš plačati – toliko, kot velevalo predpisi. Tudi če inšpektor v podjetju odkrije neplačane davke, naj odmeri toliko davka, kot bi ga podjetje moralo plačati, če bi ravnalo pravilno, ne pa da se v takih primerih odmerijo pretirani zneski davčnih obveznosti. Nič nam ne pomagajo vi-

soki zneski odmerjenih davkov, če niso nikoli plačani oziroma gredo podjetja zaradi njih v stečaj ali prisilno poravnavo.

So bili primeri, da so podjetja propadla zaradi previsoko odmerjenih davkov, pogosti?

Bilo je več primerov, ko so podjetja šla v stečaj, ker niso zmogla poravnati davčnega dolga. Še več je bilo primerov, ko so podjetja šla skozi prisilno poravnavo, ker se niso strinjala z odmerjenim zneskom davčnega dolga, in so na ta način plačala le 20 odstotkov le-tega.

Zame osebno je katastrofa, če zaradi napačne odločitve propade eno samo podjetje. Postaviti se moramo v vlogo človeka, ki je doživel davčni pregled, pri katerem mu je bil odmerjen previsok davek, ki ga potem ni mogel plačati in je zato propadel. Pri tem ne smemo prezreti niti vpliva vsega tega na družino zavezanca.

Kako bi ravnali v primerih, če bi odkrili nepravilnosti pri sedanjih strankah vaših podjetij oziroma pri klientih, s katerimi ste nekoč osebno sodelovali?

Pri strankah, s katerimi sem osebno sodeloval, nepravilnosti načeloma ne bi smelo biti. Vendar se vsak lahko zmoti. V vsakem primeru bi se s temi zadevami ukvarjali davčni inšpektorji. Sam se v postopke ne bom vpletal in na nikogar ne nameravam vplivati. V primerih, kjer bo to ugotovljeno, bodo pač tudi stranke mojih podjetij morale plačati dodatne davke, kot to velja za vsa druga podjetja. V svojih podjetjih nameravam ostati solastnik. To ne bo vplivalo na odločitve DURS. Inšpektor mora odločati v skladu z zakonom. Kot direktor DURS ne smem dopustiti, da bi se odločilo drugače kakor v skladu s predpisi

in zakonodajo. Že kot davčni svetovalec se v primerih, kjer je davčni inšpektor odločil pravilno, nisem pritoževal. Sodeloval pa sem tudi v veliko primerih, kjer je šlo za visoke zneske spornih davčnih dolgov. Nekateri moji nekdanji klienti so bili v medijih prikazani kot največji davčni utajevalci, četudi so se po nekaj letih zadeve končale z odmero minimalnega davka. Ne pravim, da nihče ne utajuje davkov, vendar veliko primerov nastane zaradi napake, neznanja, površnosti ... Postavite se v kožo zavezanca, ki ga po krivici obdolžite za velikega utajevalca, po nekaj letih pa se izkaže, da davka sploh ni utajil.

Ali pričakujete, da se bo zaradi vašega položaja povečal obseg poslovanja vaših svetovalnih podjetij?

Mislím da ne. Niti ne vidim razloga, saj me ne nazadnje tam ni več. Pri tem poslu je zelo pomembno število strokovno usposobljenih ljudi. V podjetju imam zaposlenih ljudi, kolikor jih imam, zato več kot toliko dela ne morejo opraviti.

Ali se bodo svetovalne tarife vaših podjetij zdaj podražile?

Mislím da ne. Meni nikoli ni bilo toliko do denarja, da bi delal z neko pretirano tarifo. Če bi mi denar pomenil poglavitno motivacijo, prav gotovo ne bi prišel delat na manj plačano delovno mesto. Zame je bistveno, da podjetje dela, da imajo zaposleni plače in so zadovoljni ter da na koncu ostane tudi nekaj dobička. Vendar denar nikoli ni bil glavni razlog.

Kaj menite o obstoječi davčni zakonodaji?

Obstoječa zakonodaja zame ni dobra, ker je še vedno preveč zapletena. Prav gotovo so nekatere določbe potrebne sprememb. A kar je zapisano v zakonu, se mora spoštovati, dokler zakonodaja velja. Velika večina davčnih zavezancev, ki jih poznam, želi vedeti, koliko davkov mora plačati, in želi te davke tudi poravnati. Mnoge zavezance je strah, da bodo narobe razumeli davčno zakonodajo. Prav zaradi tega je treba le-to poenostaviti in poenotiti tudi ravnanje davčnih organov. Potrebna je tudi boljša komunikacija med davčnimi organi in zavezanci. Prav gotovo je treba uzakoniti tudi poklic davčnega svetovalca. Kajti davčni svetovalec je vez med zavezancem in DURS. Davčni svetovalec zagotovo ne bo tvegjal svoje licence, svojega znanja in svojega dobrega imena, da bi nekomu pomagal utajiti davek.

Kaj imate v mislih z omenjeno uzakonitvijo poklica davčnega svetovalca? Davčni svetovalci že obstajajo v Sloveniji.

Področje davčnega svetovanja ni zakonsko urejeno in z davčnim svetovanjem se v Sloveniji lahko ukvarja kdor koli. Področje bi bilo treba urediti in licencirati podobno kot pri odvetnikih, notarjih, dimnikarjih, turističnih

agencijah itd., oziroma kot je to urejeno v tujini. Nekdo, ki nosi naziv davčni svetovalec, mora opraviti izpit in mora biti preverjeno, da je res kos davčnemu svetovanju.

Marsikdo bi pomislil, da želite s tem zapreti oziroma vsaj otežiti vstop v panogo, v kateri sami že nastopate, in s tem dvigniti cene storitev, ki jih izvajajo vaša podjetja.

Slovenija bi glede na evropske standarde potrebovala okoli 1.000 davčnih svetovalcev, ta čas jih ima le 100.

Toda če bodo uveljavljene omejitve, bo svetovalcev še manj, kot bi jih bilo sicer. To gre v smer regulacije poklica oziroma omejevanja konkurence, kar je v nasprotju z deregulacijo, ki jo zagovarja Damijanova skupina.

Zakaj bi bile omejitve? Izpit za davčnega svetovalca bi lahko opravljal vsakdo. Tisti, ki bodo za ta poklic dovolj sposobni, bodo izpit opravili. Izločeni bodo tisti, ki nimajo dovolj pravega znanja in zavezancem bolj škodujejo kot koristijo. Dandanes je namreč v Sloveniji med davčnimi svetovalci žal še vedno preveč takih, ki se na davke ne spoznajo. Davčni svetovalci morajo biti licencirani in zavarovani, da je s tem zagotovljena tudi varnost zavezancev, ki se opirajo na njihove nasvete. Po drugi strani je tudi davčnim organom mnogo lažje komunicirati z davčnimi svetovalci, ki se na zadeve spoznajo, kot neposredno z zavezanci.

Visok obseg pobranih davkov nam nič ne koristi, če moramo potem pomemben del teh davkov vrniti zavezancem skupaj z zamudnimi obrestmi, kaznimi ...

V tujini je licenciran poklic davčnega svetovalca nekaj normalnega tako kot za odvetnike. Na Zahodu nihče ne razmišlja, da tega ne bi bilo, po drugi strani pri nas tega nismo vajeni, ker davčnih svetovalcev v prejšnjem sistemu ni bilo. Treba se je postaviti v vlogo davčnega zavezanca, ki dobi neustrezen davčni nasvet.

Kaj menite o napovedanih davčnih spremembah oziroma o morebitni uvedbi enotne davčne stopnje (EDS)?

Menim, da bi se davčne stopnje morale še zniževati do ravni 20 odstotkov. Zagovarjam enotno davčno stopnjo pri dohodnini in pri davku od dohodka pravnih oseb. Pri DDV sem vedno poudarjal in še vedno menim, da bi z enotno davčno stopnjo nastopile težave in bi jo bilo zelo težko uvesti. Opraviti bo treba vse potrebne izračune in se predvsem pogovarjati z vsemi zainteresiranimi. A četudi nam na koncu pri DDV ostaneta dve stopnji, resda nekoliko višji kot doslej, bo rezultat približno enak.

Kaj imate v mislih, ko omenjate višji stopnji DDV?

Če se bosta stopnja dohodnine in davek od dohodka pravnih oseb znižala na 20 odstotkov, stopnji DDV ne bosta mogli ostati nespremenjeni zaradi izpada davčnih prihodkov iz prvih dveh naslovov. Višja stopnja DDV bi se z 20 odstotkov verjetno morala zvišati na 21 ali na 22 odstotkov, nižja stopnja pa z 8,5 na 10 ali na 11 odstotkov. Končne odločitve bodo lahko izoblikovali le natančnejši analitični izračuni in razgovori med socialnimi partnerji. Pričakujem, da bi nova davčna zakonodaja morala začeti veljati s 1. 1. 2007. Vendar moram poudariti, da se v Sloveniji še nikoli ni tako zgodaj in tako veliko razpravljalo o davčnih spremembah, kot se to dela zdaj.

To je verjetno posledica dejstva, da gre za največje davčne spremembe doslej.

Velike spremembe smo doživeli že večkrat prej. Toda vsakokrat smo zanje izvedeli zadnji trenutek. In posledično se o spremembah nikoli nismo mogli toliko pogovarjati kot danes. Menim, da je dobro, da to počnemo, saj so zakoni zavoljo tega boljši.

Kakšne bi bile po vašem mnenju prednosti EDS pri dohodnini?

Izkušnje drugih držav, ki so uvedle enotno, nižjo stopnjo, kažejo, da so tudi po spremembi pobrale enako, če ne še več dohodnine. Tisti, ki sedaj plačujejo enormno visoke stopnje do-

hodnine, recimo 45 odstotkov, bi še več delali, več prijavljali in plačevali več davka. Verjetno bi večina ljudi, če bi jih vprašali, ali so pripravljeni delati ob pogoju, da dajo skoraj polovico državi (pri čemer socialni prispevki sploh še niso upoštevani), odvrnila, da tega ni pripravljena. Ne moremo nenehno zviševati davčnih obremenitev tako kot zadnjih petnajst let, ko so se davčne stopnje samo povečevale in so se izmišljali novi davki. Poskusiti moramo tudi, kaj pomenijo nižje davčne stopnje. ■

Herojeva vrnitev v Suho krajino

1. del

Ivo Žajdela

Konec lanskega leta so borci in njihovi somišljeniki na trgu sredi Žužemberka postavili spomenik »narodnemu heroju« Lado Ambrožiču-Novljanu – in užalili mnoge ljudi Suhe krajine.

Župnijsko središče v Ajdovcu pred komunističnim uničenjem

Po daljšem času se spet oglašam na straneh *Demokracije* s člankom, ki se dotika medvojnega dogajanja na Slovenskem. K temu me je pripravil na videz precej nepomemben dogodek, ki pa vsebuje nekaj, za kar bi pričakovali, da je dokončno izginilo iz našega duhovnega prostora, vendar še pogosto vidimo, da ni tako.

Več ljudi me je opozorilo na polemiko, ki je nastala med publicistom Ivetom A. Staničem in novinarjem Ladom Ambrožičem, potem ko so v Žužemberku nedavno postavili kip narodnemu heroju Ladu Ambrožiču-Novljanu. Na dogodek se je v pismih bralcev v *Demokraciji* (5. januar) odzval Ivo A. Stanič, ki je citiral neko znanko oziroma njeno ogorčeno pripoved o Ladu Ambrožiču-Novljanu. Ta naj bi bil

namreč marca 1945 v Žvirčah poveljeval partizanski enoti, ki je tam izvršila genocid nad civilnim prebivalstvom. Žvirčane so na silo pregnali z domov, njihove domove požgali, cerkev pa razstrelili. Ta zločin je bil sam po sebi eden najhujših med drugo svetovno vojno v svetovnem merilu, vendar le eden od mnogih podobnih partizanskih zločinov na Slovenskem.

Slovenske Guernice Žvirče so partizani uničili 15. marca 1945, že pred tem, 13. januarja 1945, pa so podobno uničili bližnjo vas Hinje. O vsakem takšnem zločinu bi imel zrel narod na Zahodu napisano izčrpno monografijo. Slovenci jih kljub petnajstim letom v demokratični državi nimamo. Imeti pa bi jih morali – glede na

množico partizanskih zločinov – več sto. Nekaj drobcev sicer imamo, ki so vsak zase odlični izdelki. Tu je treba na prvem mestu omeniti Knjigo *Tragedija v Cerknem*, v kateri je zgodovinar dr. Boris Mlakar obdelal oziroma raziskal partizanski poboj 14 civilistov iz Cerknega 3. februarja 1944 na Lajšah, dve knjigi Janka Mačka (*Rovte v viharju vojne in revolucije* in *Šentjošt brani svoje izročilo*); obe je avtor izdal v samozaložbi) in knjižico *Hinje in Žvirče v plamenih*, v kateri sta ponatisnjena dva prispevka iz revije *Zaveza*, v katerih je Vanja Kržan pred leti prikazala obe suhokrajinski tragediji. Kot rečeno, te in še mnoge druge bi si zaslužile prikaze v debelih knjigah. V čem pa se na primer španska Guernica razlikuje od Hinj ali Žvirč, če omenim samo

ta dva primera? Morda v tem, da so Guernico bombardirala nacistična letala, naše kraje in ljudi pa so uničevali domači ljudje, združeni pod ideološko-revolucionarno partizansko »vojsko«.

Težave z resnico Zločin, ki ga omenja Staničeva znanka, se je seveda zgodil, vendar mu, kot se je na Staničev zapis odzval Lado Ambrožič (sin narodnega heroja Lada Ambrožiča-Novljana), ni poveljeval Lado Ambrožič-Novljan, ampak drugi partizanski komandanti. V do zdaj objavljeni propartizanski literaturi jih lahko identificiramo. Toda najprej je treba ob tej polemiki zapisati naslednje. O partizanskih zločinih med drugo svetovno vojno na Slovenskem se je v zadnjih petnajstih letih že veliko napisalo. Vsak, ki ga resnica zanima, bo v teh zapisih – naj tu izpostavim vedno in povsod prezrto revijo *Zaveza*, v kateri je bilo v dosedanjih šestdesetih številkah objavljenega veliko gradiva in pričevanj – našel veliko podatkov; vsekakor dovolj za potrebe tistih, ki pišejo pisma bralcev. V zadnjih letih sem mnogim dopovedoval, da ni prav nobene potrebe, da bi pisali površno ali da bi objavljali prav vse, kar si kdo

Lado Ambrožič-Novljan

izmisli ali pa se je oblikovalo skozi ljudsko govornico. Danes, ko je že toliko objavljenega, morajo biti vsi podatki, s katerimi kdor koli – tudi pisci pisem bralcev ali poslanci v parlamentu – operira v javnosti, preverjeni. Nedopustno je, da nekateri še vedno objavljajo nepreverjene podatke, ki so pogosto plod ljudske domišljije ali nizkih strasti. Več kot dovolj je primerov raznovrstnih medvojnih zločinov, zato ni prav nobene potrebe, da bi kdo objavljaj podatke, pridobljene po načinu »rekla-kazala«, za katere se večkrat izkaže, da ne držijo. Ali primer nekdanjega poslanca Iva Hvalice, ki je bil sodno kaznovan zaradi svojega pogosto zelo neodgovornega govorjenja v parlamentu, s katerim je delal samo škodo in prav nič koristnega, če pa že, kvečjemu za levico, in to na drastično denarno kazen, ni nikomur v poduk? Vse se da povedati z normalnim jezikom, nobene potrebe ni, da se pretirava, objavljajo nepreverjeni podatki ali se celo žali. Žal je še vedno precej tega, predvsem v pisnih bralcev, pa naj bodo ta politično desna ali leva. Seveda, marsikomu moje pisanje ne bo všeč, toda ali naj bom tu jaz predmet tovrstne jeze ali tisti, katerih se to moje pisanje dotika? Tu bi lahko naredil piko ne glede na to, da bi mi morda celo kdo »očital«, da branim narodnega heroja Lada Ambrožiča-Novljana. Kljub temu naj o njem navedem nekaj podatkov.

Vrnitev na kraj zločina Visokega partizanskega komandanta in »narodnega heroja« Lada Ambrožiča-Novljana so v zadnjem desetletju večkrat napadali in mu pripisovali medvojne zločine. Zanimivo, da je bila večina zapisov napačnih, plod bujne domišljije in neodgovornega odnosa do javne besede. Najprej, pri Ambrožiču sta pomembna dva medvojna, kar prelomna datuma.

Ajdovec po vojni

Prvi je 25. september 1943, ko je prispel iz Dolenjske na Primorsko (v Vipavsko dolino; tik po koncu t. i. goriške fronte, ki je bila za partizane kot že nekoč prej soška fronta prava klavnica), kjer je postal eden vodilnih poveljnikov partizanske vojske v IX. korpusu. Drugi datum je 7. november 1944, ko je bil ranjen ob zelo znani nesreči, ki se je zgodila, ko je komandant glavnega štaba partizanske vojske Franc Rozman-Stane pri Črnomlju preizkušal angleški minomet, zaradi česar je bil Novljan skoraj do konca vojne zunaj partizanskega poveljevanja.

Naj omenim še nekaj. Potem ko so po demokratizaciji leta 1990 postali javno z zločini omadeževani nekateri vodilni partijsko-partizanski komandanti (Kardelj, oba Kidriča, Maček), je borčevska organizacija poskušala v javnosti častiti predvsem dva. Prvi je bil »legendarni« partizanski poveljnik Franc Rozman-Stane, o katerem sem pred dvema letoma v *Demokraciji* objavil daljši feljton in njem sem jasno prikazal, da je v resnici šlo za mit – tako kot

pri marsičem v povojnem obdobju, vključno s t. i. NOB –, saj je Rozman v resnici obremenjen z mnogimi zločini proti človečnosti. Drugi neomadeževani partizanski lik je bil v devetdesetih letih še živeči Lado Ambrožič-Novljan. Nenehno je nastopal po partizanskih slavjih, kjer je pou-

darjal čistost partizanske vojske. Tu je seveda delal usodno napačno. Vsi smo vedeli, da partizanska vojska ni bila neomadeževana, ampak nasprotno, bila je nosilka mnogih najhujših zločinov, kar jih je slovenska zemlja doživela v zadnjih stoletjih. Poleg tega pa tudi sam ni bil povsem nedolžen, ▶

RADIO OGNJIŠČE

z Misijonskim središčem Slovenije že spet pripravlja

PUSTNO SOBOTNO ISKRICO!

Pustna sobota, 25. februar, ob 12h.

Športna dvorana Zavoda sv. Stanislava.
Pričakujte Jureta Seška, Nušo Derenda,
na tone pisanih maskar, ples, zabavo,
nagrade in presenečenja.
Tudi tokrat bomo pomagali
enemu izmed misijonarjev.

Vabljeni na Pustno Sobotno iskrico -
na ples z dobrim namenom.

RADIO OGNJIŠČE

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

► za kar smo nekateri ves čas dobro vedeli, vendar iz tega, vsaj zase lahko trdim, nismo delali velikega kravala. Zdaj pa gredo temu človeku postavljat doprsni kip sredi Žužemberka. Sredi Žužemberka! Zakaj na najmanj primernem kraju, malo kasneje.

Popolna »sprava« Kip partizanskemu »narodnemu heroju« gredo postavljat, potem ko je Slovenija poleg stotin množičnih grobišč, ki so jih povzročili partizani, že pokrita s tovrstnimi partizanskimi spomeniki. Koliko teh spomenikov je bilo po demokratizaciji in normalizaciji odstranjenih, čeprav so mnogi čistili osebe, enote in dogodke, ki so bili izvorno zločinski? Več strani v tej reviji bi potreboval, da bi jih samo naštel in o njih navedel temeljne podatke. Poleg tega so imeli ti partizani, in še imajo, tisti, ki še živijo, najvišje pokojnine v Sloveniji. Dodelili so si jih za zasluge med komunistično revolucijo. Nihče jim jih po demokratizaciji Slovenije ni odvzel. Kaj še, niti pomembnejšega problematiziranja teh nagrad za revolucionarne zločine ni bilo. Popolna »sprava« torej, čeprav so Spomenka Hribar in še kdo veliko protestirali, kakšni revanšisti in nepietetneži smo. Pa je ostalo tako rekoč do danes vse nedotaknjeno. In potem neki ljudje ob bok vsej tej množici partizanskih spomenikov postavljajo še nove – med njimi pred dvema letoma zločinskemu partizanskemu poveljniku Francu Rozmanu-Stanetu, in to v ljubljanski vojašnici, ki se še vedno imenuje po njem, zdaj pa še Ambrožiču. Potem ko se je nekdo ob to skromno obrežnil, resda precej nespretno in v razmeroma nizko-

nakladni reviji, pa svojci »narodnega heroja« grozijo, da za pisca »učenje zgodovinskega poglavja« o Ladu Ambrožiču-Novljanu »ne bo prav poceni«. Kakšna nadutost. Če bi od avtorja pisma bralcev zahtevali popravek in morda opravičilo za napako, bi razumel, tako pa grozijo, kot je nekoč ta mentaliteta grozila vsem, ki so o revolucionarnih veličinah rekli kakšno resnico. Pa saj je niso, ker so bili Slovenci povsem zastrašeni z udbovskim režimom, o katerem, naj to tu samo omenim, Slovenci ne vemo še prav nič. Prav nič, čeprav je obvladoval vse v dolgem obdobju od leta 1945 do 1990.

Rozman, Ambrožič, Ribičič Ob omenjanju Franca Rozmana-Staneta in Lada Ambrožiča-Novljana naj tu omenim še eno ikono naše revolucije. Ko se je konec maja 2005 proti Mitji Ribičiču sprožil sodni postopek, se mi je po kakšnih dveh tednih posvetilo, da sem morda najbolj poklican, da o Ribičičevi bogati medvojni in povojni dejavnosti kaj napišem, saj mi je bilo jasno, da tega nihče drug ne bo storil. Sredi junija sem se zakopal v goro papirjev in literature in začel s pisanjem. Napisal sem osem dvostranskih (revijalnih) nadaljevanj, potem pa sem izvedel, da pravzaprav objava nikogar ne zanima. Ni mi preostalo drugega, kot da sem – zgrožen nad stanjem duha pri nas – nehal s pisanjem, čeprav sem imel takrat v grobem že načrtovano, da bi Ribičičeva zgodba obsegala najmanj dvajset dvostranskih revijalnih objav. Če bi z objavo začeli takoj, sredi junija torej, bi končali nekje v septembru ali oktobru in vsi, ki jih ta tema zanima ali zadeva, bi od takrat

Lado Ambrožič-Novljan

imeli dobresedno na krožniku eno najbolj krvavih nadaljevanj, kar jih je bilo v zadnjih letih objavljenih. Tako pa nimamo ničesar!

Uničenje Ajdovca Naj torej tu nekaj podatkov o legendarnem partizanskem poveljniku Ladu Ambrožiču-Novljanu samo navržem; kar tako, da koga na kaj spomnim. Ambrožič je neposredno sodeloval celo kot vodilni poveljnik, kot komandant Gubčeve brigade, pri dveh velikih zločinih partizanske vojske; in to ne leta 1945, ampak leta 1942. Prvi je partizanski napad na vaško skupnost oziroma na postojanko vaške straže v Ajdovcu v noči na 12. december 1942. Tu bom kratek, saj si lahko opis okoliščin, poteka napada in posledic vsak prebere na več mestih; naj naveden samo dva zapisa. Prvi je propartizanski in ga je napisal sam poveljnik napadalcev Lado Amrožič-Novljan v obsežni monografiji *Gubčeva brigada* (Ljubljana 1972, 1.073 strani). Ambrožič je dal poglavju, v katerem opisuje napad na Ajdovec, naslov *Osvoboditev Ajdovca*, kar je neizmeren cinizem. Partizanski napad na Ajdovec je bil šolski primer zločina, ki je v

kazenskem zakoniku kvalificiran kot genocid, kot najtežje kaznivo dejanje sploh; v vsaki pravni državi bi nosilce takšnega dejanja obsodili za dejanje genocida. Ambrožič pa je dogodek okvalificiral kot »osvoboditev«. No, nič posebnega, če se spomnimo, da so svojo revolucijo, s katero so Slovence zaslužili za dolgih 45 let, poimenovali s terminom »osvobodilni boj«, kar so Slovencem s 45-letno indoktrinacijo tako vcepili v glave, da mnogi še zdaj verjamejo, da je šlo za osvoboditev.

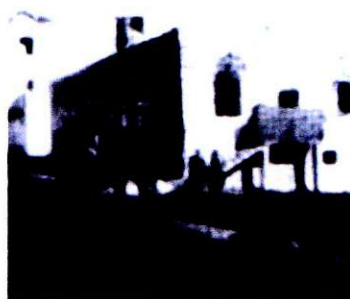
Drugi zapis o partizanskem uničenju Ajdovca je v reviji *Zaveza* (številka 40, marec 2001) objavil Janko Maček, avtor visokih etičnih norm. Čeprav je tudi on v svojem prispevku vodstvo vaških straž okrcal za nedoraslo okoliščinam, s čimer je bil po mojem mnenju do njih – do žrtev torej – zelo krivičen, pa je njegov prispevek prvi obširnejši in doslej edini, kjer si lahko dokaj natančno preberemo, zakaj se je vaška skupnost v Ajdovcu odločila za samoobrambno oboroženo organiziranje, kako je bil videti partizanski napad nanjo (apokaliptično) in kako katastrofalne posledice je imel za samo vaško skupnost, ki (je) čuti(la) posledice vse do danes, kakor tudi širše za medvojni dogajanje v Sloveniji.

Zver in njen plen K podatkom torej. Partizani so 16. oktobra 1942 umorili ajdovskega župana Štefana Vidriha, za katerim je ostala sirota enoletna hčerka. To je bil samo eden v dolgem nizu partizanskih umorov, ki so si po Sloveniji sledili skozi vse leto 1942. Ta brezobzirni in nadvse krivični umor je tudi v tem odročnem kraju vaščane strnil v odločitvi, da se bodo pred partizanskimi roparji in morilci branili. Ustanovili so postojanko vaške straže. Bili so zelo slabo oboroženi, polovica moštva sploh ni imela orožja. Tako kot drugod je tudi tu šlo za dejanje v skrajni sili in iz obupa. Proti tako izraziti napadalnosti, nasilnosti in brezobzirnosti se je bilo zelo težko braniti, še posebej ker je bila dežela že tako prizadeta zaradi navzočnosti, politike in dejanj tujega okupatorja. Toda napadeni ljudje niso imeli pred seboj nobene boljše možnosti. Ostala jim je samo ta, prvinska, braniti se pred nasilnikom. ■

Konec prihodnjič

Požgana župnijska cerkev

Požgani Gnidovčev prosvetni dom

Požgana šola

Režiserjeva vrnitev

V. M., foto: Gregor Pohleven

Režiser Jože Pogačnik je posnel tri celovečerne filme in veliko dokumentarcev. Bil je kaznovan, odrinjen, prezrt. Zdaj se vrača priznan in pripravlja nov film.

Jože Pogačnik

Konec novembra je Društvo slovenskih filmskih ustvarjalcev podelilo režiserju Jožetu Pogačniku (r. 22. 4. 1932 v Mariboru) nagrado Metoda Badjura za življenjsko delo. Že junija mu je predsednik republike podelil državno odlikovanje zlati red za zasluge (poleg tega še režiserskim kolegom Janetu Kavčiču, Vojku Duletiču, Boštjanu Hladniku in Matjažu Klopčiču).

Devetdeset dokumentarcev

Pogačnikov socialno in politično kritičen, občutljiv, angažiran in poetičen avtorski opus, kakor so ga označili v utemeljitvi nagrade, vsebuje igrane celovečerne filme ter dokumentarce različnih žanrov, s katerimi je zaznamoval slovenski film zadnjih petdesetih let. Je avtor treh celovečernih igranih filmov: *Grajski biki* (1967), *Naš človek* (1985) in *Kavarna Astoria*

(1989). Njegovi dokumentarci, okrog devetdeset jih je posnel, so bili popolnoma prezrti. Pogačnikova socialna občutljivost za ljudi s senčne strani ulice je postala že skoraj prislovična. V svojih kratkometražnih dokumentarcih je obravnaval sezonske delavce, ki gradijo stanovanjske stolpnice (*Na stranskem tiru*), prodajalca časopisov (*Jutrišnje Delo*), duševne bolnike (*Ko sem majhen bil, sem bil zdrav vesel*), veterane iz prve svetovne vojne (*Sarabanda za 17. regiment*), torej same tragične človeške usode, a vse z enkratno individualnostjo.

Vendar s tiskami in bedo teh ljudi ni nikdar trgoval. V nekem trenutku je »senčne« junake zamenjal s »sončnimi«, s športniki (*Sledim soncu*) itd. V šestdesetih letih je posnel tudi portrete politikov (Ivana Mačka, Luke Leskoška, Lidije Šentjunc), leta 1980 pa je za

televizijski portret Mihe Marinka z naslovom *V areni življenja* dobil nagrado vstaje slovenskega naroda.

Grajski biki S »črnim« filmom (filmom t. i. črnega vala) *Grajski biki* je »ogrozil ... nedotakljivo popolnost« tedanje socialistične oblasti, ki ga je zato »utišala z osemnajstletnim postom«. Če je leta 1966 za film *Naročeni ženini in Derby* še dobil nagrado Prešernovega sklada, kjer je v obrazložitvi pisalo, da njegovo delo »združuje kitično ostrino s poetično senziбилnostjo«, njegovi filmi pa »obravnavajo protislovja med posameznikom ali določeno plastjo in družbo«, je po *Grajskih bikih*, »črnem filmu o mladinskih prestopnikih« oz. »filmu totalnega obupa« leto kasneje kot avtor igranega filma moral obmolkniti. *Grajske bike* je posnel po scenariju Primoža Kozaka oziroma po motivih

življenjske zgodbe Petra Kavalarja, pred tem gojenca v enem od mladinskih prevzgojnih domov, tedaj nameščenih v starih gradovih, ki jih je pred tem uničila revolucija. Film je bil zamišljen kot pripoved o iztirjenih otrocih v vzgojnem domu, vendar je bolj govoril o njihovih očetih in tedanji družbi, ki se je udejvala vodilni državni garnituri.

Za svoje kratkometražne dokumentarne filme je prejel nekaj dragocenih mednarodnih nagrad, med drugim berlinskega srebrnega medveda in beneškega srebrnega leva. Leta 1984 je o Edvardu Kocbeku posnel polurni dokumentarec, ki pa ga televizija ob predlanski Kocbekovi stoti obletnici rojstva ni niti omenila, kaj šele da bi ga predvajala.

Priprave na nov film Po osemnajstletni socialistični anatemi je bil Pogačnik zadnjih petnajst let odsoten od filma iz osebnih razlogov: umrla mu je žena in posvetil se je vzgoji devetletne hčere. Pred dvema letoma je posnel filmski portret svojega brata, uglednega novinarja Bogdana Pogačnika, ki je umrl septembra lani.

Potem ko je leta 1989 celovečerec *Kavarna Astoria* posnel po scenariju Žarka Petana (film je posnet po Petanovi avtobiografski pripovedi in govori o povojni zaplembi najbolj znane mariborske kavarne družini Petan) zdaj pripravlja snemanje novega celovečerca, za katerega je prav tako napisal scenarij Petan. Film bo zajemal časovni lok tik pred drugo svetovno vojno in vse do slovenske osamosvojitve. Prikazal bo meščansko družino, ki gre skozi nacistični in komunistični totalitarni sistem, dogaja pa se predvsem v Mariboru. Zdaj čaka le še na programski razpis Filmskega sklada, kjer naj bi mu odobrili realizacijo. ■

TRIGLAVSKI NARODNI PARK - Površina parka: 83.807 ha (55.332 ha osrednje območje, 28.475 ha robno območje; v parku je 25 naselij in zaselkov, na območju parka živi 2.200 prebivalcev. Upravljalec: Javni zavod Triglavski narodni park, Ljubljanska c. 27, 4260 Bled, tel.: +386 (0)4 57 80 200, faks: +386 (0)4 57 80 201, e-naslov: triglavski-narodni-park@tnp.gov.si, spletna stran: www.tnp.si

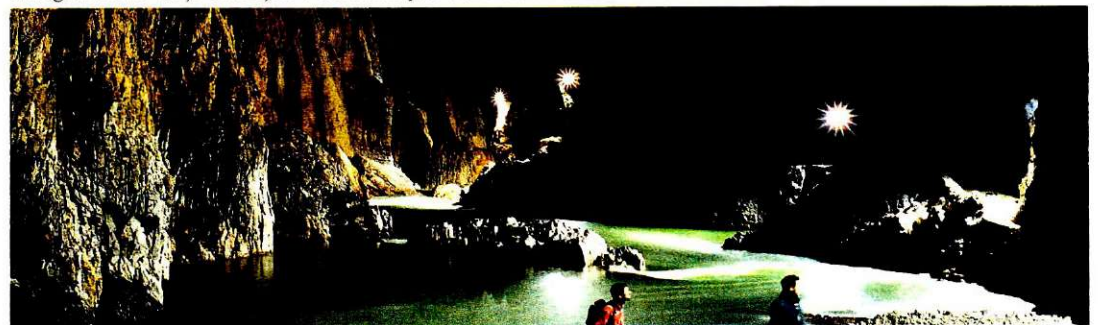
Narave nismo poddedovali od svojih prednikov, temveč smo si jo sposodili od svojih otrok

Slovenija je s svojo izjemno naravno in biotsko pestrostjo biser Evrope, je kot velikanski naravni park. Je ena izmed držav z najvišjo stopnjo biotske raznovrstnosti in pestrosti. Vsaka od štirih evropskih makroregij (Alpe, Dinaridi, Jadransko morje in Panonska nižina) prispeva svoj košček v mozaično podobo Slovenije, saj njeno ozemlje leži na stičišču le-teh. Tako ne preseneča, da v Sloveniji zavarovana območja predstavljajo kar 11 % njenega ozemlja, od tega en narodni park, tri regijske in 41 krajskih parkov. Prvo zavarovano območje v Sloveniji pa je bil Rajhenavski pragozd na Kočevskem, ki je bil zavarovan že leta 1892.

Predstavljajte si, da je v severozahodnem delu te majhne deželice še zmeraj mogoče, da vas pri opazovanju neokrnjene narave preleti beloglavi jastreb, ki se ošabno ozira nad Zlatorogovim kraljestvom – kraljestvom Julijskih Alp. Večji del le-teh je zavarovan kot **Triglavski narodni park**, katerega začetki segajo v 20. stoletje. Z ustanovitvijo narodnega parka, ki je sprva zajemal le dolino Sedmerih triglavskih jezer, je Slovenija postala peta država z narodnim parkom na Stari celini. Park obsega 83.807 ha, deli pa se na osrednje in obrobno območje. Na robu slednjega se nahajajo šotna barja, ki so s stališča varovanja narave izjemno dragocena, saj so v svetu že prava redkost. So ostanek prvobitne narave, na katere človek ni imel vpliva. V Triglavskem narodnem parku so se ohranila na območju planote Pokljuke. V parku živi precej zavarovanih živalskih in rastlinskih vrst, nekatere izmed njih so endemične in so potemtakem značilnost le slovenskega alpskega prostora.

Prava slovenska in svetovna posebnost je kras – ozemlje, kjer so razvite posebne površinske in podzemne kraške oblike. Je del ozemlja, kjer se je narava poigrala s slikovitimi potoki in rekami, ki so izdolble naravne umetnije. Reka Reka je s svojo mogočnostjo izoblikovala svetovni fenomen – podzemni kanjon ter mnogotero jamskih dvoran, med katerimi se nahaja ena izmed največjih podzemnih dvoran v Evropi – Martelova dvorana. Podzemni rovi in dvorane so povezani v jamski sistem, ki je zavarovan kot **Park Škocjanske jame**. Zaradi svoje edinstvenosti, ki ji ni para na svetu, je od leta 1986 uvrščen na seznam svetovne naravne in kulturne dediščine – UNESCO. Mednarodno uveljavljen izraz v krasoslovju za dolino izhaja prav iz Škocjanskih jam. Park obsega 413 ha. V magičnem podzemnem svetu krasi prebiva morda najskrivnejši prebivalec Slovenije, znan pod imenom človeška ribica (*Proteus anguinus*), ki se uvršča med endemične živalske vrste, zopet značilne le za slovensko ozemlje.

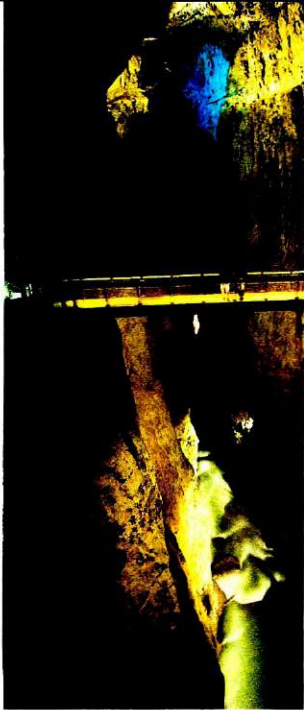
Kjer se mehko kozjanskih gričev preljuje v obsovelske ravnice, je nastala prvobitna kulturna krajina, zavarovana v okviru **Kozjanskega regijskega parka**. Zanj so značilne številne kulturne in arhitekturne znamenitosti (grad Podsreda, kartuzija Jurklošter, mlini in številne domačije), pešpoti, vinsko-turistične ceste in kolesarske poti. Park obsega 206 km² in je usmerjen v ekološko pridelavo hrane in eko turizem.

PARK ŠKOCJANSKE JAME - Površina parka: 413 ha (vplivno območje obsega še 45.000 ha); v parku so tri vasi z 69 prebivalci. Upravljalec: Javni zavod Park Škocjanske jame, Škocjan 2, 6215 Divača, tel.: + 386 (0)5 70 82 100, faks: + 386 (0)5 70 82 105, e-naslov: psj@psj.gov.si, spletna stran: www.park-skocjanske-jame.si

SEČOVELJSKE SOLINE
Površina parka: 650 ha (552 ha vodnih in 98 kopnih površin), v parku ni naselij.
Upravljalec: KPSS Soline Pridelava soli d.o.o., Seča 115, 6320 Portorož, tel: 00 386 5 67 21 330, fax: 00 386 5 67 21 331, e- naslov: kpss@soline.si, spletna stran: www.kpss.si

ŠKOCJANSKE JAME

NOTRANJSKI REGIJSKI PARK - Površina parka: 210 km², v parku ni naselij. Upravljalec: Javni zavod Notranjski regijski park, Tabor 42, 1380 Cerknica, tel: 00 386 1 70 90 626, 00 386 41 655 993, fax: 00 386 1 70 90 633, e- naslov: info@notranjski-park.si, spletna stran: www.notranjski-park.si

Si lahko zamislite, da na koščku zemlje lahko polovico leta žanjete in pasete živino, polovico leta pa na ta istem koščku lovite ribe ali celo drsate? Verjetno še nikoli niste pomislili na kaj takega, vendar je v Sloveniji tudi to možno. Gre za svetovno posebnost – presihajoče Cerkniško jezero, za katerega opis je slovenski polihistor J. V. Valvasor prejel članstvo v Angleškem kraljevem društvu. Omenjeno jezero je pravi ornitološki raj, kjer gnezdi več kot 250 različnih vrst ptic. Poleg Cerkniškega jezera **Notranjski regijski park** zajema še dvojico naravnih mostov – Mali in Veliki naravni most v Rakovem Škocjanu ter izredno slikovito Križno jamo, katero si lahko ogledate iz čisto druge perspektive, kot ste vajeni doslej. V črni mističnosti prostorne jamske dvorane lahko slišite udarjanje vesel ob gladino podzemnega jezera – da, po jami se lahko v spremstvu vodičev razgledate tudi iz čolna.

Še dandanes lahko na prostranih, od vročine izsušenih snežno - belih poljih v primorskem delu naše dežele uzrete pregreto, od sonca ožarjeno telo, ki z zgarano roko pobira letni pridelek, sol – nekoč cenjeno kot belo zlato. Soline so edinstven ekosistem, ki se je izoblikoval zaradi solinarske dejavnosti, žal pa se zaradi opuščanja tradicionalnega pridobivanja soli uvršča med najbolj ogrožena mokrišča v Sredozemlju. Da bi jih pustili svojim zanamcem in ohranili življenjski prostor 26 vrstam ptic gnezdil, številnim halofitom (slanoljubnim rastlinam) in drugemu pestremu življu, so bile leta 1989 razglašene za **Krajinski park Sečoveljske soline**, štiri leta kasneje pa so bile uvrščene na seznam Ramsarskih lokalitet. Če ste bolj vedoželjni in vas zanima solinarstvo nekoč in danes, se ne obotavljajte in zavijte še v Muzej solinarstva.

Rahlo valovanje gozdov, pšeničnih polj v poletnem vetriču in lenobno zavijanje reke Mure, kjer previdno oko lahko uzre tudi vidro – vse bolj redkega prebivalca Evrope, pod svojimi prostranimi krili opazuje bela lepota - štoklja (Ciconia ciconia), ki je nesporno vladarica višin nad najbolj kmetijskim delom države. Kjer je gričevje blago zaobljeno in valovito, posejano z vse bolj redkimi s slamo kritimi hišami, kjer še danes zadiši po domačem kruhu in kjer se grčave roke v lastnem potu utapljujejo za pridelkom, ki ga nudi zemlja - vse to in še mnogo več je Prekmurje. Dežela izjemne kulturne in naravne dediščine ter dežela mnogoterih kulinarčnih specialitet. Njen najbolj severni del zavzema **Krajinski park Goričko**, katerega sedež se nahaja v največjem slovenskem gradu Grad, ki ima natanko toliko sob, kot je dni v letu – 365. Posebnost parka je v tem, da gre za trideželni park, ki si ga delita še sosednji Avstrija in Madžarska.

K pestrosti mozaika slovenske zemlje pripomorejo tudi ostali parki, od krajinskega parka Lahinja v izolirani Beli krajini preko krajinskega parka Logarska dolina v Kamniško – Savinjskih Alpah do krajinskega parka Štanjel na od burje prepihanem območju - Krasu, kjer v jesenskih dneh med živordecim rujem ob kapljici rubinasto rdečega terana in ob rezini slastnega pršuta zlahka pozabimo na vsakodnevne skrbi.

KOZJANSKI REGIJSKI PARK
Površina parka: 206 km²; v parku je 82 naselij z 11 000 prebivalci.

Upravljalec: Javni zavod Kozjanski park, Podsreda 45, 3257 Podsreda, tel.: +386 (0)3 80 07 100, faks: +386 (0)3 80 07 108, e- naslov: kozjanski-park@kp.gov.si, spletna stran: www.gov.si/kp

KRAJINSKI PARK GORIČKO - Površina parka: 462 km²; v parku je 90 vasi. Upravljalec: JZ KP Goričko, Grad 191, 9264 Grad, tel: 00 386 31 354 149, e-naslov: park.goricko@guest.arnes.si, spletna stran: www.park-goricko.org

 Slovenija

Slovenska turistična organizacija
Dunajska cesta 156, SI - 1000 Ljubljana
telefon: 01 589 18 45, telefax: 01 589 18 41
www.slovenia.info

Slovenski književniki

Karantanija

V prvi iz niza treh knjig s skupnim naslovom *Slovenski književniki* so predstavljeni vsi pomembni predstavniki slovenske pisane besede, ki so bili rojeni do vključno leta 1899. Knjiga obsega vse pomembne književne pomnike in osebnosti; začne s slovstvenim ustnim izročilom in gre prek rojstva slovenske pisane besede v obliki književnih spomenikov do zadnjega slovenskega pisatelja, rojenega leta 1899. Pisatelji v knjigi so predstavljeni celovito, za kar je morala avtorica Marjeta Žebovec pregledati gore tekstovnega in slikovnega gradiva in iz njega izluščiti tisto, za kar je menila, da bo za bralca še posebej zanimivo. Pisatelji so predstavljeni tako s človeške plati kot tudi brez vrednostnih kvalifikacij njihovih del.

Glembajevi

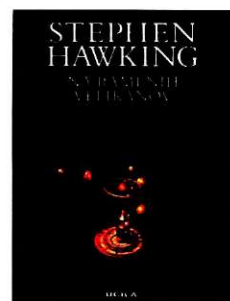
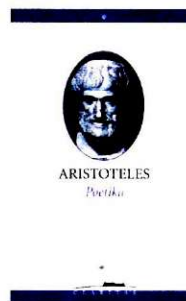
Založba Mladinska knjiga

Miroslav Krleža (1893–1981) je osrednja osebnost hrvaške književnosti 20. stoletja, burna pa je bila tudi njegova politična usoda levičarskega intelektualca. Drame in novele iz ciklusa *Glembajevi* pripovedujejo o socialnem vzponu meščanske »dinastije«, s posebno pozornostjo pa tudi o njenem moralnem nihilizmu in samouničevalnem biološkem propadu. Ob estetski vrednosti so drame in novele o *Glembajevih* kompleksna dokumentacija zgodovinskega časa, ki je sicer minil, a nas je bistveno zaznamoval. Izbral, prevedel, spremno besedo in opombe je za zbirko *Kondor* napisal Andrej Inkret.

Aristotel

Študentska založba

Filozof Aristotel (384–322 pred Kr.) je epohalna osebnost takšnega formata, da bi kateremu koli njegovemu delu težko odrekli velik pomen za znanost in kulturo. Gotovo pa so nekatera njegova dela še posebno izjemna. Eno od njih je *Poetika*, delo s področja filozofske estetike in teorije umetnosti, za katero smemo trditi, da je najpomembnejše tovrstno besedilo v zgodovini človeške misli sploh. Aristotel v njem obravnava predvsem dve umetniški obliki: tragedijo in epiko, pri čemer večji del razprave nameni prvi. Skozi premislek o njima se srečujemo z osrednjimi kategorijami in topikami zahodne misli o umetnosti: posnemanje, katarza, očiščenje, diferenciacija literarnih zvrsti, razmerje med umetnostjo in zgodovino ... Aristotel je s svojimi pogledi iz *Poetike* neizmerno vplival na prihodnje čase vse do današnjih dni. Delo (izšlo je v zbirki *Claritas*) je prevedel

prof. dr. Kajetan Gantar, ki je napisal tudi uvod in opombe. Terminološki slovarček in slovar imen ter stvarno in imensko kazalo je izdelal dr. Matej Hriberšek.

Zgodbe o ljubem Bogu

Mohorjeva družba Celje

Rainer Maria Rilke, ki ga poznamo predvsem kot odličnega pesnika, je bil tudi pisec zanimivih proznih del. Od teh je pri nas komaj znana zbirka *Zgodbe o ljubem Bogu*, ki je v izvirniku izšla leta 1920 v Leipzigu. Prva zgodba nosi naslov *Pravljica o Božjih rokah* in je nekakšna okvirna pripoved, ki ji sledi 12 kratkih zgodb. V njih nam Rilke na preprost in prepričljiv način posreduje lastnosvojso doživljanje Boga. Spremno besedo je napisal Miklavž Komelj.

Traditiones

Založba ZRC

Zadnji, 34. letnik zbornika *Traditiones*, ki ga izdaja Inštitut za slovensko narodopisje in glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU, v dveh zvezkih prinaša skoraj 550 strani različnih prispevkov. V prvem zvezku je objavljenih 19 prispevkov s simpozija *Ljudska pesem kot družbeni izziv*, na koncu pa je objavljen še zapis Rebeke Kunej, posvečen sedemdesetletnici etnomuzikologa Mirka Ramovša. Drugi zvezek prinaša vrsto prispevkov z različnimi vsebinami: *Reprezentacije ženskosti v tisku slovenske politične emigracije v Argentini* (Jernej Mlekuž), *O produkciji in recepciji harmonije. Nekaj izhodišč na primeru škorumatov* (Jurij Fikfak), *O etnologiji in leksikografiji. Slovenski etnološki leksikon med zamisljivo in izidom* (Ingrid Slavec Gradišnik), *O kmečki kulturi* (na Cvenu) (Miran Pucnija), *Vsakdanja prehrana zasavskih rudarjev v luči nabavnih knjižic in drugih virov oskrbe* (Jana Mlakar Adamič), *Kostumiranje narodno-zabavnih ansamblov* (Bojan Knific), *Bajeslovno izročilo v bohinjškem folkloru*

pripovedništvu (Marija Cvetek), *Franc Kramar in njegova zbirka »Ižanskega in drugega narodnega blaga«* (Monika Kroje), *Filmi Boža Štreklja* (Naško Križnar).

Slovar idiomov

Cankarjeva založba

V *Nemško-slovensko-angleškem slovarju idiomov*, ki vsebujejo imena delov glave, sestavila ga je Barbara Voršič Lampič, so idiomi razvrščeni po onomazioloških načelih, po pomenskih sklopih. Zaradi takšne razvrstitve je slovar uporabniku zelo blizu, je namreč t. i. aktivni slovar, ki ga dopolnjuje dodatni pasivni slovar po abecednem vrstnem redu. Vsi idiomi so parafrazirani in umeščeni v ustrezno sobesedilo.

Na ramenih velikanov

Učila, Tržič

Nova knjiga *Na ramenih velikanov* astrofizika Stephna Hawkinga, enega najvplivnejših mislecev našega časa in avtorja uspešnic *Kratka zgodovina časa* ter *Vesolje v orehovi lupini*, prinaša vpogled v razmišljanja petih velikih umov, ki so pustili močan pečat v zgodovini znanstvene misli. Nikolaj Kopernik, Galileo Galilei, Johannes Kepler, Isaac Newton in Albert Einstein so namreč korenito spremenili znanstveno mišljenje v svojem času in poskrbeli za paradigmatске premike v umevanju neskončne temine vesolja. Hawking je pet znanstvenikov umestil na časovno premico zgodovine, izseke iz njihovih znanstvenih razprav pa opremil z biografskimi podatki in zanimivimi prigodami iz njihovega življenja. Bralec tako ob Ptolemajevi teoriji, ki Zemljo postavlja v središče vesolja, Kopernikovi teoriji, da se Zemlja in planeti sučejo po krožnih orbitah okoli Sonca, Newtonovih zakonih gibanja in Einsteinovih znamenitih predpostavkah o ukrivljenosti prostor-časa spozna tudi Kopernikovo finančno stisko in Galilejev sodni proces.

TOP 3 Večerove internetne trgovine

V Večerovi internetni trgovini (www.vecer.com/trgovina) namenjeni naročnikom je bila lestvica najbolj prodajanih izdelkov v decembru 2005 praznično obarvana:

1. Zbirka kulinarčnih knjig
2. 5 kulinarčnih uspešnic
3. Zbirka Grimovih pravljic na DVD

Javascript v vojni z RSS ali kako na enostaven način izmenjati novice

Izmenjava vsebin po spletu je v svetu običajna praksa, v Sloveniji pa skrbniki spletnih strani neradi na svojo predstavitev vključijo bližnjico do sorodnih (konkurenčnih) domačih strani. Verjetno ni treba pogrevati zgodbe o faušiji...

Na sončni strani Alp sta se tako uveljavila dva načina distribucije novic. RSS je sicer trenutno moderen način komunikacije, čeprav

pravih orodij za izmenjavo in objavljanje novic še ni. Tako ima Javascript veliko prednost, ker je uporaba in vključitev hitra in preprosta, skrbnik spletnih strani pa ne potrebuje bogatega predznaja. Slabost slednje metode je, da je težko poseči v obliko.

Večer ponuja kar bogato podporo obema tehnologijama izmenjevanja. Za Javascript novice je na vo-

ljo posebna stran Ponudba za webmaster, ki jo najdemo med Servisi na prvi strani www.vecer.com, struktura in vsebinska raznolikost kanalov RSS pa je zbrana na naslovu www.vecer.si/d2006/rss, kjer so tudi bližnjice do osnovnega Večerovega RSS kanala (www.vecer.com/rss), na enak način pa lahko spremljate tudi tednik 7 dni in revijo Naš dom

Slovar sanj

Kaj so Slovenci najpogosteje sanjali v decembru 2005? Odgovor na to vprašanje se skriva v Večerovem internetnem slovarju sanj (www.vecer.si/sanje). V decembru je svoje sanje »preverilo« po internetu več kot 15.000 obiskovalcev, lestvica najpogostejših sanj pa je sledeča (v oklepajih je število poizvedb):

1. Zob (3012)
2. Kri (2122)
3. Pes (2097)
4. Delo (2066)
5. Ljubezen (1987)
6. Voda (1981)
7. Kača (1899)
8. Prijatelj (1601)
9. Blato (1539)
10. Avto (1502)

Čeprav so pojmi na prvi pogled videti nepovezani, pa bi s pravim psihološkim pristopom že lahko debatirali o globalni nacionalni zavesti. Zanimivo je, da Slovenci očitno pogosteje sanjamo o delu in blatu kot o denarju, ki je šele na 17. mestu (tako za seksom).

**OČENJEVANJE FILMOV,
GALERIJE SLIK IGRALCEV,
ARHIV VSEBIN VEČ KOT
7000 FILMOV.**

TV Večer po internetu

www.vecer.com/TV

Kako znižati telefonski račun - primerjava mobi paketov GSM

Če se želite znebiti (pre)visokih računov za telefon, si lahko pomagata s preprostim primerjalnim sistemom, ki ga najdete na naslovu www.vecer.com/GSMpaketi.

Vnesti morate približne podatke koliko kličete v posamezna omrežja, rezultat poizvedbe pa je okvirna višina mesečne položnice. Sedaj, ko je prehod med operaterji poenostavljen (ohranite telefonsko številko), lahko s prehodom precej razbremenite mesečni proračun. Dejstvo namreč je, da ljudje še nikdar nismo zapravili toliko denarja za komunikacije, kot prav sedaj. In nič ne kaže, da bo v prihodnosti bolje.

Izračun na tej spletni strani je seveda informativen, zaradi preglednosti je do precejšnje mere poenostavljen. V primerjavo niso vključeni klici v tujino, kot tu-

di ne posebne akcijske tarife nekaterih ponudnikov. Z vključitvijo teh parametrov bi se okence za vnos podatkov izjemno zakompliciralo, končen rezultat pa ne bi bil nič boljši. Ponudba operaterjev mobilne telefonije je namreč tako pestra, da je včasih še sami ne obvladajo, internet pa je pravšen medij za tovrstne primerjave. Uporabniki interneta si lahko

želimo le še več tovrstnih primerjalnih spletnih storitev.

Arhitekt Jože Plečnik

Veliki Slovenec

Lucija Horvat, foto: Bor Slana

Jože Plečnik (1872–1957) ostaja najvidnejši slovenski arhitekt in osrednja osebnost umetnostnega razvoja, ki je potekal za tedanjimi vidnimi evropskimi ustvarjalci modernizma.

Plečnikovo delo odlikuje izjemna izvedbena kakovost, visoka stopnja izvirnosti, domiselnosti pri uporabi zgodovinskih in regionalnih prvin. Njegovoovo veličino priznava tudi tujina, nekateri sodobni arhitekti in oblikovalci pa mu pripisujejo tudi prvine postmodernizma.

Človek Srednje Evrope Plečnikov opus je razpet med Dunajem, Prago in Ljubljano, ki so jo nekateri imenovali mesto s Plečnikovim podpisom. Plečnika Ljubljančani poznajo predvsem

po Narodni in univerzitetni knjižnici, kompleksu poslovitvenih objektov na ljubljanskih Žalah ter nabrežju Ljublanice in Gradaščice s številnimi mostovi. Oblikoval tudi os Vegove ceste proti Kongresnemu trgu in park Zvezda, Zoisovo cesto s Šentjakobskim trgom, park Tivoli in Rimski zid. Znani sta še cerkev sv. Mihaela na Barju in cerkev Gospodovega vnebohoda v Bogojini v Prekmurju, toda Plečnikovo delo obsega še veliko več. Redki vedo, da je Plečnik kot oblikovalec pohi-

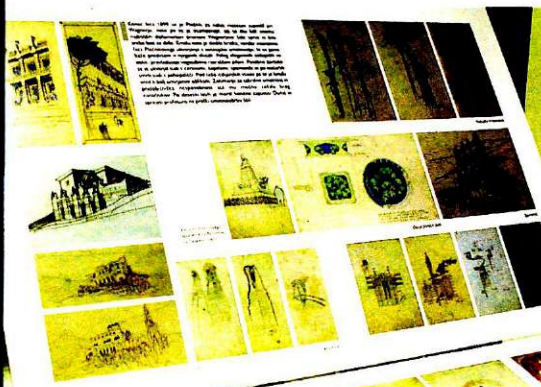
štva leta 1904 v Saint Louisu v ZDA prejel zlato medaljo.

Raziskovanje Plečnikovega dela Plečnikovo delo se je v polnosti razkrilo šele z razstavami – prelomno razstavo so oblikovali leta 1986 s finančno podporo mesta Ljubljane v umetnostnem in kulturnem centru Georges Pompidou v Parizu. Sledila je razstava v Pragi poleti 1996 z naslovom Plečnikovo kulturno poslanstvo za novo demokracijo v Masarykovem času. V Arhitekturnem muzeju v Ljubljani, ki razisko-

vanju Plečnika posveča veliko pozornost, je postavljena stalna razstava o njegovem življenju in delu, poleg tega v nekdanji arhitektovi hiši v Trnovem, v kateri je Plečnik živel po svoji vrnitvi v domovino leta 1921, deluje posebna enota Arhitekturnega muzeja, Plečnikova zbirka.

Plečnikove dunajske stvaritve

Prav v teh dneh je v avli ministrstva za kulturo na ogled razstava Plečnikovih dunajskih stvaritev, ki je posvečena 49. obletnici njegove smrti. Razstavo sta pripravila direktor direktorata za kulturno dediščino Damijan Prelovšek in arhitektka Eva Prelovšek. "Razstava je bila mišljena kot del predstavitve sloga art nouveau ob 23. svetovnem kongresu v Istanbulu. Ker pa sem se medtem zaposlil na ministrstvu za kulturo, nisem mogel izkoristiti že obljubljenih sredstev za razstavo in sem bil vezan samo na dotacijo ljubljanskega mestnega sveta. Tako sva skupaj s hčerko Evo, ki je arhitektka, postavila pričujočo razstavo, ki se po naključju ujema z nedavno odprto razstavo v Narodnem muzeju. Na razstavi v Narodnem muzeju Plečnik namreč niti z besedo ni predstavljen ne v Sloveniji ne na Dunaju, čeprav je bil eden od pomembnih ustvarjalcev tega sloga sploh in smo nanj lahko ponosni," je dejal Damijan Prelovšek. Po njegovih besedah je še zlasti pomembno Plečnikovo dunajsko obdobje. "V strokovnih krogih sta znani njegovi Zacherlova hiša in cerkev sv. Duha na Dunaju, druga dela pa ne. Zato je razstava postavljena študijsko in predstavlja uvod v razumevanje Plečnikovega dela nasploh. Posebej je obdelan njegov način komponiranja na podlagi teorije Gottfrieda Semperja, ki je bila okoli 1900 na Dunaju zelo razširjena, v Sloveniji pa o tem malokdo kaj ve. V tujini Plečnika močno cenijo, kar kaže ponatiskovanje moje monografije v raznih jezikih pri uglednih založbah, ki pa se mi je za zdaj še ni posrečilo izdati v slovenščini," je poudaril Prelovšek. **D**

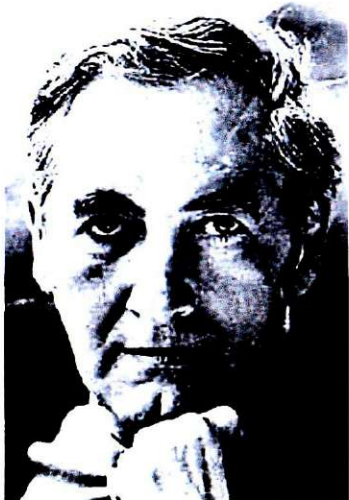
Na razstavi so tudi risbe iz graškega časa.

Langerjeva večdružinska hiša – stilizirane vrtnice

Novi muzejski eksponati

V okviru akcije Prijatelji Gorenjskega muzeja, ki se je začela leta 2003 v okviru 50-letnice muzeja, je Gorenjski muzej zaradi donacij precej obogatil svojo zbirko. Novo pridobljeni eksponati so tudi razstavljeni, in sicer na razstavi, ki so jo odprli 17. januarja v Galeriji Prešernove hiše. Razstava bo odprta do 6. februarja. Na njej bo razstavljena tudi izjemna redkost – Merianova kolorirana litografija Kranja iz leta 1649, ki jo je muzej odkupil s pomočjo denarne donacije Banke Koper. Merianov bakrorez je bil med drugimi vedutami uporabljen kot podlaga za izdelavo Blauejeve izdaje Atlasa Major v letih 1662 do 1678, od katerega sta danes ohranjena le še dva izvoda, eden je na Dunaju, eden pa v Pragi. Lani je Gorenjski muzej dopolnil tudi zbirko gorenjske tekstilne dediščine oddelka novejšje zgodovine, saj je podjetje Aquasava, ki je nastalo po stečaju Tekstilindusa, darovalo tiskano blago, ki je v tovarni ostalo po njenem prestrukturiranju, zaprtju tiskarne in preusmeritvi proizvodnje v izdelavo džinsa in poliestrskih tkanin leta 2002. Iz ponujenega blaga so v Gorenjskem muzeju izbrali značilne primere glede na tipe vzorcev, različne materiale in načine tiska. Skupaj so odbrali 345

Akademski slikar Jože Ciuha

različnih vzorcev – od cvetličnih, abstraktnih do otroških in dekorativnih, med katerimi imajo mnogi tudi več različnih barvnih izvedb. V okviru Kabineta slovenske fotografije so preteklo leto v Gorenjskem muzeju pridobili 26 črno-belih fotografij Jožeta Primožiča. Večina fotografij, na katerih kot motiv prevladuje pokrajina, je nastala v 50. letih prejšnjega stoletja. Poleg tega je muzeju akademski slikar Jože Ciuha podaril tri koncertne slike, ki so nastale konec leta 2005 ob koncertu svetovno znanega violinista Mihe Pogačnika, rojenega v Kranju.

Umrl Jan Twardowski

Jan Twardowski je bil priljubljen poljski pesnik in katoliški duhovnik. Umrl je v starosti 90 let v eni od varšavskih bolnišnic. Njegovo globoko poezijo, polno humorja, radi prebirajo tako otroci kot odrasli. Prvo pesniško zbirko Andersenova vrnitev je Twardowski izdal leta 1936, toda vsi izvodi omenjene zbirke so bili med drugo svetovno vojno uničeni. Široko priljubljenost sta mu v zgodnjih 60. letih prinesli zbirki Znaki zaupanja in Modra očala.

Twardowski je prejel številne literarne nagrade tako doma kot na tujem. Kritiki so hvalili njegovo preprostost, a hkrati poglobljeno opažanja ter izjemno intuicijo. Opisali so ga kot smehljajočega

Jan Twardowski

se in skoraj otroško naivnega poeta. Izbor njegovih pesmi imamo tudi v slovenskem prevodu.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 26. 1.

10.00 Cankarjev dom: Big Band RTV Slovenija. Dirigent: Lojze Krajncan, vokal: Alenka Godec, povezovalc: Hugo Šekoranja. Iz cikla Jazz v živo.

17.00 SNG Drama: L. N. Tolstoj: Ana Karenina

20.00 SNG Drama, Mala drama: W. Schwab: Predsednice

PETEK, 27. 1.

19.00 Slovenska filharmonija: Slovenski komorni zbor, dirigent Mirko Cuderman. W. A. Mozart: Litaniae Lauretanae K. 195. Missa in c, K 427. Ob 250. obletnici rojstva W. A. Mozarta.

19.30 SNG Drama: E. Erba: Živali v megli – Animali nella Nebbia. Gostuje Teatro Metastasio Stabile della Toscana iz Prata.

20.00 Cankarjev dom: R. Walse: Schneewittchen After Party. Igrajo: Veronika Drolc, Ana Karič, Robert Waltl in Niko Goršič.

SOBOTA, 28. 1.

19.00 Cankarjev dom: Plesna avtocesta: Plesna mreža Bands d'essai internationaux / Dance Roads

19.30 Cankarjev dom: Sam v žepu, pleše Dušan Teropišič; Geneza mrzle krave, pleše Fiederike Plafki, Nemčija; Agonija in tragedija življenjskega užitka in ter odskih vragolij, plešeta Mr & Mrs Clark / Marega Palser in Gareth Clak, Velika Britanija.

20.00 SNG Drama: Y. Reza: En španski komad

NEDELJA, 29. 1.

11.00 & 17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: P. Nickl, B. Vovk: Zgodba o dobrem volku. Za otroke od 3. leta dalje.

18.00 Teater Komedija: B. Slade: Ob istem času enkrat drugič. Igrata Polona

Vetrih in Ivo Ban.

19.30 Cankarjev dom: Plesna avtocesta: Solo s klavirjem, pleše Gianfranco Celestino, Luksemburg; Waking endessous, pleše Susanna Hood, Kanada; Območje za pešce, pleše Branko Potočan.

PONEDELJEK, 30. 1.

Mestna galerija 1: Sodobna hrvaška risba. Potujoča razstava petdesetih hrvaških sodobnih vizualnih ustvarjalcev, ki je obšla številne prostore Evrope in Azije. Odprta do 26. 2. 2006 od 10. do 18. ure.

19.00 Cankarjev dom: Realno v igri, predava Alenka Zupančič. Refleksije sodobnih scenskih umetnosti. Vstopnice brezplačne.

19.30 SNG Drama: V. Bartol: Alamut

20.00 SNG Drama, Mala drama: Na odru zvečer; predstavitev knjižnega prvenca Saše Pavček. Vstop prost.

TOREK, 31. 1.

19.30 Cankarjev dom: S. Prokofjev: Zaljubljen v tri oranže. Opera v štirih dejanjih, v ruščini z nadnapisi.

19.30 SNG Drama: D. Jančar: Severni sij, gostuje Drama SNG Maribor.

19.30 Slovensko mladinsko gledališče: T. Štivičič: Fragile

SREDA, 1. 2.

17.00 – 20.00 Cankarjev dom: Predavanje Christopherja Andersona (Kanada) ob natečaju Fotografija leta 2006

19.00 Mestna knjižnica: Predavanje Dušana Rutarja: Vzganjanje pogleda

19.30 Cankarjev dom: S. Prokofjev: Zaljubljen v tri oranže. Opera v štirih dejanjih, v ruščini z nadnapisi.

20.00 MGL, Mali oder: Ronald Harwood: Na čigavi strani

Prikrite tajne operacije

Monika Maljevič

Olimpijske igre leta 1972 so se zapisale kot ene najbolj tragičnih v zgodovini, saj je skupina arabskih teroristov ubila 11 izraelskih športnikov. Sledilo je maščevanje.

Režiser Steven Spielberg nas bo po nizu svojih uspešnic tokrat popeljal v čas po teh tragičnih dogodkih, ko se skupina izraelskih specialcev pripravlja na obračun s Palestinci, ki naj bi bili na tak ali drugačen način vpleteni v poboj. Septembra 1972 se je pred 900 milijoni televizijskih gledalcev po vsem svetu odvijal teroristični napad. Drugi teden poletne olimpijade v Münchnu se je začel z navdušenjem nad uspehi Marka Spitzja in Olge Korbut. Nenadoma, brez opozorila, pa je skupina palestinskih skrajnežev, imenovana Črni september, vdrla v olimpijsko vas, ubila dva izraelska športnika in ugrabila devet drugih. Drama se je odvijala na očeh svetovne javnosti in se 21 ur kasneje tragično končala z besedami: »Nocoj so se uresničili naši najhujši strahovi.« Tako je svet 6. septembra 1972 izvedel, da je umrlo vseh 11 ugrabljenih izraelskih športnikov, trenerjev in športnih funkcionarjev, ki so jih palestinski skrajneži za drževali na letališču.

Operacija Božji srd Čeprav je za pokol vedel ves svet, pa so dogodki, ki so mu sledili, ostali bolj ali manj prikriti javnosti. Informacije o podtalnih operacijah, ki so sledile, niso popolne in verjetno nikoli ne bodo. In to je zgodba, ki jo Steven Spielberg pripoveduje v filmu. Scenarij izhaja iz dogodkov v Münchnu leta 1972 in maščevanja, ki mu je sledilo – tajne akcije, ki ji je izraelska obveščevalna služba nadela ime Operacija Božji srd.

Osrednji lik zgodbe je mladi izraelski domoljub in agent Avner. V času, ko je Izrael še vedno žaloval za žrtvami in besnel, ker se je pokol sploh pripetel, se nanj obrne častnik Mosada, po imenu

Munich

Režija: Steven Spielberg

Scenarij: Charles Randolph, Tony Kushner, Eric Roth

Produkcija: Kathleen Kennedy, Barry Mendel, Colin Wilson

Igrajo: Eric Bana, Daniel Craig, Omar Metwally, Ben O'Brien, Ori Pfeffer, Dov Reiser, Jean Smart

Premiera: 26. 1. 2006

Distribucija: Karantanija Cinemas

Ephraim, in mu naloži izjemno nalogo. Prosi ga, naj zapusti nosečo ženo, spremeni identiteto in gre v ilegalo, da bi našel in ubil 11 moških, ki jih je izraelska obveščevalna služba obtožila načrtovanja pomora v Nemčiji.

Čeprav je mlad in neizkušen, Avner kmalu postane vodja štiričlanske skupine raznovrstnih, a izjemno izurjenih novincev. Steve, izkušen voznik, rojen v Južni Afriki, obvlada pobege s kraja dejanja. Nemški Jud Hans je izurjen ponarejevalec dokumentov. Robert, Belgijec in nekoč izdelovalec igrač, je strokovnjak za eksploziv. Carl, najtišji in najneopaznejši v skupini, pa je človek, ki »pospravlja« za drugimi.

Skupina potuje med Ženevo, Frankfurtom, Rimom, Parizom,

Ciprom, Londonom in Bejrutom. V popolni tajnosti odkrivajo in umorijo enega obtoženca za drugim. Zunaj vseh zakonov, domačih in mednarodnih, brez doma in družine drug drugemu postanejo edina vez s človečnostjo. A tudi ta vez postaja vse bolj krhka, ko si začnejo postavljati neizogibna vprašanja: Koga sploh ubijamo? So naša dejanja upravičena? Bomo s tem ustavili nasilje? Čim dlje so zapleteni v ta skrivni lov, tem večja je nevarnost, da bodo oni postali plen. Vse dogajanje je globoko presunljivo, vanj so vpleteni ljudje s svojimi intimnimi zgodbami, željami, strahovi in dvomi, zato je film zastavljen predvsem kot izmišljena zgodba o človeški drami, utemeljeni na zgodovinskih dogodkih. **D**

Otrok

Bruno in njegovo dekle Sonia živita od njene socialne podpore in njegovih občasnih tatvin. Dokler se jima ne rodi otrok . . .

Popolnoma amoralni dvajsetletni Bruno, igra je Jérémie Renier, živi s svojim osemnajstletnim dekletom Sonia (Déborah François) v Seraingu, industrijskem mestu na vzhodu Belgije. Živita od njene socialne pomoči in izkupička njegovih tatvin. Ko se Sonia vrne iz porodnišnice z njunim malim Jimmyjem, jo čaka prvi šok: Bruno je oddal njuno stanovanje popolnim tujcem. Da bi si poiskal kakšno delo, mu ne pride na misel. Po njegovo delajo samo bedaki. Da ne bi izgubil punce, ki jo ima po svoje rad, se z ukradenim denarjem odpravi v trgovino po voziček. Medtem ko Sonia prijavlja malčka na matični službi, sklone, da bo prisluhnil nasvetu neke znanke: če otroka nočeta obdržati, ga lahko dobro prodata in mu hkrati omogočita brezskrbno življenje pri bogatih posvojiteljih. Odpravi se h »kupu« in se vrne domov s praznim vozičkom. Ko ji naposled le mora priznati, kaj je storil, Sonia ome-

dli od groze. Za Bruna je to trenutek delne streznitve. Če hoče otroka dobiti nazaj, ni dovolj, da vrne kupnino. Zbrati mora veliko več denarja. Kako? Drugega kot krasti in ropati ne zna. Za pomočnika si izbere štirinajstletnega Steva, ki sicer hodi v šolo in še ni dokončno izgubljen. Oropata žensko in odvihrata z mopedom, a policija jima je za petami. Skočiti morata v ledeno reko. Prizor, ki ga Jérémie Renier, filmski Bruno, takole opisuje: »Grozno je bilo. Res je bilo obupno mraz. Voda je imela šest stopinj. Po njej je plavala nafta. Ker sem jo precej popil, sem zvečer moral v bolnišnico, da so mi izprali želodec.« Tu brezčutni Bruno prvič pokaže nekaj sočutja in mlademu pajdašu, ki taki grozljivi preizkušnji ni kos, skuša pomagati. Steva ujame policija, Bruno pa se tja odpravi sam. Čuti se odgovornega, kar je zanj nekaj povsem novega.

Film je dobitnik zlate palme v Cannesu leta 2005. M. M.

L'Enfant

Režija: Jean-Pierre Dardenne in Luc Dardenne
Scenarij: Jean-Pierre Dardenne in Luc Dardenne
Produkcija: Olivier Bronckart, Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne, Denis Freyd
Igrajo: Jérémie Renier, Déborah François, Jérémie Segard, Fabrizio Rongione, Oliver Gourmet
Premiera: 26. 1. 2006
Distribucija: Fivia

Na kratko

Nekonvencionalni vestern Gora Brokeback je pretekli ponedeljek v Los Angelesu pobral štiri ZLATE GLOBUSE. Film je dobil zlati globus za najboljšo filmsko dramo, nagrade pa so dobili še režiser ANG LEE ter Larry McMurtry in Diana Ossana za scenarij kakor tudi za pesem A Love That Will Never Grow Old. Gora Brokeback pripoveduje zgodbo dveh zaljubljenih kavbojev, ki morata skrivati svoje razmerje pred svetom. V glavni vlogi nastopata Heath Ledger in Jake Gyllenhaal. Zlati globusi so navadno dobra napoved za oskarje, ki jih bodo podelili 5. marca, vendar pa film z gejevsko ali lezbično tematiko doslej še ni prejel oskarja za najboljši film.

Felicity Huffman je bila nominirana skupaj s tremi soigralkami iz serije Razočarane gospodinje za nagrado za najboljšo žensko glavno vlogo v glasbeni ali komični seriji, vendar pa so gospodinje ostale praznih rok, saj je zlati globus presenetljivo pobrala Mary-Louise Parker iz serije Weeds. Med filmi je bila uspešna zgodba o življenju legende countryja Johnnyja Casha in njegove ljubezni June Carter. Film Walk The Line je dobil zlati globus za najboljši glasbeni film ali komedijo, Joaquin Phoenix je dobil nagrado za upodobitev Casha, Reese Witherspoon pa za June. GEORGE CLOONEY je imel tri nominacije, zlatega globusa pa je prejel za najboljšo stransko vlogo v srhljivki o nafti in politiki z naslovom Syriana, v kateri igra agenta CIA, ki začne dvomiti o resničnih motivih svoje vlade na bližnjem vzhodu. Rachel Weisz je prejela isto nagrado med igralkami, in to za vlogo umorjene humanitarne delavke v srhljivki o grozotah farmacevtske industrije The Constant Gardener. Po Robinu Williamsu, Genu Hackmanu in Alu Pacinu je zlati globus za življenjsko delo prejel britanski igralec Anthony Hopkins.

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107.8 MHz

RADIO VELENJE

Tuje zelje

Tekst in foto: Matej Mihinjač

Mitsubishi grandis 2,0 DI-D invite

Če nečesa nimaš, pa bi potreboval, obstajata dve možnosti: ali narediš sam ali kupiš. V prvem primeru je postopek dolgotrajen, drag in ne nujno uspešen. V drugem pa lahko pri nekom, ki se je na področju že dokazal, zadevo preprosto kupiš. Še vedno drago, a enako je naredil Mitsubishi s Volkswagnom in svoj grandis končno opremil tudi z dizelskim motorjem.

šim potovanjem, ki jim je grandis lahko odlično kos s prostorno kabino in udobnim podvozjem. Manj se v tem primeru izkažejo sedeži, še posebej sprednji, ker imajo premalo ledvene opore, za povrhu pa le-ta ni nastavljiva. Zadnja sedeža sta seveda le zasilna, čeprav se ju ob naprej pomaknjeni srednji vrsti za silo vseeno lahko nameni tudi odraslim. Pohvalno je, da se zelo lepo zložita v dno in tako ustvarita ravno površino prtljažnega prostora.

Z merami nekoliko izstopa

Grandis z merami nekoliko izstopa iz povprečja razreda. Po eni strani je daljši, po drugi pa nižji od drugih, zato je na pogled bistveno privlačnejši. Piko na i

doda agresivna maska z zajedajočim parom luči in zelo velike pokončne zadnje luči s svetili v tehniki LED. Oblikovni posebnosti se tudi na cesti dobro znajde. Vozne lastnosti, predvsem dobra lega in zanesljivost, so za enoprostorsko zasnovano zelo dobre. Zaradi nižjega težišča in 17-palčnih pnevmatik je nagibanja karoserije malo, do voznika pa pride tudi do-

Turbodizel je bil nujen Preprosto se bolje poda takšni karoseriji po mnenju večine Evropejcev. Mitsubishi se je odločil za enega najboljših na trgu, Volkswagnov dvolitrski TDI, ki v kompletu prinaša tudi šeststopenjski ročni menjalnik. S sistemom vbrizga 'črpalka-šoba' in šestnajstimi ventili motor pridela 100 kW (136 KM), kar je povsem dovolj tudi za 1710 kilogramov teži avtomobil. Poraba je zmerena, velika le na krajših mestnih voznjah, kjer se vzpne do desetih litrov, sicer pa vztraja okoli sedmih. Tudi tank za gorivo, ki meri 65 litrov, je velik in ustreza dalj-

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	MITSUBISHI GRANDIS 2,0 DI-D
vrsta motorja	štirivaljni, turbodizelski, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1968
moč v kW (KM) pri vrt./min	100 (136) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	310 pri 1750
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4765 x 1795 x 1655
medosna razdalja v mm	2830
prtljažnik v litrih	325/805
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1710 (625)
največja hitrost v km/h	195
pospešek 0-100 km/h v s	10,8
poraba (po normah EU) v l/100 km	8,4/5,6/6,6
poraba na testu v l/100 km	7,4
cena vozila v SIT	6.690.000

volj informacij. Z navorom bogat motor omogoča lenobno prestavljanje z odlično nameščeno ročico menjalnika, ki s tršimi gibi ukazuje hitremu in natančnemu menjalniku. Motor, ki tudi sicer ne velja za tihega, je pri grandisu še slabše zvočno izoliran, zato je

ropot kar precej slišen v kabini, še posebej v mrzlih jutrih, ko sicer hitro in brez obotavljanja vžiga in se tudi hitro ogreje.

Na dosegu roke Ob ceni, ki se glede na dobljeno sploh ne zdi tako visoka, bi lahko pričakovali kvalitetnejšo plastiko armaturne plošče. Sicer je vse drugo okoli voznika vzorno urejeno in na dosegu roke. Volan in sedež sta prilagodljiva vsakemu okusu, tudi za visoke ljudi, ker je prostora dovolj, višje sedenje pa seveda prinaša dobro preglednost, ki je kljub masivnemu A-stebričku v primeru grandisa tudi naprej dobra. Z bogato opremo invite, kjer so serijski klima, radio s CD in MP3 ter elektronski varnostni dodatki, kupec dobi tudi 17-palčna lahka platišča. V testnem vozilu je bil za razvajence v zadnjih vrstah vgrajen tudi stropni LCD-zaslona, na katerem si potniki ogledujejo filme. Izmenjevalnik DVD je vgrajen v levi stenski predal prtljažnika, vse skupaj pa se upravlja s posebnim daljincem. Komplet vključuje še brezžične slušalke,

tako da spredaj vozeča se še vedno lahko uživata v svoji glasbi.

Mitsubishi je dobro izkoristil svoje 'vrtnarjenje' na tujem polju. Že do sedaj eden oblikovno najbolj privlačnih enoprostorcev je po novem postal za velik krog kupcev zanimiv tudi zaradi dizelskega motorja. Da slednji ni plod domačega znanja, je povsem nepomembno, saj svoje delo opravlja odlično. Sodelovanje med avtomobilskimi znamkami je danes tako ali tako stalnica, če prinese dobre in sveže produkte, pa je še toliko bolj zaželeno. **D**

Novice

VOLKSWAGEN KONCEPT GX3 Na avtomobilskem salonu v Los Angelesu je Volkswagen premierno predstavil koncept GX3, popolnoma nov tip crossoverja za ameriški trg, ki ima lastnosti tako športnega avtomobila kot motornega kolesa.

Poganja ga 1,6-litrski 4-valjni motor z močjo 92 kW (125 KM), ki razvija navor 152 Nm. Ima dva vzporedno nameščena sedeža in tehta le 570 kg. Razmerje med maso in močjo znaša 4,56 kg/KM. Do 100 km/h pospeši v samo 5,7 s, prečni pospešek pa lahko znaša 1,25 g.

ALFA ROMEO 159 Pri organizaciji Euro NCAP so predstavili rezultate preizkusnega trčenja, ki so ga opravili z alfo romeo 159. Novi model milanske avtomobilke hiše so nagradili s petimi zvezdicami in štiriintri-desetimi točkami na področju

varnosti potnikov. Pri čelnem trčenju je alfa 159 dosegla 15 točk, za varnost potnikov ob naletu vozila s strani jih je prejela 16, v kategoriji, ki obravnava varnost najmlajših, pa 38 točk. Pri varnosti pešcev je prejela 9 točk (25 odstotkov) in le eno od štirih mogočih zvezdic.

PEUGEOT 207 Pred nekaj dnevi so pri Peugeotu pokazali novinarjem naslednika zelo priljubljenega modela 206, ki s svojimi proizvodnimi številkami predstavlja najuspešnejši model v celotni zgodovini te znamke. Ob snovanju novega modela z oznako 207 so se znašli v dilemi glede tega, kako narediti avtomobil, ki bo uspešnejši od uspešnice z oznako 206, ki so je do sedaj prodali v približno 5,4 milijona primerkov in je v Evropi že okrog šest let eden izmed najbolje prodajnih avtomobilov v svojem segmentu.

TOYOTA YARIS – ZAČETEK PRODAJE Na slovenski trg je zapeljal novi toyota yaris. Značilnosti, ki ga odlikujejo, so njegova prostornost kljub majhnim zunanjim meram, inovativnost, izjemna varnost (9 varnostnih blazin), tehnična dovršenost in najmanjši t. i. rajdni krog v segmentu. Yaris zdajšnje generacije je v šestih letih osvojil več mednarodnih nagrad, na slovenskem trgu pa jih je bilo od leta 1999 prodanih več kot 4.000.

Radio Krka
106.6 MHz

Nepravilno kmetovanje je eden od vzrokov za širjenje puščav.

Peščena nevarnost

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Generalna skupščina Združenih narodov je leto 2006 razglasila za mednarodno leto puščav in dezertifikacije. Razlog za takšno odločitev je v tem, da se puščave zaradi človekovih posegov v okolje in segrevanja ozračja vsako leto enormno povečajo.

Po podatkih generalne skupščine Združenih narodov se puščave v svetovnem merilu vsako leto povečajo za okoli 150.000 kvadratnih metrov, kar za lažjo predstavbo pomeni skoraj polovico površine sosednje Italije. Glavni razlog za naglo širjenje puščav je po ocenah Združenih narodov človek in njegovi vsakodnevni posegi v naravo (sem sodi intenzivno kmetijsko obdelovanje, izsekavanje gozdov, pomanjkljivo namakanje in pretirana paša na obrobjih puščav) ter globalno segrevanje ozračja. Slednje povzroča uničevanje ozona,

ki zemljo varuje pred ultravijoličnimi sončnimi žarki, to pa povzroča hitro segrevanje ozračja. Po ocenah strokovnjakov se bo, če se izpust plinov, ki povzročajo nastajanje tople grede, v prihodnjih letih ne bo zmanjšal, temperatura ozračja do leta 2050 zvišala za 1,5 do 4,5 stopinje Celzija (nekateri napovedi so še bolj dramatične, saj napovedujejo, da se bo to zgodilo že veliko prej, in sicer do leta 2025), temu primerno pa se bodo razširile tudi puščave. Segrevanje ozračja namreč pomeni, da bo voda, ki jo vsebuje zemlja, hitreje izhlapevala v ozračje, s tem pa se

bodo puščave širile še hitreje kot do zdaj. Kaj bi to pomenilo za ljudi, ki živijo na robovih puščav, je težko napovedati, nekateri strokovnjaki pa pravijo, da bi bile posledice poleg povečanja drugih težav, ki jih prinaša segrevanje ozračja, lahko katastrofalne.

Po uradnih podatkih namreč že zdaj v sušnih in polsušnih območjih živi približno 700 milijonov ljudi, ki so dnevno odvisni od zemlje in tistega, kar na njej pridelajo, z nadaljnjim širjenjem puščav pa bi se ta številka lahko že v slabem desetletju povzpela na milijardo in več. Slednje bi pomenilo, da bi se lakota in vse druge težave, ki so povezane s tem, samo še povečale.

Premalo sredstev in posluha
Največja ironija pri vsem skupaj je, da so številni strokovnjaki mnenja, da bi bilo mogoče šir-

jenje puščav zajeziti, vendar za slednje med državami, ki imajo največ vpliva na svetovno politiko, ni pravega interesa. Za zdaj namreč države za preprečevanje širjenja puščav in izboljšanje degradiranih zemljišč, ki grozijo,

zmanjšale za pet odstotkov v primerjavi z letom 1990), vendar je težava v tem, da ena izmed držav podpisnic (ZDA), ki je hkrati največja proizvajalka toplogrednih plinov na svetu, sporazuma ne želi uresničevati. Ameriški predsednik

drevesne pregrade, odporne na sušo, s katerimi jim je delno že uspelo ustaviti živi pesek, ki se je prej širil iz puščav. Prav tako prve uspehe dosegajo v Alžiriji, kjer so že pred časom pogozdili širok pas na robu Sahare, danes

pa ugotavljajo, da se je širjenje puščave precej zmanjšalo. Še iznajdljivejši in uspešnejši so bili v Iranu, kjer so prodirajoče sipine umirili tako, da so jih poskropili z naftnimi ostanki. Pri tem je nastala plast, ki zadržuje vlago in rastlinam omogoča uspešno rast.

Ob vsem tem torej le ostaja upanje, da usoda našega planeta in velikega dela njegovega prebivalstva ni v celoti odvisna od ekonomskih in gospodarskih interesov posameznih držav. **□**

Zaradi puščav in njihovega širjenja so najbolj prizadete države Sahela, kjer na pet milijonov kvadratnih metrov živi več kot 33 milijonov prebivalcev.

da bodo to postala, namenijo le pol milijarde dolarjev, medtem ko bi jih za učinkovit spopad s to težavo morale nameniti vsaj 2,5 milijarde. Slednje se sicer ne zdi tako visoka številka, vendar je ta čas največja težava v tem, da pri vladah ni interesa, da bi svoj denar dajale v ta namen. V državah, kjer večinoma so in se širijo puščave (z izjemo velikih držav, kot sta na primer Avstralija in Kitajska), denarja za izboljševanje zemlje na obrobju puščav nimajo, velike države pa se delajo, da to ni njihov problem. Poleg tega je težava v tem, da nekatere države nočejo spoštovati podpisanih sporazumov, s katerimi so se obvezale, da bodo zmanjšale izpuste toplogrednih plinov, ki so glavni krivec za nastajanje tople grede in posledično tudi širjenje puščav. Tako je februarja lani z rusko ratifikacijo končno začel veljati t. i. Kjotski protokol, s katerim se je 141 držav podpisnic zavezalo, da bodo v prihodnjih letih postopoma zmanjševale izpust toplogrednih plinov (v prvem obdobju od leta 2008 do leta 2012 naj bi jih

George Bush namreč pravi, da bi uresničevanje zavez, zapisanih v protokolu, za državo pomenilo prevelike stroške in bi posledično zmanjšalo gospodarsko rast.

Organiziran spopad s težavo

Kljub vsemu pa ni vse tako črno, kot je videti na prvi pogled. Neka-

Negativni vpliv toplogrednih plini.

tere države so namreč boj s prodirajočimi puščavami že začele, in to, kot kaže, uspešno. Tako so na Kitajskem na obrobjih svojih puščav že pred leti začeli obširne

Regionalna Televizija posebnega pomena
nega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

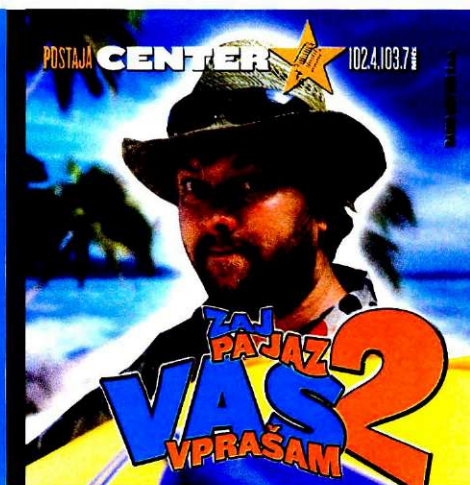
Marketing: 02 / 234 55 81

www.rts-tv.com

**IZŠEL JE ŽE DRUGI CD
PRILJUBLJENEGA
MATJAŽA JAVŠNIKA
Z NOVIMI EPIZODAMI
ZAJ PA JAZ VAS VPRAŠAM**

13 EPIZOD +3 TILIKE

Naprodaj na vseh večjih prodajnih mestih

Športno društvo Bife, d. o. o.

Pokvarjena športna društva

Lovro Kastelic, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Ob pogledu na alarmantno stanje največjih slovenskih športnih klubov, ki v zadnjem času propadajo oziroma bolj ali manj životarijo, je marsikdo že zdavnaj pripomnil: Profesionalni klubi bi morali biti delniške družbe, ne pa društva!

Alarmantno stanje pomembnih slovenskih športnih sredin je videti nekako takole: propad NK Olimpija, NK Ljubljana, NK Mura, NK Korotan, NK Kočevje, RK Prule, ženskega odbojcarskega kluba Sladki greh ... razprodaja KK Olimpija, zaton KK Krka, RK Slovan in kraja NK Maribor. Zaradi teh malomarnosti ni nihče odgovarjal, kaj šele da bi bil zaprt. Paradni konji slovenskega športa bi se morali zatorej privatizirati, da bi bila odgovornost končno precizirana, poslovanje pa bi postalo transparentno.

Športno društvo Bife, d. o. o.

Po zakonu o društvih je društvo prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupno določenih interesov. Društvo tudi ne sme opravljati nobene pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti. Baza društev je volontaristična, v Sloveniji pa se zdi, da je takšno tudi njihovo vedenje. Vsepovsod se namreč iščejo nove in nove zakonske niše, skozi katere uveljavljajo profitne in nešportne afinitete. Klasičen dodatek slehernega slovenskega športnega društva je tako bife, kakšna družba z

omejeno odgovornostjo itd. Zgledi pa so prihajali prav iz največjih slovenskih športnih institucij, kjer bi morali vsak presežek prihodkov nad odhodki vlagati v dejavnost, a

Konflikt interesov - Planica

se je le-ta na najrazličnejše načine prelival tudi med nenadzorovane stroške. Velika izplačila trenerjem in funkcionarjem, avtomobili, telefoni, potovanja, reprezentančnost so tako postali stalnica največjih slovenskih športnih društev.

Društvena miselnost Slovenija je unikatna država na področju razširjenosti športnih društev. Lahko bi celo sklepali, da današnja miselnost (takšna ali drugačna) izhaja iz tradicije in vključevanja v najrazličnejša športna društva. V Sloveniji jih je okoli 6.000. Vanje je vključenih 334.000 prebivalcev

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

DAVČNI KOTIČEK

Vse kar morate vedeti o napovedi dohodnine!

vsak ponedeljek ob 20.30

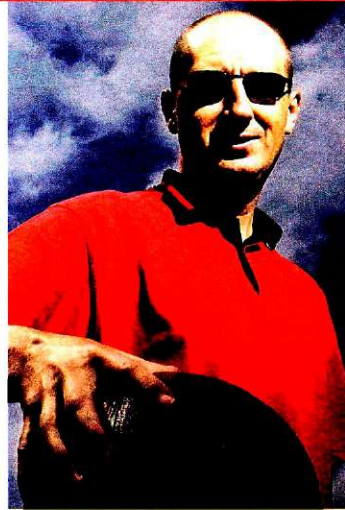
oz. 16,7 odstotka vsega prebivalstva. Največja športna organizacija na svetu, v katero je vključenih 27 milijonov članov v več kot 87.000 športnih društvih, je Nemška športna zveza (DSB). A čeprav je v Nemčiji v društva vključenih kar 32,9 odstotka prebivalstva, ima Slovenija za 0,2 odstotka večjo zastopanost športnih društev glede na celotno število prebivalstva. Že zaradi teh podatkov bi morali snovalci športnega sistema spoznati, da so športna društva na Slovenskem eden najpomembnejših družbenopolitičnih temeljev, ki pa so jih v zadnjem desetletju po balkansko izkoristili. Zato jih morajo pravno in zakonsko zavarovati ter jih usmeriti k tržnemu sistemu in ne k monopolu. Treba je ustvariti ozračje, v katerem bodo društva, gospodarske družbe, zavodi, javni in zasebni, tekmovali med seboj, saj se bo s tem izboljšala kakovost športnikov in servisnih storitev za državljanje.

Med omenjenimi 6.000 športnimi društvi je v preteklem desetletju prišlo do velikanske nepreglednosti, ne ve se natančno, kdo pije in kdo plača. Le še malokdo samoiniciativno investira. Zato tako klavrna infrastruktura. Če bi predstavniki društev razpolagali s čistimi računi, bi bilo gotovo drugače. Tako pa v društvih vladajo večne skrivalnice in stihija. Vse transakcije bi namreč morale biti jasne, to je zapisano tudi v 7. členu zakona o društvih, po katerem je delovanje društva javno. Pri nas pa v nasprotju s transparentnostjo na evropskih trgih v medijih ne moremo zaslediti višine zneska, ki ga je društvo iztržilo pri prodaji nekega športnika. Poslovanje je

prikrito očem javnosti! Naša društva se obnašajo, kot da že delujejo po načelu gospodarskih družb, v katerih so poslovne skrivnosti legalne in v katere bi se morala naša paradna športna kljuseta že zdavnaj prestrukturirati.

Siva ekonomija V zaključnem računu morajo društva zajeti vsa finančna sredstva, s katerimi razpolagajo. Nadzor nad finančnim poslovanjem društev opravlja računsko sodišče, ki ima nadzor nad porabo javnih sredstev. Na žalost pa športna društva v praksi zakonskih določil še vedno ne upoštevajo dosledno. Leta 1995 je zaključne račune oddalo denimo le 35 odstotkov vseh športnih organizacij, po tem letu se je ta odstotek drastično večal.

Treba pa se je dotakniti še enega problema slovenskega športa, to je sive ekonomije. Obseg sive ekonomije je namreč v našem športu večji kot v drugih dejavnostih! Pogled v zaključne račune športnih organizacij kaže na to, da registrirani prihodki ne morejo zadostovati za financiranje vseh njihovih aktivnosti. Pomembnega deleža prihodkov namreč ne prikazujejo v zaključnih računih. Takšno poslovanje pa seveda ne more biti v dolgoročnem interesu razvoja športa, ki se bi moral prilagoditi najnovejšim pravilom pravne države in tržnega gospodarstva. Šele s korektnim in transparentnim spremljanjem trošenja bo slovenski šport končno posloval v skladu s finančnimi predpisi, ki bodo ne nazadnje tudi v interesu največjih pokroviteljev, darovalcev in profito motiviranih naložbenikov. **D**

Rašo je velikan

Esad Babačić

Tako slabega nasprotnika, kot je bil minuli teden Strasbourg, v Tivoliju že dolgo ni bilo. Morda se je prav zato komu zdelo, da je bila Olimpija v četrtek zvečer še posebej vroča.

Res škoda, da nekateri naši »strokovnjaki« ne znajo razlikovati med »indijanci« in pravimi košarkarji, ki se jim sem in tja pripeti slab dan. Tisto nikakor ni bil slab dan, ampak preprosto realno stanje stvari. Kako je, kadar se v Tivoliju prikaže vsaj približno resno moštvo, smo se lahko prepričali že čez nekaj dni, ko se je soliden srbski kolektiv z nekaj pristnimi izdelki domače šole malce pošalil z našimi uvoženimi eksponati. Kaj več kot hec ti po takšnih polomih res ne ostane. Ne bi rad kvaril že tako klavrnega razpoloženja v novem strokovnem štabu, ki dela v zares težkih razmerah, toda nekatere zadeve se mi ne zdijo tako samoumevne kot nekaterim kolegom. Tako se recimo čudim nakupu Johnsona, ki ni po ničemer boljši od večine košarkarjev, ki so prišli v kompletu z Modul group. V primerjavi z Oliverjem se zdi popolnoma nebogljn, zato ne vem, kako lahko »prva roka Evrope« presedi večino tekme. Seveda je mogoče, da se motim, kajti resnica je včasih očem skrita. Kako se lahko zmotimo, ko gre za igralca, nam pove primer Nesterovič. Rašo je že nekaj časa na udaru kritik, saj naj bi bil njegov učinek daleč od tistega, kar od njega pričakujejo. Tudi domača javnost je že nekaj časa skeptična glede njegovih iger v dresu San Antonia, zato se ne čudim, da so ga nekateri že odpisali. Toda prava resnica o igri našega kapetana je prišla z najmanj pričakovane strani. Drugi najboljši mož San Antonia Emanuel Ginobili se je uprl vsem škodoželjnežem in jim pojasnil, zakaj je naš košarkar nepogrešljiv člen njegovega moštva. Tako kot so mnogi že opazili, Nesterovič ni suženj statistike, zato se njegovega deleža ne da videti v številkah. Argentinec je opozoril na nesebičnost, pravočasnost in odlično predvidevanje našega centra, ki ima odličen občutek za prostor in čas, kar je prvi pogoj za slehernega vrhunškega košarkarja. Igrati v senci takšne veličine, kot je Tim Duncan, ni ravno žalitev; prej bi rekel, da gre za čast, ki morda ne bo doletela nobenega Slovenca več. Namesto da bi bili ponosni, ker imamo v tako visoki družbi tudi svojega človeka, se nenehno sprašujemo, ali bi bil lahko še boljši, kot je. Čas bo, da se spustimo na realna tla in enkrat za vselej priznamo, da nismo tako pomemben člen vesoljne zabave, kot si to pogosto domišljamo. Verjetno nam bo potem laže.

Na 11.300 km dolgi poti do Torina, kjer se bodo 10. februarja začele 20. zimske olimpijske igre, se je OLIMPIJSKI OGENJ "ustavil" tudi v Sloveniji. V Novi Gorici je olimpijsko plamenico prvi ponesel Jure Franko, junak ZOI v Sarajevu leta 1984.

Slovenski slalomisti so tudi v Kitzbühlu nastopili precej klavarno. Še dobro, da imamo veterana JURETA KOŠIRJA, ki mu je uspel veličasten rekord – 15 zaporednih uvrstitev za točke svetovnega pokala na znameniti strmini Ganslern, na kateri je leta 1999 tudi zmagal.

Specialci niso niti nezgodno zavarovani.

Spolitizirana policijska peticija?

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven

Policijski specialci opozarjajo, da je stanje v njihovi enoti nevzdržno, zato so podpisali nekakšno peticijo. A stanje je bilo enako tudi tedaj, ko je vladala druga politična opcija.

Odkar je pred dobrim letom prevzela vodenje države desna politična opcija, se kar naprej soočamo s protesti. Kar nenadoma so ljudje odkrili, da jim ne gre najbolj rožnato. Kriva je seveda vlada, kdo pa drug. A vendar se vzroki za nezadovoljstvo vlečejo še iz časov, ko je bila na oblasti druga politična opcija.

Pred dnevi so nezadovoljni postali tudi policisti. In to celo najelitnejši, policijski specialci. Približno pol enote je podpisalo peticijo, v kateri so opozorili na pomanjkljivosti, ki jim onemogočajo popolno predanost njihovim nalogam.

Tako med drugim opozarjajo, da so njihove plače prenizke. Človek se mora seveda strinjati z njimi, saj so pripadniki posebne enote v službi praktično štiriin-

dvajset ur na dan skozi vse leto. Škandalozno je tudi to, naj pri delu, ki ga opravljajo, sploh ne bi bili nezgodno zavarovani. Opozarjajo, da je kar tretjina voznega parka specialne enote preprosto za na odpad. Že dve leti pa sta minili, odkar so jim odvzeli strelišče. To pomeni, da ne morejo trenirati oziroma obnavljati svojih veščin; če bi jih kam na hitro poklicali, je vprašanje, ali bi tja sploh prišli zaradi izrabljenih avtomobilov. Bog

Policiste izrabljajo za politične cilje.

ne daj, da bi se jim pri opravljanju naloge kaj zgodilo, ne oni in ne njihovi svojci ne bi dobili nobene nadomestila. Besni specialci med drugim zahtevajo odstop svojega poveljnika, od ministra pa takojšnje ukrepanje oziroma odpravo stanja, kakršno je zdaj v specialni policijski enoti.

Jih spet nekdo izrablja? Seveda imajo popolnoma prav, takšno stanje je res nevzdržno. Pa vendar, strelišče so izgubili še v času, ko je državo vodila druga politična opcija, in tudi avtomobili niso postali muzejska vrednost šele v zadnjem letu. Prav tako jim zdajšnja vlada ni kar čez noč odvzela zavarovalnine. Vsa pretekla leta se je dogajalo prav to, kar se jim dogaja zdaj. Zakaj torej niso protestirali v času Ropove ali pa

še celo Drnovškove vlade? Povsem upravičeno se tako pojavlja sum, da specialno enoto policije spet nekdo uporablja za dnevno-politične potrebe. Ducat let nazaj se je to namreč že zgodilo. Policijski specialci so bili protizakonito opremljeni celo s protiklepnimi raketami. Preprečiti bi morali kvazidržavni udar. Verjetno so odigrali svojo vlogo in smo potem nanje pozabili. Tedanji vladajoči garnituri, ki je bila prepričana, da bo za vekomaj na oblasti, se očitno ni zdelo več potrebno skrbeti za specialce. Oprema se je starala, plače so ostajale bolj ali manj enake, za specialce se ni brigal nihče.

Danes posebna enota policije spet postaja zanimiva. Zdi se, kot bi specialce poskušal nekdo naščuvati proti oblasti. Ali se načrtuje nova Depala vas? **D**

Leto dni nižja zaporna kazen

Višje sodišče je menilo, da strel v glavo ranjeni partnerki ni bil nizkoten, pač pa normalen umor.

Višje sodišče je spet enkrat pokazalo razumevanje za obtožnica in mu zmanjšalo kazen. Za leto dni je tako zmanjšalo zaporno kazen 39-letnemu Jožefu Dolšaku iz Celja, ki je bil obsojen za umor svoje nekdanje zunajzakonske partnerke. Dejanje se je zgodilo decembra 2004. Skupno življenje Dolšaka in sedem let mlajše Darinke Končan je po daljšem času preprirov očitno prišlo do konca. Končanova se je skupaj s 16-letno hčerko, ki sta jo imela z Dolšakom, zaradi pogostih preprirov in neurejenega stanja v domačem stanovanju večkrat zatekla k sestri, približno mesec dni pred umorom pa je Dolšaku sporočila, da je odšla dokončno. Dolšak se z odhodom partnerke in hčerke nikakor ni mogel sprijazniti,

zato jo je začel zasledovati in ji groziti. Končno jo je enajstega decembra prestregel in ji spet zagrozil. Svoje grožnje je podkrepil s pištolo. Darinka je seveda začela bežati, Jožef pa je nato večkrat ustrelil za njo in jo ranil. Še sam je stekel za Končanovo, jo dohitel na igrišču pri bližnji šoli in jo usmrtil s strelom v glavo.

Za umor iz nizkotnih pobud so mu odmerili petnajst let zopora. Višje sodišče pa je odredilo, da ni šlo za umor iz nizkotnih pobud, ampak za »normalno obliko umora«. Očitno je torej po mnenju višjih sodnikov lov na pobeglo partnerko in potem krogla v glavo normalna in s tem seveda blažja oblika, da nekoga spraviš s sveta. Dolšak bo torej po sodbi višjega sodišča za zapahi štirinajst let.

Duhovnik osumljen pedofilije

Župnika iz Artič osumili več primerov zlorabe otrok. Po zaslišanju dušnemu pastirju odredili hišni pripor.

Že decembra lani je štiriindvajsetletnica ovadila 64-letnega župnika iz Artič Karla Jošta, da jo je pred približno dvanajstimi leti spolno nadlegoval in zlorabil. Njeno ovadbo je tožilstvo samo zabeležilo, saj več niti ni moglo storiti; od domnevnega spolnega nadlegovanja je minilo že več kot deset let in zadeva je po zakonu zastarala. Potem pa so se pojavile prijave, po katerih naj bi bil artiški dušni pastir v zadnjih petih letih zlorabil še približno deset otrok iz svoje župnije. Te zadeve pa, kolikor so resnične, seveda še vedno niso zastarale in uvedena je preiskava. Kriminalisti so duhovnika odpeljali k preiskovalnemu sodniku v Krško, ta pa je za osumljenca odredil hišni pripor. Duhovnika so tako odpeljali v duhovniški dom v Mariboru, saj župnija Ar-

tiče spada v mariborsko škofijo, kjer naj bi počakal, da se obtožbe razčistijo.

Že zaradi obtožb prvega dekleta, ki je javno spregovorilo, naj bi se bil menda duhovnik zagovarjal pred svojim škofom. Očitno je bil dovolj prepričljiv, da je ostal na službenem mestu in tudi sankcij proti njemu (v okviru Cerkve) ni bilo. Na zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom pa se menda sploh ni želel zagovarjati. Takoj po sporočilu o priprtju duhovnika se je po spletnih straneh pojavil kup psovka na račun duhovnikov in Cerkve v celoti, nič pa še o očitnem domnevnem zlorabljanju otrok. V Artičah, kjer je duhovnik služboval okoli tri desetletja, nekateri trdijo, da je vsa leta zlorabljal otroke, drugi pa zatrjujejo, da so vse obtožbe izmišljene.

BESNEL IN ZAŽIGAL Dva Koprčana v zatonu najstniške dobe sta se pred dnevi ponoči prevažala v meganu po avtocesti od Razdrtega proti Senožečam. Podprta z maligni sta se sprla in lastnik je vrgel sopotnika iz avtomobila. Le-ta je v besu skakal po avtocesti, dokler ga niso, še preden ga je kdo povozil, pobrali policisti in ga izročili dekletu v hrambo. A užaljeni Koprčan je po vrnitvi v rodno mesto opazil znančevega megana. Kupil je bencin in ga zažgal. Napravil je za pol milijona škode, ker pa je na kraju požiga mahal proti možem v modrem, so ga le-ti naložili v mario in mu preskrbeli prenočišče.

OBJOKANI RAZBOJNIK Zvijačo in še silo je uporabil razbojnik, ki je želel priti do izkupička kioska na Vodnikovih v Ljubljani. Razbojnik najstniškega videza in po vsej verjetnosti tudi let je prodajalki najprej natvezil, da gori zadnja stena kioska. Ženska je odprla zadnja vrata, da bi požar pogasila oziroma pobegnila pred plameni. Prav na to pa je čakal tolovaj, ki se je na zločinsko raboto podal s pištolo. Prodajalko je podrl in pritisnil ob tla. Prisebna prodajalka pa ga je tedaj poprsila s solzilcem in kljub pištoli jo je mladec pobrisal. Kesal se sicer ni, objokan pa je bil vseeno.

EVJ ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEMICA

ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo

blizina

domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Atomiki se resno pripravljajo na EMO.

Resne priprave

EMA je vsak dan bliže, eden največjih favoritov pa je prav gotovo skupina, ki je v lanskem letu požela največ uspeha na glasbeni sceni tako doma kot tudi v tujini – Atomik Harmonik. Svoj nastop na EMI so vzeli nadvse resno in vadijo kot še nikoli. Svojo ekipo so okrepili z dvema spremljajočima vokaloma – to nista nihče drug kot Alenka in Simon iz skupine Bepop. Povabilu atomskih harmonik sta se seveda z veseljem odzvala, saj že imata izkušnje z nastopa na Emi, kjer sta nastopila leta 2003.

Koreografijo za nastop je pripravila Kristina Mišovic iz plesne skupine NC Dance pod vodstvom Nevenke Celarc. Špela in Špelca bosta oblečeni v kreacijo Barbare Plavec, ki je naredila razgibano in pisano kombinacijo – natančno takšno, kot se najbolje ujema s skladbo. Na EMI bodo atomiki nastopili kot 8. med 14 finalistov, s svojo pesmijo pa poskušali narediti kar najboljši vtis na zahtevno publiko in žirijo, ki bo odločala o zmagovalcu in potniku v Grčijo, kjer bo potekal letošnji Eurosong.

Dajo ti vse!

Spremenjena zasedba skupine Šank Rock je prve dni letošnjega leta izkoristila za snemanje videospota. Videospot so posneli za skladbo Dam ti vse, s katero je skupina decembra prvič predstavila novega kitarista Rokija Petkoviča, ki je pri najnovejši uspešnici sodeloval tudi kot avtor glasbe.

Šank Rock je posnel videospot za skladbo Dam ti vse.

Tudi tokrat se šankrockovci niso želeli ponavljati, zato se niso odločili za kakšnega izmed uveljavljenih režiserjev, s katerimi so v preteklosti že sodelovali, ampak so snemanje spota prepustili produkcijski ekipi Zorec – Uran. Kljub nizkim temperaturam je enodnevno snemanje potekalo v zapuščenih prostorih stare velenjske elektrarne, v kateri je bilo ozračje zaradi nekaterih posnetih scen zelo 'naelektreno'. Po dve leti starem koncertnem albumu Na mrtvo v živo in leta 2003 izdanem zadnjem studijskem albumu Vzemi ali pusti je skupina napovedala nov studijski projekt. Izid še nenaslovljenega albuma ja napovedan za letošnjo jesen, kar za skupino pomeni še eno zelo delovno in prekratko leto.

Zabavljaj Kevin

Kevin Federline, mož Britney Spears, želi odpreti nočni klub, vendar je pri tem naletel na ne malo težav. Ker ni veliko ljudi, ki bi želeli poslovati s Kevinom, je moral za investiranje v najnovejši projekt zaprositi svojo ženo. Vendar pa

Britney in Kevin sta tema tračarskih časopisov.

Britney ni navdušena nad tem, da bi njen mož noči preživel v nočnem klubu, čeprav bi bil njegov lastnik. Vendar naj bi bilo Kevinu uspelo prepričati Britney, da se pogovori s svojimi prijatelji, družino Maloone, ki ima v lasti hotele Palm in igralnice v Las Vegasu, ali bi želeli investirati v nočni klub. Kakor koli že, Kevin nadvse dobro živi na račun svoje poplepotičke.

Debela dekl'ca (No.: 2)

Werner je lani skupaj z Brigito Šuler ustvaril eno večjih uspešnic Hej mala, opala, letošnje leto pa kar takoj na začetku nadaljuje z novo. Tokrat gre za predelavo dobro znane uspešnice Debela dekl'ca, ki jo je Werner oživil v turbo preobleki. Zvoke »debele deklice« je že mogoče slišati na radijskih postajah. Nasmejani pevec pa poleg svoje glasbene kariere skrbi tudi za nekatere druge izvajalce, kot sta Saša Lendero in Maja Blagdan, med drugim pa je napisal vrsto uspešnic za mnoge izvajalce zabavne glasbe, kot so: Helena Blagne, Natalija Kolšek, Natalija Verboten ... Energije mu torej še ne zmanjkuje.

Najdi.si

Noviforum d.o.o., Ljubljana

Išči pametneje.
www.najdi.si

Kretničar

Magična gledalka

Intervjuvanec je bil zvezda hrvaške televizije Denis Latin. Ta čas je v statusu zadnjega opomina pred odpustom, a po mesecu prisilnega premora se pripravlja na nova snemanja oddaje Latinica.

V nedeljo zvečer ga je v oddaji Intervju ob 22. uri gostil Lado Ambrožič. Imeti intervju z novinarskim kolegom iz sosednje Hrvaške je velik izziv za starega novinarskega mačka, kot je Ambrožič. Če je to v času, ko se o Latinu veliko govori in piše, še posebej. Njegova oddaja Latinica, ki je govorila o zapuščini hrvaškega predsednika Tuđmana, je namreč tako vznemirila poslance HDZ v saboru, da so namesto o finančnem položaju HTV govorili o neprimernosti te oddaje. In škandal je bil tu. Latin je bil končno spet na udaru in to je očitno za novinarje čas, ko morajo iz sebe in iz svojega imena iztržiti čim več. Latina so podprli v novinarskem društvu, očitno ga podpirajo tudi gledalci, le podporo dela politike in generalnega direktorja HTV Mirka Galića je izgubil.

Škoda je, da Ambrožič ni podrobneje povprašal, katere izjave in navedbe v sporni Latinici so tako ujezile politike, a očitno je bil bolj kot oddaja sporen čas, v katerem je bila predvajana. Latin ugotavlja, da sta se srečala dva mita – Ante Gotovina in njegova aretacija, ki je bila za hrvaško politiko hud udarec, in njegova oddaja o zapuščini Franja Tuđmana, slednja pa seveda tudi ni tako bleščeča in se ne nanaša samo na »osvobodilno vojno.« Gre za stvar ocene in okusa,« je dejal Latin.

Latin, ki ga je dr. Slaven Leticica označil za novinarja, ki ruši tabuje in je vest naroda, zdaj ugotavlja, da je nadzor nad mediji čedalje bolj prefinjen. Za HTV se je vedelo, je dejal, da je bila do leta 2000 izrazito HDZ-

jeva, torej politična televizija. Zdaj to ni več, ampak atmosfera še vedno ni dobra.

Ambrožič je Latina povprašal še o prezrtih temah, kot je privatizacija in z njo povezane goljufije, poročanju z bojišč, karieri, ki jo je kot mlad novinar bliskovito naredil, pa tudi o kolegih novinarjih, ki so bili srbski nacionalisti. Tudi ti so v času Tuđmanove dobe kmalu izgubili službe in Latin pravi, da bi jih vzel nazaj. Da bi jih, če bi se mu uspelo s kandidaturo za odgovornega urednika na neki način rehabilitirati. Zdi se, da je pravzaprav s tem stavkom postalo jasno, zakaj Latin ni postal

odgovorni urednik na HTV. Morda je celo tako prav, saj bi bili gledalci, ki jih tudi v Sloveniji ni malo, prikrajšani za občasno izvrstne oddaje o problemih na Balkanu.

Intervju je minil v dialogu dveh izkušenih novinarskih peres in za izbor in vodenje si tako voditelj kot RTV Slovenija zaslužita visoko oceno. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Konec tedna se bo začel kakor zgodba iz knjige. Zdelo se vam bo, da bodo celo drevesa lahko govorila in vode šepetale. Kmalu pa se boste počutili manj ekskluzivno in prišli nazaj na realna tla. Torek bo umirjen.

Bik
21.4.-21.5.

Morali boste posredovati med svojimi prijatelji, da se ne bi do konca sprli. Morali pa boste poiskati pomoč, da se boste elegantno izvlekli iz nevhvaleznega položaja in ohranili obojestransko prijateljstvo. Srečno!

Dvojčka
22.5.-21.6.

Govoriti je nadvse lahko, narediti kaj pa težko. Zdelo se vam bo, da ljudje ne reagirajo več tako dobro na vse, kakor so včasih, in se vam bo zdelo za malo, da vas ignorirajo. Vendar se boste znašli in našli pravi ukrep.

Rak
22.6.-21.7.

Darilo, ki ga pripravljate za nekoga, se vam bo na moč izplačalo, saj vas bo ob veselju obdarovanca preplaval val dobre volje. Pripravite se, da se boste odpravili na skupen izlet. Konec tedna boste morali preusmeriti pozornost.

Lev
22.7.-21.8.

Počutili se boste večvredne in zelo pametne predvsem zaradi pohval, ki ste jih deležni zadnje čase. Toda še prekmalu se vam bodo odprle oči in se boste morali nekoliko umakniti nazaj. Delo vam bo odlično napredovalo.

Devica
22.8.-21.9.

Nekoliko se boste dolgočasili, ker se vam ne bo zdelo, da se kaj pretresljivega dogaja. Ozračje doma bo postalo moreče, ko boste povedali preveč osebnih stvari. Potrudite se, da se vsi čim prej pomirijo, saj vendar ni vredno vznemirjanja.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Morda ne boste poznali vseh odgovorov, vendar vam bo kljub temu uspelo prepričati neko stranko, da je to, kar ste naredili zanjo, v tem trenutku zanjo najugodnejše. Veliko vetra bo vzdignila vaša udeležba na nekem seminarju.

Škorpion
23.10.-21.11.

Vaša služba vas bo močno skrbelo, saj je očitno, da vam nekdo meče pole na pod noge. Toda ne skrbite, dovolj močni boste, da boste človeka ugnali. Doma bo vse v redu, čeprav se že dlje časa nečesa bojite.

Strelec
22.11.-20.12.

Zdelo se vam bo, da se vam smeje vse, kar pogledate. No, kmalu bo bolje, ko si boste priskrbeli pravo zaščito. Veliko dela boste imeli prav za konec tedna, a boste vse uredili tako, kot je treba in še bolje.

Kozorog
21.12.-19.1.

Pomislili boste na določeno osebo, ki se bo takoj nato pojavila pri vratih ali pa vam bo telefonirala. Vse, kar ste ji imeli povedati, vam bo povedala že sama in se boste lahko dobro imeli brez skrbi in preglavic.

Vodnar
20.1.-18.2.

Nekoliko vam bo nagajal avto oziroma prevozno sredstvo, ki ga uporabljate. Imeli boste dovolj vsega slabega, kar se vam dogaja, in si zaželeli iti daleč proč od ljudi, ki so vas prizadeli. Morda boste za kak dan lahko uresničili željo.

Ribi
19.2.-20.3.

Ostro želo usode vam ne bo dalo miru. Delo, ki ste ga oddali v dobri veri, da je vse v redu, ne bo dobro sprejeto in ga boste morali popravljati. Ko bo to narajeno, si boste globoko oddahnili. Vaš dobri prijatelj vas bo obiskal.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

RadioDur

28 založb in skoraj 400 knjižnih naslovov

Samorog

Velike misli,
dogodki in osebnosti preteklosti,
žive teme sedanjosti,
literarni junaki in njihove zgodbe,
pesniške širine duha in
praviljična obzorja sveta.

Kot član kluba nimate nobenih obveznosti v klubu

Knjižni klub Samorog, Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana, telefon: 01 433 43 06,
e-pošta: knjizni.klub@samorog.com, splet: www.samorog.com

	SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	DOHODEK IZ OBRESTITI	KÖLNŠKI NADSKOF (TUDI ANNO)	PREBIVALEC KASTILJE	OČKA	ENOTA ZA ABSORB. DOZO SEVANJA	
	VIKINŠKA LADJA							
	ATLETINJA STRASKOVA							
	VOZILO Z ENIM SEDEŽEM							
	ŠTIP			STONE KUNTNER			POKLON DARILO	
	GL. MESTO MOLDAVIJE			SMUČARSKI KLUB				
	POLITIČARKA GHANDIJEVA					GRŠKA IGRALKA PAPASOVA	KOVINSKI DENAR	
DEMOKRACIJA	PETE SAMPRAS	MEDNAROD- NA ŠPORTNA PRIREDITEV	ZNESEK ZA TABORJENJE	ZAMISEL, DOMISLICA	GLIVIČNA KOŽNA BOLEZEN, GOBICE	KAREL LAMAC	POGOST VEZNIK GR. MUZA PETJA	KOS LESA KI SE ZABIJE GRŠKI FILOZOF
PORIVANJE								HERCEGOVEC
PRODAJALEC SLADOLEDA								PODOLGOVAT VOTEL PREDMET
DEMOKRACIJA	PRIPADNIK IBEROV VOJAK					SLAVNA PEVKA SL. PISATELJ (FRANJO)		ČEŠKA IGRALKA BEROVA NEON LETALIŠČE PRI TOKIU
RIBA SMUČ (KNJIŽNO)				VRSTA ATLETA FR. SLIKAR (JOSEPH)				
OPREMA						ITALIJANSKI SKLADATELJ (GIOVANNI MATTEO)		GRŠKO IME TURŠKEGA MESTA ENEZ RIMSKI CESAR (MARK AVRELIJ)
DRUGI RIMSKI PAPEŽ			ZNAK ZA IRIDIJ ZORANA ZEMLJA		RAFKO IRGOLIČ	NAVPIČNA RAZPOKA V SKALOVJU	RASTLINA ZA IZDELAVO METEL ORANJE	
JAPONSKO IME ZA LUKO TAILEN					DENAR ZA POT KAREL TOMAN			
NEKDANJI KOŠARKAR BEČIČ					POPRAV- LJALEC TEKSTOV			
JEZERO NA OTOKU LUZONU				DEMOKRACIJA	TOMO CESEN		KRAJNA IRSKEM (IZ CRK SANA)	VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI

Rešitev prejšnje križanke

DNKA, ROKOKO, EVA
RAS, NAROD, SV, NEN,
AKA, AMA, ISTOVETNOST,
SK, STAVANGER, KAKI,
MALONE, EBONIT, ENI,
GRM, BANAS, TIL, GABRC,
SLA, ASNA, ELIO, STIH,
LIMITA, OMAKA, PACARIJA,
REZAJ, TVAR, KAD, OHARA

Nagrajenci 2. številke

- 1. nagrada:** TONI KOBAN,
C. zmage 18, 1410 Zagorje
- 2. nagrada:** EMIL URBANC,
Kraška 5, 1380 Cerknica
- 3. nagrada:** ANGELA PINCOLIČ,
Krka 43/a, 1301 Krka

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

Nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige Nove revije iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite
in najpozneje do 2. 2. 2006
pošljite na naš naslov:

Demokracija, p.p. 4315,
1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

› **23.1.1295** so ustoličili papeža Bonifacija VIII. To je bil zadnji papež, ki se je zavzemal za prvenstvo Cerkve nad vsem znanim svetom.

› **23.1.1937** je odpotovala v Španijo prva skupina Jugoslovanov, ki so se bojevali v španski državljanski vojni. Ker so bili na strani komunistov, so jim bila v času socializma ta leta priznana v pokojninski dobi.

› **24.1.1705** se je rodil eden najslavnejših pevcev kastratov Farinelli, s pravim imenom Carlo Broschi. Bil je eden največjih pevcev v zgodovini opere, znan po trličkih in koloraturah.

› **24.1.1712** se je rodil kralj Friderik II. Veliki. Prusiji je zagotovil položaj vesile. Ko sta nekoč v igralnici z nekim čevljarjem veliko izgubila, je bil kralj obupan. Čevljar ga je potolažil z besedami: »Se ne da pomagati, veličanstvo! Jaz bom še naprej pribijal podplate, vi pa boste ... no, naložili boste nove davke!«

› **25.1.1460** se je s požarniškim mirom končala vojna za celjsko dediščino.

› **25.1.1874** se je rodil angleški pisatelj in dramatik William Somerset Maugham. Ko je dopolnil 80 let, je pojasnil, kako je tako čil dosegel visoko starost: »Vsak dan sem naredil dve težki vaji: zjutraj sem moral vstati, zvečer pa leči v posteljo.«

› **26.1.1827** so dobili potomci starih Inkov svojo državo – Peru.

› **26.1.1883** se je v Selščku pri Cerknici rodil slovenski slikar in ilustrator Maksim Gaspari.

› **27.1.1832** se je rodil britanski matematik Charles Lutwidge Dodgson, ki je pod psevdonomim Lewis Carrol napisal pravljično zgodbo *Alice v čudežni deželi*.

› **27.1.1918** so začeli v Puli demonstrirati proti vojni mornarji v vojni mornarici.

› **27.1.1967** so v vesoljski ladji Apollo, ki se je pripravljala za polet na Luno, tragično izgubili življenje trije ameriški vesoljci. Med njimi je bil tudi Ed White, prvi Američan, ki se je sprehodil v vesolju.

› **28.1.1784** se je v Jakulinih pri Šmarjah rodil avtor prvega slovenskega strokovnega dela o vinogradništvu in vinarstvu Matija Vertovec.

› **28.1.1891** so odprli železniško progo Ljubljana–Kamnik.

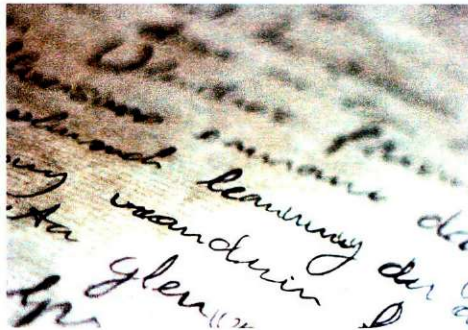
› **29.1.1861** so v Trstu ustanovili prvo slovensko čitalnico.

› **29.1.1876** se je rodil španski pisatelj in pesnik Vicente Blasco Ibanez. Ko je nekoč obiskal manjšo gimnazijo, mu je profesor predstavil najbolj nadarjene dijake. Ibanez je vprašal najbližjega: »Kdo so bili največji pesniki na svetu?« – »Homer, Vergil, Dante in vi, samo da nisem dobro slišal vašega imena,« je v svetu spoštovanju izjavil dijak.

POGLED NAZAJ (OD 23. 1. DO 30. 1.)

Prvi slovenski pesnik

Ne drži, da je bil prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik, ampak je bil to pesnik in skladatelj Pavel Knobel. Rodil se je **24. januarja 1765** na Orehku pri Postojni. Leta 1801 je v Kranju izdal prvo slovensko samostojno zbirko posvetnih pesmi z naslovom *Štiri pare kratkočasnih novih pesmi od Pavla Knobeln skovane inu Kranjcem v spomin dane*. Torej niso prva slovenska pesniška zbirka Vodnikove *Pesme za pokušino*, ki so izšle v Ljubljani šele februarja 1806, ampak Knobleva zbirka.

Seveda smo dolžni pojasnilo, od kod sramežljivost literarne zgodovine. Verjetno veliko pojasni naslov ene izmed objavljenih Knoblovih pesmi – *Od perdca*. Pravzaprav je šlo za vzgojno pesem, s katero je Knobel ironično obsojal takrat na splošno uveljavljeno spuščanje telesnih plinov.

Seznamimo se z začetkom pesmi *Od perdca*: »Kdur enga jetnika/ iz ječe spusti/ ga hvala velika/ povesd doleti./ Naš starš' dobra dela/ še nejsjo poznal./ sapo, ke je bla zrela./ so v čevah držal./ Arcat se poflisa/ Nu vsakmu povej./ de perdec se skisa./ če vunkej ne grej...« Med vsako kitico (pesem je namreč dolga) se je ponavljal refren z naslednjim besedilom: »Napnimo fagot./ Perdimo povesd./ Tiberju na čast./ K' je dal to oblast!«

Umetni biseri

25. januarja 1858 se je rodil japonski pridelovalec biserov Kokichi Mikimoto, ki je leta 1913 odkril način za umetno spodbuditev nastanka bisera v biserni školjki. Po številnih poskusih je spoznal, da je najboljši stimulant za tvorbo bisera lahko majhen delček biserne matice, ki se vstavi neposredno v tkivo školjke. S tem pridobivajo bisere, ki so popolnoma izdelani iz biserovine. Vzgojeni biseri so se zaradi tega po videzu in sestavi zelo približali naravnim.

Sedaj v ostrige vložijo drobne polirane kroglice biserne matice. Na vrvi pritrjene

oplemenitene ostrige potem s splava spustijo v morje, kjer jih potapljači oskrbujejo, dokler biseri niso zreli.

Oton Župančič

V Vinici se je **23. januarja 1878** rodil pesnik Oton Župančič (*Čaša opojnosti*, *Samogovori*, *Zimzelen pod snegom*, *Veronika Deseniška* ...). Na Dunaju je študiral zgodovino in zemljepis. Med drugim je bil gledališki dramaturg v Ljubljani, po Aškerčevi smrti pa mestni arhivar. Leta 1820 je spet postal dramaturg, nato pa upravnik Slovenskega narodnega gledališča.

Pridružil se je članom slovenske moderne. Poleg pesništva je ustvarjal tudi v dramatik, esejistiki in kritiki. Pesniti je začel sočasno s Kettejem, Murnom in Cankarjem, vendar je dosegel vrh šele po Kettejevi in Murnovi smrti. Na Župančiča je najprej vplivala starejša in novejša romantična poezija, nato Aškerc in ljudsko pesništvo, po prihodu na Dunaj pa še dekadenca in simbolizem. Iz

dekadence je prevzel čutni individualizem, melanholijo ter ritmične, zvočne in metaforične učinke. To se posebno kaže v zbirki *Čaša opojnosti*. Šele v njegovi zadnji zbirki *Zimzelen pod snegom* je spremenil slog. Razvil se je v umirjenega, na klasično tradicijo oprtega racionalno čustvenega pesnika.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Nevarna igrača

Slavnostni govornik v Dražgošah in medijski ljubljenelec uspešno nadaljuje s svojim populizmom. Kljub temu se pritožuje nad TVS, češ, za Dražgoše dve minuti in pol, za Osankarico minuto in pol, za rokomet nič, zato pa za posvetitev škofa dve uri in pol. Navedena razmerja niti za tisto nedeljo ne držijo. Če pa dodamo še, da so športni prenosi skoraj vsak dan, da sta Dražgoše in Osankarica vsako leto, posvetitev škofa pa le izreden dogodek, potem populist potrди svojo manipulacijo. O stroškovnih razmerjih niti ne bi govoril, pa vseeno se je treba zamisliti nad dragimi športnimi prenosi. Velikokrat se zgodi, da bogatejše nacionalne TV v Evropi športne prenose prepustijo skupnemu Eurosportu. Ko pa že govorimo o nedeljah, potem lahko celo ugotovimo, da naši nacionalniki ni dovolj skoraj celodnevni šport na drugem programu, ampak si vzame še nekaj ur na prvem programu. Veliki besedni manipulator, ki je pred leti v DZ fizično napadal, opoziciji grozil z vsemi sredstvi, je z vodenjem LDS dobil nevarno igračo, pa ne le za stranko, ampak tudi za Slovenijo.

Že pred mnogimi leti je nekdanja dopisnica Dela iz Gorenjske poročala o medvojni tragediji v dolini Radovne. Navedla je tudi neposredne razloge za grozovito smrt domačinov. Objektivna zgodovina, ki ne izhaja iz mitov, tudi v Dražgošah ugotavlja razloge za tragedijo. Vas je bila žrtvovana za mit, zato lahko razumemo preživele domačine, da se o takratnih dogodkih nočejo pogovarjati.

Predsednika LDS seveda ne zanimajo dejstva, ampak le ena

stran medalje, pa čeprav gre za zgodovino. Še huje je, da se poigrava tudi s časom, v katerem živimo. Nujne reforme zavrača in govori, da je to stvar vlade. Kot evropski poslanec zavrača proračunski sporazum, ki je dober za Slovenijo. Govori o nespoštovanju ustavnih odločb, pozablja pa, da je bil deset let pomemben akter LDS, ki je pridelala številne kršitve ustavnih določb. Vlado izziva s problemi, ki jih ima Slovenija z južno sosedo, a sam je dolga leta vodil odbor za zunanjo politiko. Ko danes po letu dni vlado krivi, da ni nič naredila, kar zadeva razmislek o strategiji v odnosih s Hrvaško, potrjuje, da sami na tem področju niso naredili nič. Ko se vrača v mitološko zgodovino od Dražgoš do Depale vasi, potrjuje, da nimajo vizije za prihodnost. Zato tudi zavračajo vse vladne predloge. Še več, medije poziva k upor. Dvanajst let so branili monopole, omogočali socialno razslojevanje in centralizirali državo. Sedaj so ploščo obrnili. Sindikate pozivajo na boj proti reformam. Ko je bil poslanec DZ, je videl le strankarske interese, sedaj ko je evropski poslanec, govori le o interesih EU. Pri njem se zgodovina ponavlja, vendar na višji ravni.

Ernest Pušnik, Hrušica

Napad na vlado in Cerkev namesto obujanja spomina

Dražgoše je na dan proslave po izjavah v medijih obiskalo okoli 6.000 ljudi. Obujali naj bi spomine na krute čase druge svetovne vojne, ko je med drugim nemški okupator zasedel in uničeval našo deželo. V Dražgošah so partizani napadli nemško vojsko. Ko so se partizani, od katerih jih je več padlo, umaknili, so Nemci pobili še več domačinov. Množica v Dražgošah je ploskala govorniku, evropskemu poslancu in prvaku LDS, g. Jelku Kacinu, ki je, namesto da bi obujal spomine na hude čase, raje napadal vlado in Cerkev. Namesto obujanja spomina na hude čase je bil njegov cilj povzdigovanje sebe in stranke. Pozneje je to, kar je povedal v Dražgošah, ponovil na POP TV. Cinik, kot je Kacin, je to po-

čel že pred volitvami. Tako počne še vedno večina opozicijskih poslancev; ne znajo drugega kot neokusno, žaljivo, cinično, živčno, nesramno napadati vse, kar vlada predlaga ali stori. Kacin je obsodil vlado, češ da ne priznava NOB, hujskal je ljudi proti vladi. Domnevam, da je g. Kacin nekoliko mlajši in ne pozna boja tistih partizanov ali pa še veliko prej tigrovcev, ki niso bili podvrženi Dolomitski izjavi, ki je izključevala po načelu: kdor z omenjeno izjavo ne soglašja, je nasprotnik partizanov oz. OF. V vojnem času so take nasprotnike pobijali. Na omenjenem zborovanju me je, in to ne prvič, zelo presenetila popolna nevednost na žalost tokrat ne samo mladih, ampak starejših ali starih, ki so natikali na glave triglavke z rdečo zvezdo (to je pred časom počel tudi Kacin). Triglavka je bila prav posebej spoštovana kapa borcev proti italijanskemu okupatorju. V času, ko še ni veljala Dolomitska izjava oz. še potem (ker niso vsi poznali Dolomitske izjave), je bila opremljena le s slovensko tribarvnicico in ne z rdečo zvezdo! Po razpadu Italije leta 1943 so se množično pojavile triglavke, tudi na glavah osnovnošolcev, ki so jih po nalogu komunistov imenovali pionirčki, malo pozneje Titovi pionirčki. Čez noč je prišel ukaz, da je treba na kape našiti rdečo zvezdo. Ljudje so bili zbegani in niso vedeli, ali naj odstranijo zastavo in našijejo rdečo zvezdo. Po razpadu Italije tam vsaj kakšnih deset dni ni bilo partizanov, bili so le nekateri prenašalci ukazov, ki so prihajali iz notranjosti. Zmeda ni trajala dolgo, le nekaj ur, morda dan in že je prišel ukaz, da je treba takoj zamenjati kape, torej odstraniti triglavke in jih nadomestiti s titovkami, na katerih je bila rdeča zvezda. Da so v Draž-

gošah starejši natikali triglavke z zvezdo in zastavo (podobno so Rop, Kacin in sodelavci počeli v Ajdovščini), je verjetno pozabljivost odraslih, mladih pa tako nič ne zanima, kaj je res in kaj ne, niti niso mogli zvedeti resnice, ker je enoumje usmerjalo sistem. Triglavka je bila torej kapa borcev proti okupatorju v drugi svetovni vojni, in to brez rdeče zvezde! Hujskanje prvaka LDS g. Jelka Kacina v Dražgošah pa je ustvarjanje napetosti in sovraštva med Slovenci. Priporočam mu, da tega ne počne, saj je čas, da končno začnemo delati v prid vseh Slovencev. Spomini na preteklost naj sicer ostanejo, a naj ne bodo podlaga za koristi ene stranke ali celo enega strankarskega prvaka.

Silvan Štokelj, Ljubljana

«Ne morejo nas prepričati, da so nas branili domobranci»

Splošno znano dejstvo je, da je prag potrpežljivosti Slovenk in Slovencev zelo visok, saj to ugotavljamo iz vsakodnevnih razprav ter takšnih in drugačnih govorov, nagovorov in modrovanj posameznikov, predvsem tistih, ki jim je zaupan mandat ljudstva. Vendar pa se mi je v dno duše zasmilil evropski poslanec, predsednik največje opozicijske stranke in po paleti funkcij, tudi iz bližnje preteklosti, verjetno vsaj strankarskega zaupanja vreden – gospod Jelko Kacin. Njegove besede: »Če Nemci niso v štirih letih zmogli spremeniti odnosa naših ljudi do narodnoosvobodilnega boja, tudi vladi to ne bo uspelo, ne v tem in ne v katerem koli mandatu. Ne morejo nas prepričati, da so nas branili domobranci,« so plod ciničnega razmišljanja, celo sovražnosti, predvsem pa nepoznavanja vseh dejstev, ki oblikujejo današnji čas, predvsem na temah, ▶

► ki imajo vprašljivo podlago. Nastopaški govor gospoda Kacina v Dražgošah nikakor ne more biti v čast državi Sloveniji kot članici EU, temveč sodi bolj na Balkan, tja, kjer še vedno prekipujejo strasti nacionalizma in podobnih trendov mitingaške kulture. Stopnjevanje politično-militarističen govor do faze, ko ga pretrgajo vzkliki odobravanja posameznih privržencev, je bila taktika voditeljev, ki smo jih že zapisali v arhivi zgodovine. Da se je za takšen model odločil izbravec ljudstva, ki zastopa državo Slovenijo v evropskem parlamentu, ne da ni okusno, temveč je podlo.

V času, ko se pogovarjamo in usmerjamo vso energijo k združevanju, enotnosti, blaginji vseh, ki živimo v tej državi in jo skušamo ohraniti čim lepšo in prijaznejšo do naših zanamcev, se najde hujskaški politik, ki si dovoljuje s parolami boljševisma posegati v zgodovino in stroko in dajati duška zavisti na pogrebu svojih ambicij. Površnost, zavist in neznanje praviloma botrujejo sovraštvu, ki ga utrjuje zaprtost v školjko tempus perfect. Veliki mislec Osho – Bhagwan Shree Rajneesh, razsvetljeni mojster in duhovni učitelj, je dejal: »Ne urejajte sveta okoli sebe, uredite sebe. Brez vas je vse mogoče. Z vami je vse nemogoče. Vi sami ste problem.« m

Torej, gospod Kacin, tudi naslednje besede si vzemite k srcu: »Svetnik znotraj sebe skriva grešnika, s katerim se bori. Modrec je celovit, vse sprejema.« Naj Vam bodo vodilo k strpnejšemu obnašanju in govorjenju, kajti če jih boste poskušali razumeti in upoštevati, vam bodo zelo koristile.

Januš Rasiewicz, Žalec

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Tirg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

Katoliška Cerkev in njeno "bogastvo"

Stari Latinci so znali reči: »*Pecunia, si uti scias, ancilla est; si nescias, domina,*« kar pomeni: Denar je dekla, če ga znaš uporabljati, če ga ne znaš, je gospodar. Za Cerkev smo lahko veseli, ker njen obstoj ni vezan na premoženje; če kdo potrebuje dokaz za to, da je sposobna preživeti brez premoženja, naj vpiše zgodovino na tuji univerzi, pa bo začel spoznavati, da je dejansko Cerkev na Slovenskem fenomen preživetja v letih 1945 do 1990 (prim. D. Slivnik, Mag).

Ko je večni poslanec Miran Potrč pred mesecem dni zahteval podatek o vrednosti premoženja, ki ga je Cerkev dobila nazaj po zakonu o denacionalizaciji, menda ni pričakoval, da bo Slovenska škofovska konferenca sedaj vrat na nos Slovincem in Slovenkam pripovedovala, kaj in koliko je Cerkev dobila. Le-ta je to vseeno storila, čeprav tega ni bila dolžna storiti, ker bi lahko uglajenemu »tovarišu« na drugačen način pokazala, kdo mu je vendar podelil doktorat, ko pa pri nas postaja del temeljne izobrazbe vedenje, da Katoliška cerkev preмага komunizem brez pribite pare v žepu. Toda sedeti

na lovorikah je baje kristjanom tuje, razen hvala z razpelom.

Zato se poraja misel, da Cerkev na Slovenskem ni bila pripravljena na leto 1990/91, ko bi človek pričakoval, da bi se iz številnih evropskih uglednih univerz vrnilo mnogi izobraženci, ki bi jih prej naša krajevna Cerkev poslala tja na urjenje takoj po maršalovi smrti. Tako pa je bilo to rezervirano samo za peščico, medtem ko so vsi očaki čakali, kaj se bo zgodilo mogoče samo od sebe. Zgodilo se je naslednje: največji rop, ki ga slovenski človek kadar koli pomni v svoji skupnosti. Mogoče se bo celo kdo vprašal, kako je to mogoče, ko pa je Slovincu priložena poštenost. Priložnost dela tatu.

Zato je na mestu izpraševanje vesti za Cerkev na Slovenskem, koliko je naredila za to, da bi divjo privatizacijo preprečila. Zdelo se je, da je v letih po osamosvojitvi zaspala, ko se je vse to dogajalo pred njenimi očmi. Cerkev je imela samo enega, ki je ob vsaki priložnosti vpil in je bil glas vpijočega v puščavi, pa še tega smo rajši povišali v Rim, ker je včasih res pretiraval. Kje so vendar bili vsi katoliški izobraženci s Sorbone, iz Oxforda, Humboldta itd.? Kje je bila ekipa doktorsko izobraženih katoliških duhovnikov,

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106,2 MHz
UKV, STEREO, RDS

ki bi preventivno rešila slovensko šolo pred *gabrovizacijo*? Bila je le peščica enih in drugih. Vsi drugi pa so videli le priložnost v obnovi sakralnih objektov, ki je bila v večini primerov v času komunizma onemogočena. Lani je začela Cerkev na Slovenskem s kurativno, ko se je posvetila oddaljenim. A slednji vsi po vrsti sprašujejo: »Kdaj bo Cerkev začela vlagati v ljudi, ne pa v zidove?«

Že od leta 1991 Cerkev ne sme imeti izgovora, da jo pri njenem poslanstvu kdo onemogoča. Mobilizacija Slovencev v tujini v času osamosvajanja in osamosvojitve Slovenije je edinstven uspeh Cerkev na Slovenskem. A poslati duhovnike v vojsko, policijo in zapore, kar je novost zadnjih let, je minimum njenega poslanstva. Radi se pohvalimo, da imamo druge misijonarje v Afriki in na drugih celinah, pa si ljudje dobre volje želimo, da bi imeli v svoji sredi tudi duhovnika, ki bo za nas misijonar in vizionar. Dejansko pa se na mnogih področjih kaže njihova odsotnost, a za to po moje niso sami krivi. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko študentov, pripravnikov za duhovniški poklic, so poslali na študij v tujino. Zato se Slovenci sprašujemo, kje ima Cerkev talentirane duhovnike za študentsko organizacijo, za delavska gibanja, za društvo novinarjev, za slovensko sodstvo in za univerzitetne ustanove. Sramotno je za našo državo, da predsednik študentske organizacije vpije, kako bo rušil vlado zato, ker jim hoče le-ta odvzeti subvencije za žurke, pa se zgodijo Pirniče. Kako se lahko 14 let po osamosvojitvi iz spanja zbudi komunistični sindikat in kriči na Kongresnem trgu, ko bi lahko v

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

vseh teh letih Cerkev že zdavnaj ustanovila svojo delavsko gibanje. Kako lahko po 15 letih predsednik Društva novinarjev Slovenije še vedno dela sramoto vsem prebivalcem s svojo ozko izobrazbo, ko bi lahko Cerkev že zdavnaj imela v svojem objemu klub katoliških časnika. Mar ni Jurij Dalmatin, ki je bil v svojem času v istem položaju, kot je danes Katoliška cerkev v Sloveniji, natisnil Svetega pisma na tujem? Naši Cerkvi je lahko za zgled največji vizionar slovenstva dr. Lambert Ehrlich, ki je kot duhovnik na vseh področjih družbenega življenja vival upanje z besedami: »Brez vere v KRIŽ bi Slovenci že davno umrli!«

Bogomir Kmet, Ljubljana

Obletnica poboja na Pohorju

V začetku januarja so tri obletnice krvavih dogodkov med 2. svetovno vojno. V Dražgošah je bil v začetku leta 1942 spopad med gorenjskimi partizani in nemškimi silami. Po nekaj dneh so se partizani umaknili in prepustili vas Nemcem. Nemške sile so se strahovito maščevale nad nedolžnimi vaščani: pobili so vse moške, vas so požgali in ženske z otroki poslali v internacijo. Tudi poraz in poboj celotnega pohorskega bataljona je bil v začetku januarja (1943). Na prezimovališču pri Treh žeblih so nemške sile obkolile odred upornikov, ki jih je organiziral in vodil pohorski kmet Šarh, in uničile

celotno skupino. Obeh dogodkov smo se spomnili ob obletnici.

Nismo pa se še spomnili na dogodek 4. januarja 1944, ki ga danes poznamo kot pohorsko afero. Kaj se je takrat resnično zgodilo, je dokaj dobro preverjeno, čeprav obdolženci še niso bili kaznovani. Dogajalo se je v Lehnu na Pohorju pri Urbančevi kmetiji. Pohorski bataljon je imel v jeseni 1943 le eno četo, ki je imela nekaj deset borcev. Drugi so odšli na Dolenjsko v pričakovanju italijanske okupacije. Četa je imela nalogo, da skrbi za ranjence, opravlja mobilizacijo, služi kot baza za nove pribežnike iz Maribora in južno od Pohorja (predvsem mobilizirance v nemško vojsko) ter opravlja manjše akcije. Prevladovali so pribežniki iz nemške vojske. Dotok novih je bil precejšen. Organiziranost in obožitev je bila slaba. Iz Avstrije so prihajali tudi Hrvatje in Srbi, kar je povzročalo še nacionalne probleme. Vladalo je nezaupanje do novoprispelih, ki so jih krivično sumili, da so agenti gestapa.

Zato je bila konec leta 1943 predvidena preureditev enote. Na Pohorje so poslali polkovnika Mitja Ribičiča. Pri Urbančevi kmetiji so zasliševali osumljene in jih pri tem strahotno mučili. Med zasliševanjem sta bila ubita dva, nato pa še šest osumljenih. Partizani so nato zažgali gospodarsko poslopje. Domačini so morali pokopati pomorjene v bližnji vasi.

Šele 50 let kasneje, 5. novembra 1990, so sorodniki na pobudo Antona Rajšpa postavili na grobu skromen spomenik, ki priča o tem dogodku in spominja na krvavi umor nedolžnih ljudi. Zveza združenj borcev je v letu 2004 znova priznala njihovo nedolžnost in jim podelila status padlih borcev.

Takrat se je začel tudi sodni postopek proti krivcem pomora 8 žrtev. Mitja Ribičič je bil ovaden pri državnem tožilstvu v Slovenj Gradcu. Ribičič je bil takrat na Pohorju med zasliševalci, kar dokazuje poročilo Udbe 7. aprila 1951, in najvišji vojaški ter politični predstavnik partizanske cone. Tožilstvo je zavrnilo ovadbo "zaradi pomanjkanja dokazov". Postopek se je z dvema zaslišanjema ovađenega nadaljeval v Ljubljani. Nato je vse potihnilo. Zakaj?!
Anton Rajšp, Maribor

Irak – Iran in?

Marija Vodišek

Katera od teh dveh držav jugozahodne Azije je danes nevarnejša? Ti dve muslimanski državi sta bili od 1980 pa vse do leta 1988 v vojni. Irak je pod vodstvom Sadama Huseina napadel Iran. To je bila predvsem verska vojna, saj so bili v Iraku na oblasti suniti, v Iranu pa šiiti. V Iranu je vladal ajatola Homeini, ki je državo razglasil za islamsko republiko in jo vrnil za stoletje nazaj. Obe pa imata danes najbolj iskano in cenjeno blago, nafto, tako kot vse sosednje arabske države. Čeprav je bil Irak v vojni, so jugoslovanska podjetja, med njimi največ slovenska, delala s polno paro za Sadama Huseina. Delavci sarajevskega Energoinvesta, ljubljanskega IMP, Slovenijacest, Iskre itd. so bili ves ta čas izpostavljeni vojnim nevarnostim. Vse aktivnosti jugoslovanskih podjetij so bile pod poveljstvom in nadzorom JLA. Mnogi, ki so bili tam, pripovedujejo, da so delali v povsem vojnih razmerah, vendar se o tem ni smelo govoriti. In kaj so tam delali? Poleg podzemnega razkošnega zaklonišča za Huseina in njegove, enakega, kot je bilo zgrajeno v Bosni za maršala Tita, so gradili predvsem zapore in mučilnice, ki so dolga leta rabile svojemu namenu. Kje so bili takrat vsi dušebrižniki in mirovniki? Nikjer jih ni bilo! Jugoslavija je bila ne le »neuvrščena«, temveč ena od ustanoviteljic te zunanje-politične usmeritve, pa je ni prav nič motilo, da ne bi aktivno pomagala Huseinu pri uresničevanju njegovih zločinskih ciljev. V Sloveniji na žalost še mnogi razmišljajo »neuvrščeno!« Tako kot je bilo to med slovensko osamosvojitveno vojno, ko so podpisovali peticijo za razorožitev Slovenije s prvim podpisanim predsednikom predsedstva Milanom Kučanom. Danes pa opozicija zaradi štirih vojaških inštruktorjev, ki bodo v Irak odpotovali pod okriljem Nata, in ne v sklopu danskega kontingenta, zganja histrijo in ščuva javnost. Obrambni minister Karl Erjavec je v dokaz resnice umaknil oznako zaupno s treh dokumentov, ki dokazujejo korespondenco med Ropovo vlado in Dansko, v kateri so se dogovarjali o sodelovanju Slovenske vojske v danskem kontingentu v Iraku. V TV-oddaji Pod žarometom 17. januarja pa je nekdanji premier Rop arogantno in živčno kljub dokazom vse zanikal. Kdor se tako opravičuje, se obtožuje! Nedvomno pa danes Iran pod vodstvom fanatičnega premierja Mahmuda Ahmadinežada najbolj ogroža svet s svojo jedrsko politiko. Dolgo oklevanje dveh člani Varnostnega sveta OZN, Rusije in Kitajske, je preprečevalo resno opozorilo te svetovne organizacije Iranu, ki si je drznil iti predaleč in groziti vsemu svetu. Tragediji v Sudanu oz. Darfurju, kjer umirajo tisoči ne le zaradi lakote, temveč predvsem zaradi pobijanja s strani vladnih arabskih milic, botruje tudi neaktivnost ZN in njegove varnostne svetle. Vlada v Kartumu bi morala prva poskrbeti za varnost svojih državljanov. In ker tega ne stori, mora VS OZN sprožiti proti njej sankcije, pa čeprav ima v Sudanu Kitajska široko razvejeno trgovino in je mrtvi prav nič ne motijo.

Radio
VIVA
FM 102.1
99.5 stereo KDS
M. Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Počitnice...

male ali velike?

080 1750

www.nkbm.si

"Kredit takoj"

Nova KBM_{dd}

Politični semafor

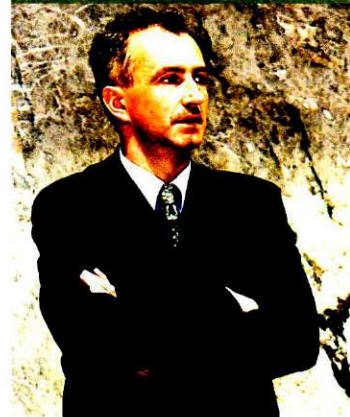
Internetni advokat Novinar Rok Praprotnik se je lotil postranskega poklica. Začel je zagovarjati svoje komentarje na Delovi internetni strani. Pri komentarju, ki ga je imel o razkritju dokumentov s strani Karla Erjavca, se je zapletel v debato z bralci, v nekaterih izjavah pa je šel tudi čez mejo dobrega okusa. V komentarju je seveda poskušal predvsem omiliti škodo, ki jo je »njegovi« politični opciji povzročil Tone Rop s svojimi »izmišljotinami«.

0

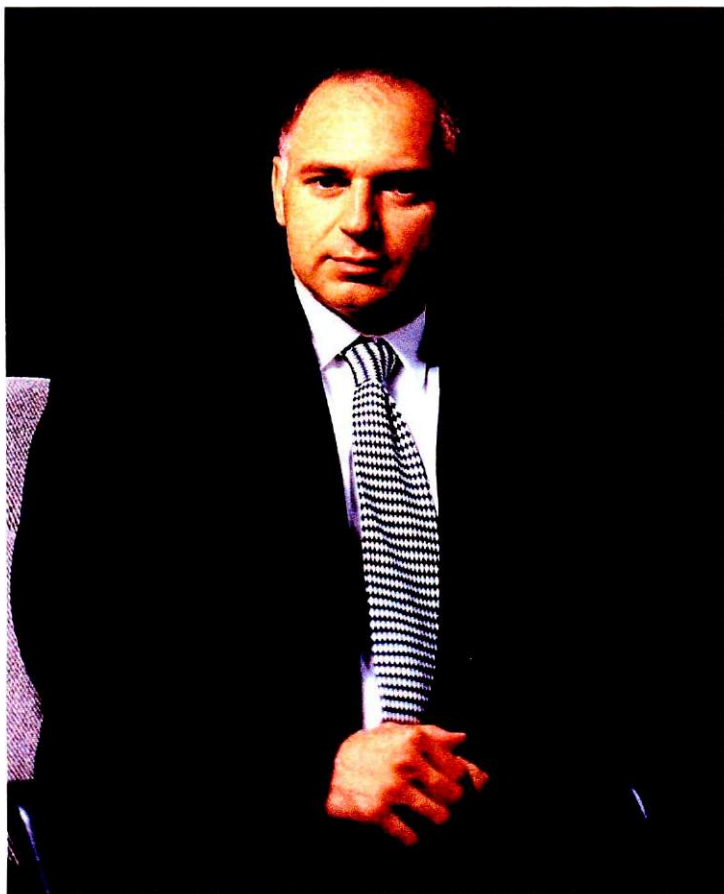

Predčasen odhod sekretarke Vlada Janeza Janše je v minulih dneh doživela še eno večjo kadrovske spremembe. Poslovila se je namreč generalna sekretarka vlade Mateja Tamara Fajs, vlada pa je za vršilca dolžnosti imenovala njenega namestnika Boža Predaliča. Uradno naj bi bil razlog za zamenjavo dogovor, naj bi bila Fajsova omenjeno funkcijo zasedala le začasno, neuradno pa naj bi bilo to pomanjkanje političnih izkušenj.

+

Skrbi za varnost Ker je do zdaj v parlament brez posebnih omejitev lahko prišel skoraj vsak, ki je to želel, je bilo pričakovati, da bo njegovo vodstvo prej ali slej sprejelo strožje varnostne ukrepe. Slednjega se je lotil generalni sekretar Lovro Lončar. Tako se bodo morali po novem vsi obiskovalci, tudi novinarji, pred vsakim vstopom obvezno oglasiti pri sprejemni službi, po parlamentu ne bodo smeli hoditi brez spremstva, morali pa bodo biti trezni in primerno oblečeni.

Uspel mu je veliki met

Nadzorniki družbe Intereuropa so Andreja Lovšina soglasno imenovali za predsednika uprave in svojo odločitev utemeljili z besedami, da je Lovšin pripravil najboljši program. Nedvomno je bil na to (edini med sedmimi kandidati) popolnoma pripravljen, saj se je v prostorih Intereurope in pred novinarji s skrbno izbranimi in pomenljivimi besedami pojavil le nekaj minut po objavljeni izbiri. Marsikaj tudi kaže, da se je Lovšin na to mesto pripravil zelo sistematično in daljši čas (vmes mu je že spodletel poskus v Luki Koper in Adrii Airways). Ne samo da je zapustil SLS (pred tem je bil član SKD) in se oktobra včlanil v SDS, v Portorožu je prijavil celo stalno prebivališče. V Intereuropi so ga sprejeli z mešanimi občutki, te pa je delno popravil, s tem ko je vsakemu od zaposlenih v poslovni stavbi stisnil roko. Delno je vtis pokvaril že naslednji dan, ko si

je omislil lastnega šoferja in službeni avtomobil. Vendar je Lovšin naredil dobro potezo, ko obljubil, da bo po letu dni odstopil s položaja, če načrti ne bodo uresničeni. Nedvomno ima zdaj priložnost, da se po vojaški karieri, obveščevalni službi in ne preveč uspešni podjetniški karieri izkaže. Morda pa mu bo uspelo. V. K.

RADIO
UNIVOX

107.5 MHz

e-mail: info@univox.si

Med svobodo in rdečo zvezdo

Pripoved iz časa druge svetovne vojne in po njej.

Dodan seznam sodelavcev Udbe.

Avtor: *Dušan S. Lajovic* **USPEŠNICA**

347 strani

Cena: 6.200 SIT

Iz arhivov slovenske politične policije

Komunistične tajne službe od svojega nastanka do leta 1950, vključno z imeni vodilnih članov.

Avtor uvodnika: *dr. Jože Pučnik*

519 strani

Cena: 5.000 SIT

Od osvobodilnega boja do banditizma

Nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo razburljivo življenjsko pot. Slikovito predstavlja delovanje Ozne.

Avtor: *Albert Svetina* **USPEŠNICA**

367 strani

Cena: 6.700 SIT

Mati Slovenija

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot.

Avtor: *Tone Kuntner*

72 strani

Cena: 2.200 SIT

Okopi

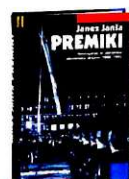
Politični razvoj slovenske države od leta 1994.

Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih!

Avtor: *Janez Janša* **USPEŠNICA**

309 strani

Cena: 2.200 SIT

Premiki

Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992.

Prodana v več kot 61.000 izvodih!

Avtor: *Janez Janša* **USPEŠNICA**

363 strani

Cena: 2.200 SIT

100 let socialdemokracije

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja.

Avtor: *Milan Zver*

125 strani

Cena: 2.200 SIT

Pučnikova znanstvena in politična misel

Zbornik razprav in referatov, ki so nastali za simpozij ob prvi obletnici Pučnikove smrti.

Avtor: *Milan Zver in drugi* **ZADNI IZVODI**

155 strani

Cena: 3.000 SIT

NAROČILNICA:

Naročam tednik *Demokracija**, število izvodov: _____

*Naročnino želim plačevati:

mesečno 4 x letno 2 x letno 1 x letno

PREDNAROČILA do 31. 1. 2006 (označite z x):

- Cijan, Toplak, Dubrovnik (uredniki):*
Državna ureditev Republike Slovenije 8.500 SIT
- Viktor Miklavčič:*
Pričevanja 4.900 SIT

NAROČILA (označite z x):

- Jaklič, Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili* 4.990 SIT
- Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo* 6.200 SIT
- Iz arhivov slovenske politične policije* 5.000 SIT
- Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma* 6.700 SIT
- Tone Kuntner: Mati Slovenija* 2.200 SIT
- Janez Janša: Okopi* 2.200 SIT
- Janez Janša: Premiki* 2.200 SIT
- Milan Zver: 100 let socialdemokracije* 2.200 SIT
- Milan Zver: Pučnikova znanstvena in politična misel* **ZADNI IZVODI** 3.000 SIT

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

ob naročilu

2 (dveh) knjig: darilo lonček "Demokracija"

3 (treh) knjig: darilo lonček + kapa "Demokracija"

4 (štirih) in več knjig: darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po našem izboru)

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana** ali na faks 01 43 45 462. Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

UMTS internet: hitrost do 384 kb/s.

S podatkovno kartico UMTS enostavno in poceni do interneta in e-pošte.

Informacije na brezplačnih številkah:
naročniki Mobitel GSM/UMTS: 031/041/051 700 700,
Mobiuporabniki: 031/041/051 121, ostali: 080 70 70.
www.mobitel.si

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

